

Bu Proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Eğitime Erken Eğitimle Başla

**ERKEN ÇOCUKLUK EğİTİMİNDE
KALİTE VE ERİŞİMİN
ARTTIRILMASI PROJESİ**

T.C. MİLLÎ EğİTİM BAKANLIğI
TEMEL EğİTİM GENEL MüDüRLüğü

**AİLE EğİTİMİ
REHBERİ**

ÖN KAPAK İÇİ

Bu Proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Eğitime Erken Eğitimle Başla

**ERKEN ÇOCUKLUK EğİTİMİNDE
KALİTE VE ERİŞİMİN
ARTTIRILMASI PROJESİ**

T.C. MİLLÎ EğİTİM BAKANLIğI
TEMEL EğİTİM GENEL MüDüRLüğü

**AİLE EğİTİMİ
REHBERİ**

Bu yayın, Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti'nin ortak finansmanıyla hazırlanmıştır. Yayının içeriği yazarların sorumluluğunda olup hiçbir şekilde Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti'nin resmî görüşünü yansıtmak zorunda değildir.

İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül... ne bu şiddet bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl,
Hakkıdır, Hakk'a tapan, milletimin istiklâl.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim; bendimi çiğner, aşarım;
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garb'ın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar;
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir îmânı boğar,
"Medeniyet!" dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş! Yurduma alçakları uğratma sakın;
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın...
Kim bilir, belki yarın... belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri "toprak!" diyerek geçme, tanı!
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehid oğlusun, incitme, yazıktır atanı;
Verme, dünyâları alsan da, bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki fedâ?
Şühedâ fışkıracak, toprağı sıksan şühedâ!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Hudâ,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyâda cüdâ.

Ruhumun senden, İlâhî, şudur ancak emeli:
Değmesin ma'bedimin göğsüne nâ-mahrem eli!
Bu ezanlar-ki şehâdetleri dînin temeli-
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli

O zaman vecd ile bin secde eder –varsa- taşım;
Her cerîhamdan, İlâhî, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır rûh-i mücerred gibi yerden na'şım;
O zaman yükselerek Arş'a değer, belki başım.

Dalgalan sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl;
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl:
Hakkıdır, hür yaşamış bayrağımın hürriyet;
Hakkıdır, Hakk'a tapan milletimin istiklâl!

GENÇLİĞE HİTABE

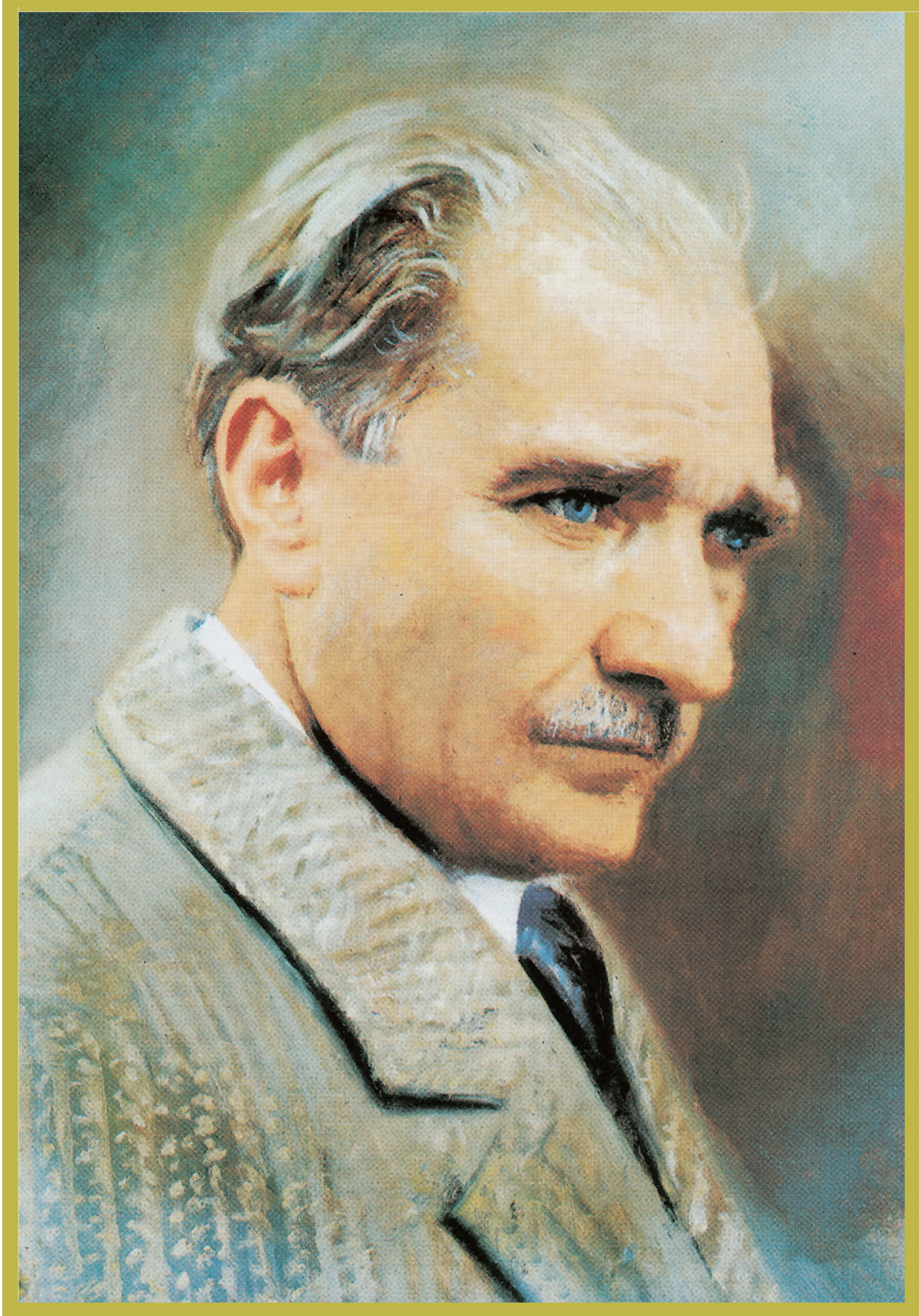
Ey Türk Gençliği!

Birinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk Cumhuriyetini, ilelebet, muhafaza ve müdafaa etmektir.

Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin, en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi, seni bu hazineden mahrum etmek isteyecek, dahilî ve haricî bedhahların olacaktır. Bir gün, İstiklâl ve Cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şerâitini düşünmeyeceksin! Bu imkân ve şerâit, çok nâmüsait bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve Cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın, bütün kaleleri zaptedilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şerâitten daha elîm ve daha vahim olmak üzere, memleketin dahilinde, iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hattâ hıyanet içinde bulunabilirler. Hattâ bu iktidar sahipleri şahsî menfaatlerini, müstevlilerin siyasi emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakr ü zaruret içinde harap ve bîtap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evlâdı! İşte, bu ahval ve şerâit içinde dahi, vazifen; Türk İstiklâl ve Cumhuriyetini kurtarmaktır! Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur!

Mustafa Kemal Atatürk

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ

AİLE EĞİTİMİ REHBERİ

1

1

Aile Eğitimi

Aile Eğitiminin Önemi	6
Aile Eğitiminin Amaçları	7
Aile Eğitiminin İlkeleri	8
Aile Eğitiminin Yararları	9
Aile Eğitiminin Özellikleri	10
Aile Eğitiminde Planlama	10
Aile Eğitiminde Uygulama	11
Aile Eğitiminde Değerlendirme	12
Aile Eğitiminde Yöntem ve Teknikler	14

2

Aile Eğitimi Buluşmaları

Aile Eğitimi Buluşmaları Neden Gereklidir?	18
Aile Eğitimi Buluşmaları Kim/Kimler İçin Önemli ve Önceliklidir?	19
Aile Eğitimi Buluşmaları Ne Zaman, Ne Sıklıkla ve Nerede Düzenlenmelidir?	20
Aile Eğitimi Buluşmalarında Nasıl Bir Planlama Yapılır?	20
1. Adım: Aile Eğitimi Buluşmaları Öncesinde Ne Yapalım?	21
2. Adım: Aile Eğitimi Buluşmaları Sırasında Ne Yapalım?	24
3. Adım: Aile Eğitimi Buluşmaları Sonrasında Ne Yapalım?	40
AİLE EĞİTİMİ BULUŞMALARİ ÖRNEKLERİ	41

3

Aile ve Toplum Katılımı

AİLE KATILIMI	88
— Aile Katılımı ve Önemi	88
— Aile Katılımının Amaçları	89
— Aile Katılımının Yararları	90
AİLE KATILIMI ÇALIŞMALARI	91
— Tanışma Toplantısı	92
— Geliş Gidiş Zamanı	92
— Ebeveyn/Veli Toplantısı	93
— Grup/Eğitim Toplantısı	94
— Bireysel Görüşme	95
— Telefon Görüşmesi	97
— Konferans	98
— Haber Mektubu	99
— Yazışma	102
— Portfolyo/Gelişim Dosyası	104
— Gelişim Raporu	107
— Görsel İşitsel Kayıtlar	108
— Fotoğraf	109
— İnternet Temelli Uygulamalar	110
— Bülten	111
— Ebeveyn Köşesi	112
— Dilek Kutusu	112
— Duyuru/Haberleşme Panosu	113
— Eğitim Panosu	113
— Kitapçık	114
— Broşür	115
— Afiş	115
— Eğitim Etkinliklerine Katılım	116
— Ev Ziyareti	117
— Özel Günlerde Okula Davet	119
— Yıl Sonu Sergi	120
TOPLUM KATILIMI	121
— Toplum Katılımı ve Önemi	122
— Toplum Katılımı Amaçları	122
— Toplum Katılımının İlkeleri	123
— Toplum Katılımının Yararları	123
TOPLUM KATILIMI ETKİNLİKLERİ	125
— Okulda Yapılacak Toplum Katılımı Etkinlikleri	125
— Okul Dışında Yapılacak Toplum Katılımı Etkinlikleri	126

EKLER	129
— Ek 1: Çocuk ve Aile Tanıma Formu	130
— Ek 2: Aile Eğitimi İhtiyaç Belirleme Formu	133
— Ek 3: Ailenin Eğitim Etkinliklerine Katılım Tercih Formu	135
— Ek 4: Ev Ziyareti Formu	137

GİRİŞ

Değerli Eğitimciler,

Çocuklar doğaları itibariyle *öğrenebilen*, gelişen, değişen aktif bireylerdir. Her çocuk kapasitesi doğrultusunda doğal büyüme ve gelişmesini sürdürür. Bu süreçte çocuğun beklentisi ve gereksinimi, doğasına saygı duyulması ve gelişimini destekleyecek elverişli koşulların sağlanması için duyarlı olunmasıdır.

Çocuklar doğaları itibariyle çevrelerinden *etkilenen* sosyal bireylerdir. Küçük çocuklar sosyalleşme sürecinde ilk olarak aileleri ile etkileşime girerler. Aile içinde temel güven duygusu inşa edilen çocuklar giderek sosyal etkileşim ağlarını genişletirler. İlerleyen süreçte hayatlarına okulun da dâhil olmasıyla giderek daha da sosyalleşir ve gelişmelerini sürdürürler. Evde temelleri atılan öğrenme ağı, okulun ve toplumun katkılarıyla çocuğun gelişimini desteklemeye hizmet eder.

Çocuklar doğaları itibariyle çevrelerini *etkileyen* doğal girişimci, araştırmacı; sorgulayan, düşünen, üretici bireylerdir. Çocuğun kendi kapasitesinin farkında olması, bunu kendisi ve çevresi için etkin bir şekilde kullanabilmesi ve geliştirebilmesi için bilinçli kapsayıcı bir rehberliğe gereksinimi vardır. İşte tam da bu noktada çocukların gereksinimi, etkileşim içindeki onunla etkileşim içindeki tüm paydaşların iş birliği içinde olmasıdır.

Büyüme, gelişme ve öğrenme sürecindeki çocukla etkileşim içinde olan herkesin çocuğa farklı düzeylerde etkisi bulunmaktadır. Aile, okul ve genel olarak toplum çocuğun yüksek yararına olacak ortamları oluşturmaktan; çocuğun bir birey olarak yaşama, büyüme, gelişim ve öğrenme haklarının savunuculuğunu yapmaktan sorumludur.

Aile Eğitimi Rehberi; *aile eğitimi*, *aile ve toplum katılımı* boyutlarının önemine dikkat çekerek kapsayıcı bilgi ve uygulamalarla çocukların gereksinimlerini ve gelişimlerini desteklemeyi hedeflemektedir. Aile Eğitimi Rehberi'nin çocuklar, aileleri ve sizin için de yeni fikirlere ilham olması dileklerimizle...

AİLE EĞİTİMİ REHBERİ

İnsan eğitimle doğmaz ama eğitimle yaşar.

(MIGÜEL DÖ SERVANTES)

AİLE, çocuğun gelişiminde ve eğitiminde, okul başarısında ve sosyal ilişki kurma becerisinde önemli sorumluluklar üstlenir. Çocuğun hayatında önemli rol oynayan aile toplumun temeli ve işlevsel bir ögesidir. Bu nedenle 21. yüzyıl becerileri doğrultusunda çocukların; kendine güvenen, bağımsız hareket edebilen, toplum kurallarına uyabilen, kendini tanıyabilen, insanlarla sağlıklı ilişkiler kurabilen bireyler olmalarında aileyle birlikte okul ve toplum etkin rol oynar.

Çocuğun eğitime başladığı andan itibaren eğitim programının başarıya ulaşması çocuğun gelişim ve eğitiminin desteklenmesi için aile, okul ve toplumun iş birliği içinde çalışması ve sorumlulukları paylaşması önemli ve önceliklidir. Bu bağlamda çocuğun büyüme, gelişme ve öğrenme süreçlerinde okul, aile, toplum iş birliğini destekleyen aile eğitimi, aile katılım çalışmaları ve toplum katılımı etkinliklerinin yürütülmesinde öğretmenlere destek sağlamak amacıyla Aile Eğitimi Rehberi'nin oluşturulmasına karar verilmiştir.

Aile Eğitimi Rehberi'nde aile okul ve toplum arasında iş birliği sağlamak; ailenin çocuklarının katılımını, dolayısıyla okul öncesi eğitim programına katılımlarını sağlamak; çocuk gelişimi ve eğitimi konusunda ailelere hem duygusal olarak hem de uygulamada destek sağlayarak ailelerin ebeveynlik becerilerini ve bilgilerini geliştirmek, ailelerin yaşadığı sorunlarla pozitif yollarla başa çıkabilme ile ilgili öğrenme deneyimlerini geliştirmek hedeflenmektedir.

Aile Eğitimi Rehberi aracılığı ile yapılan aile eğitim buluşmaları sayesinde ebeveynlere çocuklarının bilişsel, dil, fiziksel, sağlık, sosyal ve duygusal gelişimlerinin her aşamasında gerekli olan ebeveynlik becerileri ve anlayışını yaparak, yaşayarak kazanmalarına yardımcı olan bir eğitim ortamı sağlanacaktır. Günümüzde erken çocukluk eğitim kurumlarında verilen nitelikli eğitimin aile ortamında da desteklenerek sürdürülmesi büyük önem taşımaktadır. Bu bağlamda Aile Eğitimi Rehberi ailenin; çocuklarının gelişim ve eğitiminde yetkin ebeveynler olarak sorumluluk almaları için eğitime katılımı, eğitim kurumu, ev ve toplum arasındaki etkili iletişimin sağlanması, çocukların kazandıkları bilgi ve becerilerin ev ortamında pekiştirilmesi ve eğitimde sürekliliğin sağlanmasında etkin rol oynayacaktır.

Aile Eğitimi Rehberi'nde erken çocukluk eğitim programıyla bütünleştirilmiş aile eğitim yaklaşımı temel alınmaktadır. Rehber içinde yer alan aile eğitim buluşmalarında, teorinin ve uygulamanın birleştiği aile eğitim yaklaşımı esas alınmıştır. Ayrıca, aile katılım çalışmalarında yer alan ev ziyaretleri ile ev merkezli aile eğitim yaklaşımı da uygulanabilmektedir. Günümüz koşulları ve teknolojideki hızlı değişime bağlı olarak uzaktan aile eğitim yaklaşımı da Aile Eğitimi Rehberi'nde yerini almaktadır. Aile Eğitimi Rehberi'nde ailenin ve toplumun ihtiyaçları, hakları ve sorumlulukları dikkate alınarak, aile, okul ve toplum arasında iş birliği sağlanarak çocuğun, yüksek yararı da ön planda tutulmaktadır.

Tüm bunlar dikkate alınarak Aile Eğitimi Rehberi'nin;

1

Birinci bölümünde aile eğitimi ile ilgili genel bilgilere yer verilmiştir.

2

İkinci bölümünde aile eğitim buluşmaları açıklanmış ve öğretmenlere ilham olması için aile eğitim buluşmaları ile ilgili örnekler sunulmuştur.

3

Üçüncü bölümde ise aile ve toplum katılımı ile ilgili bilgilere, aile katılım çalışmaları ve toplum katılım etkinliklerine yer verilmiştir.

1. BÖLÜM

AİLE EĞİTİMİ

AİLE EĞİTİMİ

Çocukları izledim, onları yakından inceledim ve çocuklar bana, onlara nasıl öğreteceğimi öğrettiler.

(MARYA MONTESORI)

ÇOCUKLAR doğdukları andan itibaren aile içinde gerekli yaşam deneyimlerini kazanmaya başlarlar. Aile, bireyin dünyaya geldiği andan itibaren içinde yer aldığı, ona gerekli bakım ve desteğin sunulduğu sosyal bir ortamdır. Aile, toplumlar arasında farklılık göstermekle birlikte evlilik, kan bağı ve evlat edinme yoluyla bireylerin arasında akrabalık ilişkisi oluşturan, üyelerinin iletişimini sağlayan toplum içindeki en küçük birimdir. Aile, toplumsal değer yargılarının ve eğitimin çocuğa verildiği ilk ve en önemli kurum olma özelliğini taşır.

Aile içerisinde bireylerin sosyal ve duygusal ihtiyaçları ile beslenme, korunma ve barınma ihtiyaçları karşılanır. Aynı zamanda aile doğduğu andan itibaren çocuğun gelişiminde, olumlu davranışlar geliştirmesinde, okul başarısında ve sosyal ilişki kurma becerisinde önemli sorumluluklar üstlenir. Çocuğun yaşamında etkili bir sosyalleşme kurumu olan aile toplumun temeli, çekirdeği ve işlevsel bir ögesidir.

Çocuğun aile içinde elde ettiği deneyimleri pekiştirmesi ve zenginleştirilmesi için erkenden eğitim sistemine dâhil olması gerekir. Eğitim sistemine erkenden dâhil edilen çocukların aileleri tarafından evde desteklenmeleri eğitimin kalıcılığını ve tutarlılığını artırır. Bu nedenle çocuğun hayatında çok önemli bir yere sahip olan ailenin çocuk gelişimi ve eğitimi konularında bilgilendirilmeleri gerekir. Ailelere sunulan bu destek, hem devletin hem sivil toplum kuruluşlarının önemli sorumlulukları arasında yer almaktadır.

Aileleri desteklemek amacıyla gerçekleştirilen aile eğitimleri, ebeveynlere çocuklarının gelişim alanlarını tanıtan, ailedeki bireylerin ihtiyaçları doğrultusunda desteklenmesini ve aile içi iletişimin güçlenmesini sağlayan, ebeveynlerin ebeveynlik becerilerini geliştiren bir eğitim sürecidir. Ailelere eğitimler aracılığıyla verilen destekler hem aileler açısından hem de çocukların deneyimlerini geliştirme ve zenginleştirme, çocukların ihmal ve istismar edilme riskini azaltma ve önleme açısından etkili olabilmektedir.

Aile eğitimlerinde hedef kitle yetişkinlerden oluştuğu için aile eğitiminde yetişkin eğitime uygun öğretim yaşantılarının düzenlenmesi ve yetişkinlerin öğrenmeye ilişkin özelliklerinin bilinmesi gerekmektedir. Yetişkin eğitimi, bireylerin güncel konuları takip etme ya da mevcut olan bilgilerini değiştirerek çağa uygun şekilde davranış ve alışkanlık geliştirmelerine yardımcı olan eğitim sürecidir. Yetişkin eğitimi, yetişkinlerin ihtiyaçlarına ve kişisel durumuna göre esnek olmalı ve yetişkin eğitiminde şunlara dikkat edilmelidir.

Yetişkin Eğitiminde Dikkat Edilecekler:

1

Yetişkinler öğrenmenin anlamı ve işlevini bilmeye ihtiyaç duydukları için yetişkinlerin bilme gereksinimleri karşılanmalıdır.

2

Yetişkinler kendilerini yönetebilecek yeterliliğe sahip oldukları için yetişkinlerin öğrenmek istediklerine ve öğrenme gereksinimlerine saygı gösterilmelidir.

3

Yetişkinler deneyim birikimine sahip oldukları için yetişkinlerin deneyimlerine değer verilmeli ve eğitim etkinlikleri sırasında bunlardan yararlanılmalıdır.

6

Yetişkinlerin öğrenmelerini güdülemek için planlanan eğitim etkinlikleri, bireylerin kendilerine olan saygısını ve yaşam kalitesini artırmaya fırsat verecek şekilde düzenlenmelidir.

5

Yetişkinler öğrendiklerini gündelik yaşama aktarmak istedikleri için yetişkin eğitimi bilgi aktarmaktan çok çözülecek sorunlara yönelik olmalıdır.

4

Yetişkinler öğrenmeye hazır oldukları için hazır oluşları farklı yöntem ve tekniklerle teşvik edilmelidir.

Yetişkin eğitimi kapsamında ele alınan aile eğitimi, ailenin işlevsel yapısına da önemli katkı sunar. Ailenin gelişim ve değişimine yönelik planlı ve sistemli bir süreç olan aile eğitimine ne kadar erken başlanırsa çocuğun kazanımları da o oranda artar. Aileler ile öğretmenlerin ortak sorumluluk anlayışı içinde çocuğun gelişimini desteklemek amacıyla gösterdikleri çaba ve yaptıkları etkinliklerin birleşimi olarak tanımlanan okul aile iş birliği sayesinde aile eğitimleri etkili ve başarılı bir şekilde yürütülebilir. Okul ve aile iş birliğinde öğretmenin açık, tutarlı ve kararlı bir yaklaşımla ailelerin ihtiyaçlarını belirlemesi; tüm grubu kapsayacak şekilde etkinliklerin planlanması ve ailelerle iletişimde tutarlı ve dengeli olması etkili olabilmektedir.

Çocuklarının gelişimine ve eğitimine nasıl destek vereceğini öğrenen ebeveynler çocukları için sağlıklı ortamlar oluşturabilir. Aile eğitiminin; aile içi etkileşime özellikle de ebeveyn-ebeveyn, ebeveyn-çocuk, çocuk-çocuk, ebeveyn-eğitimci, ebeveyn-okul, eğitimci-çocuk iletişimine; çocukların bütüncül gelişimine, topluma olumlu katkı sağladığı bilinmektedir.

Aile Eğitiminin Önemi

Hedefe yalnız çocukları yetiştirmekle ulaşamayız! Çocukları yetiştirecek analar, babalar, kardeşler hepsi şimdiden az çok aydınlatılmalıdır ki, yetiştirecekleri çocukları bu millet ve memlekete hizmet edebilecek, yararlı ve faydalı olabilecek şekilde yetiştirsinsinler.

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

Toplumun en küçük birimi olan aile; çocuğu ve ebeveynleri doğrudan etkileyen, mikro-sistemler içerisinde birbirine bağlı ilişkiler ağından oluşur. Bu sistem içerisinde aile üyeleri birbirleriyle etkileşim hâlinde olup zamanlarının çoğunu aile ortamında geçiren çocuklar aile içindeki etkileşimden çok fazla etkilenir. Aile bireyleri, çocuğun eğitiminde etkin olabilecek gücün bazen farkında olmayabilir; bazen de çocuğun sağlıklı gelişimi ve eğitimi için gücünü nasıl kullanacağını bilemeyebilir. Ailelerin bu gereksinimleri, aile eğitimi buluşmaları ile karşılanabilir. Aile çocuğun potansiyelini ortaya çıkarmada, onu teşvik etmede, akademik becerisini desteklemede önemli bir güce sahiptir.

Çocuğun erken çocukluk eğitimine başlaması ile birlikte aile ortamının yanı sıra okul ortamı da etkin hâle gelmeye başlar. Bu noktada çocuk için okul ve aile ortamında ortak amaçların ve yaklaşımların belirlenmesi, benimsenmesi, uygulanması ve değerlendirilmesi gerekli olup bu süreçte aile eğitimi buluşmaları ve aile katılımı çalışmalarının önemi öne çıkmaktadır.

Erken çocukluk eğitim kurumlarında aile eğitimlerinin yapılması, bu eğitimlere ailelerin katılımı çocukların gelişim ve eğitiminde sürekliliği sağlayacaktır. Günümüz toplumlarında her konuda yaşanan hızlı değişimler, ebeveynlerin eğitim gereksinimlerinde de değişiklikler oluşturmuştur. Eğitim gereksinimlerinde gözlenen değişimlere rağmen temelde aile eğitimi, ailelere çocuklarının gelişimlerinin her aşamasında gerekli olan beceri ve davranışları kazandırmaya yardımcı olan bir eğitimidir. Aile eğitimlerinde, aile bireylerinin özellikle de ebeveynlerin çocuk yetiştirme becerilerinin geliştirilmesi ve desteklenmesi hedeflenir.

Aile eğitimlerinin hedef kitlesi; sosyal, kültürel ve ekonomik özellikler bakımından farklılık gösterebilir. Bu nedenle aile eğitimlerinde öncelikle hedef kitlenin çocuk yetiştirme ve eğitimi konularındaki ihtiyaçlarının belirlenmesi gerekmektedir. Bu doğrultuda ailelerin aile eğitim buluşmalarına katılmaları eğitimde fırsat eşitliğinin sağlanması açısından önemli olup eşitlik ve kapsayıcılık ilkesi göz önünde bulundurulmalıdır.

Aile Eğitiminin Amaçları

Aile eğitiminin etkili olabilmesi için amaçların belirlenmesi ve amaçlara uygun bir şekilde aile eğitiminin yürütülmesi gerekir. Aile eğitimlerinde temelde üç amaç söz konusudur. Bunlar:

1

Çocukların yetiştirilmesinde ve eğitimlerinde aileyi güçlendirmek.

2

Ailenin ekonomik ve psikososyal açıdan bulunduğu yaşam koşullarına uyum sağlayabilmesine yardımcı olmak.

3

Bölgesel, yerel ve ülke genelinin ihtiyaçlarını kapsayacak bir program geliştirilerek ailenin ve toplumun korunması ve güçlenmesine katkıda bulunmak.

Aile eğitiminde aile, okul ve toplum arasındaki bağları güçlendirme önemli olup bu kapsamda aile eğitiminin amaçları şu şekilde sunulmaktadır:

Aile Eğitiminin Amaçları

- Aileleri erken çocukluk eğitiminin amacı ve önemi konusunda bilgilendirmek,
- Ailelerin çocuk gelişimi ve eğitimi konusunda bilgilendirilmesini sağlamak,
- Aileleri çocuk yetiştirme tutumları konusunda bilgilendirmek,
- Ailelerin çocukların davranış ve alışkanlıklarını düzenlemede alternatif yöntemleri öğrenmelerini sağlamak,
- Aileleri çocuk hakları konusunda bilinçlendirmek,
- Ailelerin, özellikle okula uyum sürecinde olmak üzere tüm eğitim süreçlerinde çocuklarına rehberlik etmelerini sağlamak,
- Ailelerin kendi haklarını öğrenmeleri için onlara desteklemek,
- Aile bireyleri arasında etkili iletişim kurulmasını desteklemek,
- Aileleri ebeveynlik becerileri konularında destekleyerek kendilerine güvenmelerini sağlamak ve yaşam kalitelerini artırmak,
- Aileleri dijital okuryazarlık ve medya okuryazarlığı konusunda bilinçlendirmek ve olası durumlarda/ihtiyaç durumunda öğrendiklerini uygulama fırsatı sunmaktır.

Aile Eğitiminin İlkeleri

Aile eğitiminin amaçlarına ulaşabilmesi için aile eğitiminin ilkelere uygun bir şekilde yürütülmesi gerekir. Aile eğitiminin ilkeleri; etik ilkeler, genel ilkeler ve uygulama ilkeleri şeklinde aşağıda açıklanmıştır:

AİLE EĞİTİMİNİN İLKELERİ

ETİK İLKELER

- Hedef kitlenin sosyal ve kültürel yönleri dikkate alınmalıdır.
- Katılımda gönüllülük sağlanmalıdır.
- Gizlilik esasına uygun davranılmalıdır.
- İnsan hakları dikkate alınmalıdır.
- Saygılı ve açık bir iletişim tercih edilmelidir.
- Çalışmalarda sabırlı, dürüst ve adil davranılmalıdır.
- Çocuk hakları dikkate alınmalıdır.
- Ailelere potansiyellerini fark etmeleri için destek sağlanmalıdır.
- Herkese eşit yaklaşılmalıdır.

GENEL İLKELER

- Ailelerin ihtiyaçları belirlenmelidir.
- Eğitimler uygun zaman dilimlerinde düzenlenmelidir.
- Karşılıklı beklenti ve sorumluluklar açıkça belirtilmelidir.
- Aile eğitiminin yararları anlatılmalıdır.
- Ailelerde farkındalık oluşturmak için il, ilçe veya bölgesel düzeyde tanıtım kampanyaları düzenlenmelidir.
- Ailedeki bireylerin kişisel gelişimlerine katkı sağlamak için ailelere rehberlik edilmelidir.

UYGULAMA İLKELERİ

- Ailelere eğitimin konusu, amacı ve önemi açıklanmalıdır.
- Aile bireyelerine isimleri ile hitap edilmelidir.
- Ailelere karşı güler yüzlü, hoşgörülü, saygılı ve sabırlı olunmalıdır.
- Ailelere önyargıdan arınmış, duyarlı tepkiler verilmelidir.
- Aile bireyelerine eşit söz hakkı verilmelidir.
- Ailelerin konu hakkındaki fikirleri alınmalı, alınan olumlu fikirler pekiştirilmeli, eksik kalan kısımlar tamamlanmalıdır.
- Aile bireyleri konuşmaya katılım için cesaretlendirilmelidir.
- Ailelere sorular sorulmalı, açıklayıcı örnekler verilmelidir.
- Ailelerin birbirleriyle etkileşimlerini sağlamak için interaktif/etkileşimli yöntemler kullanılmalıdır.
- Aile eğitimi sürecinde konu dışına çıkılmamalı, bilgi hataları yapılmamalıdır.
- Aile eğitimi sürecinde zaman, konunun içeriğine uygun bir şekilde etkili kullanılmalıdır.
- Aile eğitimi süreci sonunda değerlendirme etkinlikler aracılığıyla yapılmalı ve bir sonraki konu açıklanmalıdır.

Aile Eğitiminin Yararları

Aile eğitiminin hem aileye hem çocuklara hem de topluma önemli katkıları bulunmaktadır. Bunlar aşağıda sunulmuştur

AİLE EĞİTİMİNİN YARARLARI

AİLE AÇISINDAN

- Ebeveynlik becerilerini geliştirme
- Çocuğu tanıma
- Etkili iletişim kurma
- Kritik dönemlere ilişkin bilgi ve deneyim kazanma
- Yetkin, güçlü ve kendine güvenen bireyler olmalarına katkı sağlama
- Kendi hakları ve çocukların hakları konusunda bilinçlenme
- Çocuk gelişimi eğitimi ile ilgili bilgi ve deneyim kazanma
- Problemlere çözüm yolları bulma
- İlişkileri yönetmede daha bilinçli davranma
- Sosyal ve duygusal olarak rahatlama
- Diğer ailelerle iletişim kurma ve bilgi paylaşımında bulunma

ÇOCUK AÇISINDAN

- Duygusal ve davranışsal gelişimine olumlu katkı sağlama
- Bilişsel, dil, sosyal, duygusal, fiziksel gelişimi ve sağlığı destekleme
- Aile ve çevre ile etkili iletişim kurma
- Çocuk haklarını tanıma

TOPLUM AÇISINDAN

- Psikolojik ve fizyolojik olarak sağlıklı olma
- Sosyal duygusal becerileri güçlendirme
- Duygusal ve davranışsal problemlere çözüm üretme
- Toplumda olumlu bir gelişme sağlama
- Okulun değerleri ve kuralları hakkında farkındalık oluşturma
- Eğitimsel reformların gerçekleştirilmesine katkıda bulunma
- Paydaşlar arası iş birliği sağlama
- Ortak karar alma süreçlerini işletme
- Sağlık harcamalarını olumlu etkileyerek ekonomiye katkı sağlama

Aile Eğitiminin Özellikleri

Aile eğitiminin özellikleri aşağıda sıralanmıştır:

Aile eğitimleri;

- Nitelikli ve etkili aile dinamiklerini temel alır.
- Ailelerin ihtiyaçlarını merkeze alan ve aktif katılımını önemseyen bir yaklaşımı benimser.
- Ailelerin becerilerini geliştirici özellikler taşır.
- Her ailenin kendine özgü olduğunu kabul eder.
- Bilgi, beceri ve tutumların olumlu gelişmesini sağlayarak öğrenmenin ve etkili iletişimin aile yaşamındaki önemini ön planda tutar.
- Öğrenme öğretme yöntem ve teknikleri ile materyal çeşitliliğini dikkate alır.
- Ailelerin değerlendirme sürecine etkin katılımını sağlamak için alternatif ya da geleneksel ölçme değerlendirme yaklaşımlarını önemser.

Aile Eğitiminde Planlama

Planlar hiçbir şeydir, planlamak her şeydir.

(DIVAYT D. EYSENHOVIR)

Aile eğitiminin amacına ulaşması beklenen yararın alınabilmesi için iyi bir planlamanın yapılması gerekir. Aile eğitimini planlarken şunlara dikkat edilmelidir:

Aile Eğitimi Planlarken Dikkat Edilecekler

- Hedef grup belirlenmelidir.
- Hedef grubun öncelikli ve acil ihtiyaçları belirlenerek değerlendirilmelidir.
- Belirlenen ihtiyaçlar doğrultusunda "neden?" sorusuna cevap aranarak ailelere kazandırılacak bilgi, beceri, tutum ve davranışlara ilişkin hedefler belirlenmelidir.
- Ailelerin bilgi ve deneyimlerini zenginleştirmek ve güçlendirmek için konular ve alt konulardan oluşan içerik belirlenmelidir.
- Aile eğitiminde öğrenmenin kalıcılığını artıracak ve grubun dinamiklerine, hedeflere ve içeriğe uygun yöntem ve teknikler seçilmelidir.
- Öğrenme öğretme süreci planlanmalıdır.
  - Bu süreç aile eğitiminin amacının ve kazanımların yer aldığı giriş,
  - Ailelerin konuya dâhil olmasını sağlayacak etkinliklerin ve konuya ilişkin bilgilerin yer aldığı gelişme ve
  - Konunun genel hatlarıyla özetlenerek önemli kısımlarının vurgulandığı ve değerlendirilmenin yer aldığı sonuç aşaması olmak üzere üç aşamada planlanır.

Aile Eğitiminde Uygulama

Aile eğitimi ile ilgili planlama yapıldıktan sonra uygulama gerçekleştirilir. Uygulama, uygulama öncesi hazırlık ve uygulama aşaması olmak üzere iki aşamada gerçekleştirilir.

Uygulama Öncesi Hazırlık: Aile eğitim ile ilgili uygulama öncesi hazırlık aşamasında dikkat edilmesi gerekenler aşağıda açıklanmıştır:

- Aile eğitim grupları belirlendikten sonra ailelere yönelik bilgilendirmeler yapılmalıdır. Aileleri bilgilendirmek için davetiye hazırlanabileceği gibi haberleşme panosu, telefon ya da internet temelli uygulamalar aracılığıyla da duyuru yapılabilir.
- Aile eğitiminin yapılacağı mekân ve kullanılacak materyaller uygulama öncesinde hazırlanmalı ve kontrolleri yapılmalıdır.
- Aile eğitiminde ebeveynlerin birbirlerini görebilecekleri şekilde yuvarlak ya da "U" düzeninde oturmaları için düzenleme yapılmalıdır.
- Ailelere destek alabilecek kitaplar ve kaynaklar hazırlanmalıdır.
- Olanaklar çerçevesinde ailelere ikramlar yapılabilir.
- Aile eğitimleri sırasında ailelere olanaklar çerçevesinde çocuk bakım hizmetinin sağlanması için gerekli önlemler alınmalıdır.

Uygulama Aşaması: Aile eğitiminde tüm hazırlıklar tamamlandıktan sonra uygulama aşamasına geçilir. Uygulama aşamasının başarılı bir şekilde yürütülmesi için dikkat edilmesi gerekenler aşağıda sunulmuştur:

- Aile eğitimine başlamadan önce güven ilişkisini sağlamak için aile okulun girişinde karşılanmalı, aile ile kısa bir sohbetten sonra eğitimin yapılacağı odaya alınmalıdır.
- Aileye okulun adı, okulda hangi yaş gruplarının bulunduğu, okulun bölümleri, çalışma saatleri ve okul çalışanları ile okulun ailelere sunduğu hizmetler tanıtılmalıdır.
- Aile eğitimi ile ilgili açıklamalara geçmeden önce ailelerin birbiriyle tanışması için tanışma ve ısınma etkinlikleri yapılmalıdır.
- Aile eğitimine başlarken eğitimin amacı ve içeriği açıklanmalı, aile eğitimi sürecinde ailelerin ön bilgilerinden mutlaka yararlanılmalı ve ailelere beklentilerini ifade etmeleri için fırsat verilmelidir.
- Aile eğitiminin kuralları ailelerle birlikte belirlenerek belirlenen etik kurallar ve gizlilik ilkesi açıklanmalıdır.
- Ailelerle iletişimde güler yüzlü olmaya, göz teması kurmaya ve sade bir dil kullanmaya, herkese eşit mesafede yaklaşmaya özen gösterilmelidir.
- Eğitimde bazı ebeveynler daha aktif rol alırken bazıları dinleyici olabilir. Bu durumda iyi bir gözlemci olunmalı ve etkin olmayan ebeveynlerin aktif olması için gerekli önlemler alınmalıdır.
- Aile eğitiminde zaman etkili bir şekilde kullanılmalıdır.
- Aile eğitiminin sonunda, o gün neler öğrenildiği özetlenmeli ve bir sonraki eğitimde neler yapılacağı hakkında bilgi verilmelidir.
- Aile eğitiminin sonunda, ebeveynlere evde yapabilecekleri çalışmalarla ilgili öneriler sunulmalıdır.

Aile Eğitiminde Değerlendirme

Değerlendirme aile eğitiminin etkisini, beklenen sonuçlara ulaşma durumunu belirlemek için kullanılan bir süreç olup başlangıçta belirlenen hedeflerin gerçekleşme derecesini ve amaçlanan yönde ilerlenip ilerlenmediğini saptamak için yapılır.

Değerlendirmede; öncelikle ne öğrenildiği, öğrenmelerin ne şekilde yapıldığı, ebeveynlerde meydana gelen davranış ya da duygu değişiklikleri ve uygulanırken karşılaşılan güçlükler ele alınır. Ebeveynlerin görüşleri alınarak sürecin güçlü ya da geliştirilmesi gereken yönlerinin neler olduğu, beklentileri, beklentilerinin karşılanma durumu belirlenir.

Aile eğitiminde değerlendirmenin amaçları şu şekilde sıralanabilir:

- ↘ Aile eğitimi amaçlarının gerçekleşip gerçekleşmediğini belirlemek,
- ↘ Aile eğitiminin bütünü ve gelişimi hakkında bilgi edinmek,
- ↘ Aile eğitimini destekleyen kurumun beklentilerinin karşılanıp karşılanmadığını belirlemek,
- ↘ Yeni planlanacak aile eğitimi çalışmalarına ışık tutmak,
- ↘ Aile eğitimini planlayanlara, katılımcılara ve ilgili diğer paydaşlara geri bildirim sağlamaktır.

Aile eğitiminde değerlendirme, sonuca yönelik değerlendirme ve sürece yönelik değerlendirme olmak üzere iki şekilde yapılır.

Katılımcıların başarısını tespit etmek amacıyla yapılan **sonuca yönelik değerlendirme** "Hedeflere ne ölçüde ulaşıldı? Programın uygulanması sonucunda neler yaşandı?", "Katılımcı memnuniyeti nedir? Katılımcıların davranışlarındaki değişiklikler nelerdir?" gibi sorulara cevap aranır. Aile eğitiminin sonunda yapılan değerlendirmede, ebeveynlerin görüşleri yarı yapılandırılmamış görüşme soruları ile alınabileceği gibi isim yazma zorunluluğu olmayan anket veya formlar aracılığıyla da alınabilir.

Değerlendirmede; soru cevap, cümle tamamlama, doğru-yanlış gibi oyun kartları, çalışma sayfaları, afiş ve grafikler kullanılabilir, konuya ilişkin broşür ve kitapçık hazırlanabilir. Bunlarla birlikte aileler eğitim boyunca yaşadıkları ile ilgili günlük tutabilir, resim yapabilir ya da yaşadıklarını yazarak anlatabilir. Öğretmenler de eğitim sürecini değerlendirebilir, öz değerlendirme yaparak kendilerini de değerlendirebilirler.

Sonuca yönelik değerlendirme, aile eğitiminin genel etkililiği hakkında bilgi sağlar ancak aile eğitiminin sürecine yönelik ayrıntılı bilgi veremez. Bu durumda aile eğitimi oluşturan öğeler tek tek ele alınarak sürece yönelik değerlendirme yapılması gerekir.

Aile eğitiminde **sürece yönelik değerlendirme** genel ve özel hedefler, kapsam, eğitim durumları ve öğeler arasındaki ilişkiler değerlendirilir. Aile eğitiminin öğelerine dönük değerlendirmede şu sorulara cevap aranır:

Aile eğitiminde değerlendirmenin yapılarak ailelerin görüşlerinin alınması, öğretmene oldukça iyi bir geri dönüt sağlayarak hatanın ya da eksikliğin nerede olduğunu görme fırsatı sunar. Bu değerlendirmeler öğretmenlerin kendilerini geliştirmeleri açısından çok önemlidir. Ayrıca ebeveynler de görüşlerinin alındığı ve önemsendiği duygusunu yaşarlar.

Değerlendirme sonucunda aile eğitiminin etkililiği, uygulanabilirliği, güçlü ve geliştirilmesi gereken yönleri ortaya konabilir. Elde edilenler daha sonra planlanacak aile eğitim çalışmalarına rehberlik edebilir. Aile eğitiminin başarısı aile eğitiminin nasıl uygulandığına ve sürecin ne denli iyi yürütüldüğüne bağlıdır.

Başarı ile uygulanan aile eğitimlerinden aileler, çocuklar ve toplumlar yüksek yarar sağlayabilirler.

Aile Eğitiminde Yöntem ve Teknikler

Bir çocuk, bir öğretmen, bir kitap ve bir kalem dünyayı değiştirebilir.

(MALALA YUSEFZEY)

Aile eğitiminin uygulanması sürecinde kolaylaştırma, bilgi verme, tartışma, çözüm odaklı olma ve gruptan elde edilen bilgileri düzenleme gibi amaçlara yönelik gerekli beceri, bilgi ve kavramların kazanımında işe koşulabilecek ve etkinliklere temel oluşturabilecek bazı öğretim yöntem ve tekniklerden yararlanır.

Aile eğitiminde kullanılan yöntemler aşağıda açıklanmıştır:

Anlatım Yöntemi

Anlatım yönteminde öğretmen aktif, ebeveynler ise pasif konumdadır. Genellikle herhangi bir konunun başında kullanılabilen anlatım yönteminde görsel ve işitsel araçlardan da yararlanır ve kısa sürede çok sayıda kişiye ulaşılabilir. Bu yöntemin kısa tutulması, sadece genel açıklamalarda kullanılması gerekir. Ebeveynlerin sürekli dinleyici konumunda kalmaları dikkatin dağılmasına, eğitim etkinlikleri sırasında başka şeylerle meşgul olmalarına yol açabilir. Sonraki eğitimlere katılma konusunda isteksiz olabilirler.

Soru-Cevap Yöntemi

Soru cevap yöntemi ailelerin eğitim sürecine etkin bir şekilde katılmalarını sağlar. Bilgiye yönelik olmayan, onların anlayabileceği şekilde basit ve açık, "evet ve hayır" şeklinde cevabı olan kapalı uçlu sorular değil "nasıl, neden ve hangi" gibi açık uçlu sorular sorulmalıdır. Soru-cevap yöntemi eğitim etkinliğinin başında, ortasında ya da sonunda kullanılabilir. Eğitim sırasında dikkat dağıldığında sorulacak sorularla dikkat tekrar toplanabilir. Soru cevap yöntemi öğretmenden ebeveynlere değil, ebeveynlerden öğretmene yönelik olarak da uygulanabilir. Bireylerin düşündüklerini öğrenmek veya zihinlerinde bulunan doğruları açığa çıkarmak için kullanılan soru cevap yöntemi gizli kalmış konuların ortaya çıkmasına, derslerde farklı görüş ve düşüncelere yer verilmesine yardımcı olabilir.

Tartışma Yöntemi

Tartışma yöntemi soru cevap yöntemine benzer. Bu yöntem, tartışma sırasında daha çok tek bir doğru cevabı olmayan görüşlerin ortaya atılmasını sağlar. Ebeveynler görüşlerini ortaya atarak farklı çözümler üretebilir, yaratıcı çözümler sunabilir.

Problem Çözme Yöntemi

Karşılaşılan bir problem durumunun nasıl çözümlenebileceğine ilişkin görüşlerin alınması ve bu görüşler çerçevesinde problemin çözülmesidir. Bu yöntemde problem durumunun tüm ebeveynlerce anlaşılması, problemin çözümü için uygun stratejilerin geliştirilmesi önemlidir.

Örnek Olay Yöntemi

Örnek olay yönteminde gerçek hayata benzer örnek bir olay ebeveynlere sunulur. Ebeveynler örnek olayı inceler, örneğe yönelik duygu ve düşüncelerini söylerler. Bu

örnek olayın nasıl çözümleneceğine yönelik ebeveyn görüşleri alınır. Örnek olay yönteminde ebeveynler yaparak yaşayarak öğrenir ve sürece aktif katılım gösterir.

Gösterip Yaptırma Yöntemi

Gösterip yaptırma yönteminde öğretmen ebeveynlere karşılaşmış oldukları bir durumda nasıl davranmaları gerektiği konusunda rol model olur. Ebeveynler, sunulan örneği öğretmen eşliğinde yaparlar. Daha sonra ebeveyn de öğrenmiş oldukları bilgiye dayanarak bu beceriyi kendisi gerçekleştirir. Öğretmen herkesin görebileceği bir ortam düzenler ve kazandırılmak istenen beceri aşamalı olarak verilir. Gösterip yaptırma yöntemi ile ebeveynler teorik bilgileri pratik bilgiler ile birleştirir. Bu yöntemde öğretmen, ebeveynlerin dikkat süresini hesaba katmalı, basit ve anlaşılır durumları seçmeli, ortamı önceden düzenlemeli ve uygulama sonunda sorulara, tartışma ve değerlendirmeye yer vermelidir.

Bireysel Çalışma Yöntemi

Öğrenen bir bireyin, yaparak ya da yaşayarak öğrenme yoludur. Yaşayarak öğrenme yoludur. Öğrenen merkezli bu yöntem öğrenenin bir konuyu kendi başına öğrenme isteği olduğu zaman kullanılır. Bu yöntemde öğrenme öğrenenin ilgi, yetenek ve ihtiyaçlarına uygun olarak yapılır.

Grup Çalışma Yöntemi

Grup çalışmaları, gruba dâhil olan bireylerin amaç veya amaçlara yönlendirilmeleridir. Grup üyeleri, süreç içerisinde birbirlerine geri bildirimler vererek destek sağlar. Grup sürecindeki paylaşımlar bireylere kurduğu ilişkileri daha iyi anlama olanağı sağlar. Birey, grup ortamında kendini daha rahat ifade eder.

Aile eğitiminde kullanılan teknikler aşağıda açıklanmıştır:

Beyin Fırtınası Tekniği

Beyin fırtınası, bir konu üzerinde fikirlerin ve düşüncelerin belirlenen sürede özgürce ifade edilmesidir. Bu kapsamda öğretmen bir görüşü ortaya atar, ebeveynler de ortaya atılan bu görüşe yönelik düşüncelerini söyler. Ortaya atılan fikirler ve düşünceler üzerinde tartışılır. Ebeveynlerin mevcut düşüncelerinin değişmesi ya da derinleşmesi de sağlanır. Verilen süre dolduktan sonra düşünceler tekrar ele alınabilir. Sonuçlar değerlendirilir.

Rol Oynama Tekniği

Rol oynama tekniğinde ailelere bir rol kartı sunulur ve bu senaryoyu canlandırmaları beklenir. Ebeveynler ailedeki diğer bireylerin yerine geçer ve belirli bir süre o rolde kalır. Bu teknikte, rolüne girdiği kişilerle empati kurar, kurmuş olduğu empati sonucunda da farklı bakış açılarını yakalayabilir. Rol oynama tekniğinde gönüllü katılımcılar etkinliğe dâhil edilebilir veya katılımcılara bu durumlarda nasıl hissettikleri veya neler söyleyebilecekleri sorulabilir.

Benzetim Tekniği

Benzetim tekniğinde gerçek hayatta karşılaşılması her zaman mümkün olmayan herhangi bir durum simülasyonlar aracılığıyla gerçekleştirilir. Böyle bir durumda ne yapılması gerektiğine yönelik bilgi ve beceriler, yaparak yaşayarak ebeveynlere kazandırılabilir.

Yapışkan Not Kâğıtları Tekniği

Yapışkan not kâğıtları tekniğinde değişik renklerde yapışkan not kâğıtları kullanılabilir. Bu not kâğıtlarına ebeveynler fikirlerini yazarlar.

Eğitsel Oyun Tekniği

Eğitsel oyun tekniğinde öğretmen herhangi bir konuda ebeveynlerin bildikleri oyunlardan yararlanarak oyun ortamı sağlar, aktarılacak bilgiler oyun aracılığıyla aktarılır. Aşağıda aile eğitiminde kullanılabilecek oyunlara ilişkin örnekler sunulmuştur:

Aile eğitiminde kullanılabilecek oyunlara ilişkin örnekler:

..... birisi oyununda öğretmen çeşitli ifadeleri içeren bir liste hazırlar ve katılımcılardan bu ifadelerden her birine uyan farklı bir kişinin ismini yazmalarını ister. Örneğin yemek yapmayı seven, kırmızı gözlük takan, çok kitap okuyan, bulmaca çözmeyi seven gibi ifadeler listesi yapılır. Bu ısınma etkinliği sayesinde katılımcıların hepsi birbirleriyle iletişim kurar ve birbirlerini tanıma imkânı elde ederler.

Tuğla duvarı oyununda ebeveynlere tuğla şeklinde kesilmiş kâğıtlar verilir. Bu kâğıtların üzerine oluşturdukları başlıkları yazmaları istenir. Öğretmen başlangıçta tuğlaların üzerine anahtar kelimeler ya da resimler koyabilir. Ebeveynler başlıklarını oluşturduktan sonra yazılan kâğıtlarla bir tuğla duvarı oluştururlar.

Tren oyununda katılımcılar karşı karşıya dizilerek sandalyelere karşılıklı otururlar. Öğretmen bir konu belirler ve ebeveynler karşısındaki kişi ile konu hakkında bir dakika tartışır. Daha sonra ebeveynler sağ yanlarındaki sandalyeye geçer ve karşısına denk gelen kişi ile konu hakkında tartışır. Tren tekniğinde farklı konular tartışılır.

Kuralı tahmin et oyununda öğretmen gönüllü bir ebeveyni seçer, odadan dışarı çıkmasını ister ve gruba bir kural belirlenir. Örneğin "Herkes konuşmadan önce kulağına dokunup çocuk diyecek." kuralı belirlenir. Kural belirlendikten sonra odanın dışındaki ebeveyn içeri alınır. İçeri giren gönüllü ebeveyn grubun belirlediği kuralı tahmin etmeye çalışır. Gönüllü ebeveynden kuralı birkaç dakika içinde tahmin etmesi istenir. Kuralın doğru tahmin edilmesi durumunda grup için yeni bir kural belirlenir.

2. BÖLÜM

AİLE EĞİTİMİ BULUŞMALARI

AİLE EĞİTİM BULUŞMALARI

*Okudum, unuttum.
Gördüm, hatırladım.
Yaptım, öğrendim.*

KONFÜÇYÜS

AİLE EĞİTİMİ Rehberi'nde yer verilen Aile Eğitim Buluşmaları (AEB), aile eğitimi, aile ve toplum katılımı ilkelerinin hayata geçirilmesini hedeflemektedir. Bu bölümde aile eğitim buluşmalarının tüm süreçlerinin görünür kılınması aile, çocuk, toplum ve okul olmak üzere tüm paydaşlar doğrultusunda en üst düzeyde verimli geçebilmesi için aşağıdaki adımlarda süreci yönetmeniz önerilmektedir. Her bir adımda öğretmenler için uygulanabilir ve kapsayıcı, aileler için ise anlaşılır ve dâhil olunması kolay araç ve yöntemlerin açıklamalarına yer verilmiştir.

Sürecin planlanması ve yönetilmesine ilişkin adımlara geçmeden önce, aile eğitim buluşmalarına ilişkin aşağıdaki soruların cevaplarını vermek gerekmektedir. Bu soruların cevapları öğretmenler ve aileler için çok önemlidir.

- ↓ Aile Eğitim Buluşmaları Neden Gereklidir?
- ↓ Aile Eğitim Buluşmaları Kim/Kimler İçin Önemli ve Önceliklidir?
- ↓ Aile Eğitim Buluşmaları Ne Zaman, Ne Sıklıkla ve Nerede Düzenlenmelidir?
- ↓ Aile Eğitim Buluşmalarında Nasıl Bir Planlama Yapılır?

Aile Eğitim Buluşmaları Neden Gereklidir?

Aile, okul ve toplum çocuğun büyüme, gelişme ve öğrenme gereksinimlerinin karşılanmasında sorumluluk almak, çocuğun bütüncül gelişimi için iş birliği içinde olmak ve bunları çocuk haklarını gözeterek yapmak durumundadır.

Aileler, çocuklarını herhangi bir erken çocukluk eğitimi kurumuna verme kararı aldıklarında, okulun gelişim, eğitim, bakım hizmetlerine ve yeterliliklerine ilişkin politikalarını yani çocuklarının yüksek yararına olacak koşulları dikkate alırlar. Bu bağlamda da kurumu daha yakından tanımak, karşılıklı güvene dayalı bir bağ geliştirebilmek için daha

fazla bilgiye ve etkileşime de gereksinim duyarlar. Bu süreçte ailelerin, çocuklarının okuldaki eğitimden en üst düzeyde faydalanması için sürece dâhil olmaları, okul ve öğretmen ile karşılıklı güvene dayalı bir bağ geliştirmeleri, çocukların alışkanlık ve bilgilerinin inşasında sorumluluk almaları önemlidir. Aile eğitim buluşmaları bu durumun desteklenmesine fırsat oluşturmaktadır.

Aile Eğitim Buluşmaları Kim/Kimler İçin Önemli ve Önceliklidir?

Aile Eğitim Buluşmaları (AEB), çocuk, aile üyeleri, okulda çalışan öğretmenler ve diğer tüm personel ile toplum için önemli ve önceliklidir. Çünkü;

- **Aile eğitim buluşmaları çocuk için önemli ve önceliklidir.** Aile eğitim buluşmaları sürecinde, çocuk gelişimi ve erken çocukluk eğitimi hakkında edinilen bilgilerin ve deneyimlerin ailenin çocuğuyla ilişkilerine yansıtacağı öngörülmektedir. Aile eğitim buluşmaları aracılığıyla temelleri atılan çocuğu tanıma ve anlama yönündeki becerilerle ailelerin çocuklarına karşı tutum ve davranışlarında bilinçlenme yaşayacakları düşünülmektedir. Aile üyelerinin bilgi, tutum ve alışkanlıklarının çocuk dostu hâle gelmesi doğrudan çocuğun bilişsel, dil, fiziksel gelişim ve sağlık, sosyal ve duygusal gelişimini olumlu yönde etkiler.
- **Aile eğitim buluşmaları aileler için çok önemli ve önceliklidir.** Hiç kimse anne baba olarak dünyaya gelmez ancak süreç içinde anne baba olmayı da öğrenir. Anne babalar, çocukları için her zaman yeterince iyi ebeveyn olmak adına üstün çaba sarf ederler. Anne baba olmak bireyin kendini ve çocuğunu keşfetme sürecidir, anne baba olmak bir yolculuktur, bu yolculukta anne baba her gün yeni şeyler öğrenir, eski öğrendiklerini yeniden düşünme fırsatı bulur. Yani anne baba olmak sadece çocuğu değil; ebeveyni de geliştirir ve yetiştirir, hayatına dâhil ettiği yeni rolü ile kendini yeniden inşa eder. Bu süreçteki etkileşimler sayesinde hem anne baba olma hem eş olma hem de bir birey olma yönündeki yaşam döngüsünde kendini daha güçlü ve güvende hissetmesine neden olacak deneyimler elde eder.
- **Aile eğitim buluşmaları öğretmenler ve diğer tüm personel için de önemli ve önceliklidir.** Öğretmenler, yöneticiler ve erken çocukluk eğitimi kurumunda çalışan tüm personel aile eğitim buluşmalarından hem mesleki hem de kişisel gelişim becerileri açısından olumlu yönde beslenmektedir. Öğretmen, öğrenmeye yaşam boyu devam eden kişidir. Aile eğitim buluşmaları için içerik hazırlamak, sürece dâhil olan ailelerle aktif olarak etkileşimde bulunmak, öğretmenler için yerinde ve tam zamanında ilk elden öğrenme fırsatıdır. Çocuklar nasıl ki tamamen kendilerine özgü ise aileleri de aynı şekilde benzersizdir. Bu bir öğretmen için mükemmel bir keşfetme, zenginleşme sürecidir. Öğrenmeye devam eden her öğretmen için ailelerin benzersiz öyküleriyle buluşmak, mesleki ve kişisel yeterliklerini geliştirme yönünde önemli bir fırsattır.
- **Aile eğitim buluşmaları toplum için önemli ve önceliklidir.** Aile, okul ve toplum içinde yaşadığımız ekosistemin birbirinden etkilenen ve etkileyen sosyal alanlarıdır. Ekolojik Sistemler Kuramı çerçevesinde sistemin her bir parçasının birbiriyle etkileşimi vardır ve bunlar arasında anlamlı ilişkiler inşa edilebilir-

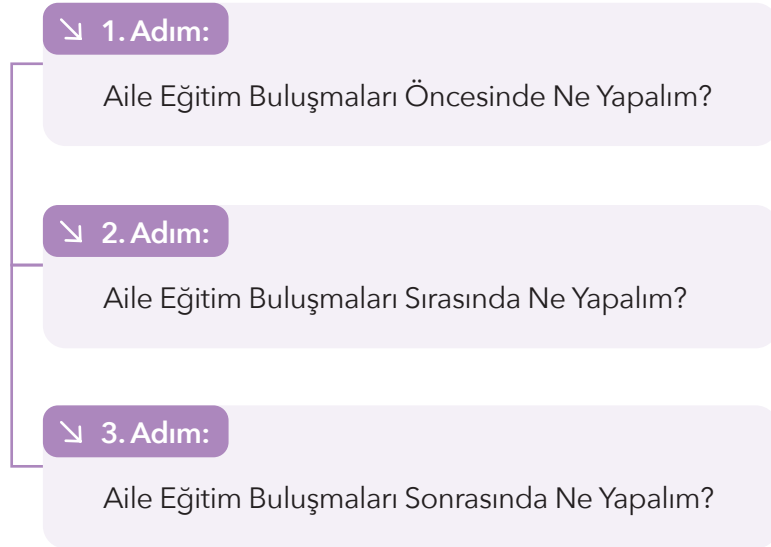
se sistemin tamamında bir değişim etkisi yaratılabilir. Bu bağlamda, çocuğun iyi olma hâli aileyi, ailenin iyi olma hâli de toplumu etkileyecektir. Aslında bu bir döngü olup aynı zamanda toplum aileyi, aile de çocuğu etkileyebilecektir. Aile eğitim buluşmaları ile güçlenmesi hedeflenen bilinçli, duyarlı ebeveyn profiline tıpkı su birikintisi içine atılan bir taşın dalga dalga yayılması gibi etkileri söz konusudur. Bu bağlamda topluma katılım ve toplumsal katkı ön plana çıkmaktadır.

Aile Eğitim Buluşmaları Ne Zaman, Ne Sıklıkla ve Nerede Düzenlenmelidir?

Aile eğitim buluşmaları, ebeveynlerin etkin katılım sağlayabileceği zaman, mekân, özel koşullar ve ailelerin ihtiyaçları gözetilerek düzenlenmelidir. Aile eğitim buluşmaları okul içinde ve dışında, okulun yerleşim yerine uygun olarak ailelerin toplu olarak ulaşabilecekleri, kamu/özel kurum ve kuruluşlar ile iş birliği yapılarak onların sağlayabileceği yerlerde de düzenlenebilir.

Aile Eğitim Buluşmalarında Nasıl Bir Planlama Yapılır?

Aile eğitim buluşmalarının planlanması ve uygulanması sürecinde bazı hazırlıkların yapılması önerilmektedir. Bu önerilerden bazıları aşağıda özetlenerek sunulmuştur. Her okulun ve öğretmenin kendi koşullarıyla ve gereksinimleriyle uyumlu farklı olası planlamaları yapma esnekliğinde olduğunu unutmamalıdır.

1. ADIM: Aile Eğitim Buluşmaları Öncesinde Ne Yapalım?

Aile eğitim buluşmaları öncesinde ne yapılacağına ilişkin öğretmenlere rehberlik edecek adımlar aşağıda sunulmuştur:

- Okula Davet
- Daveti Hatırlatma
- Aile Eğitim Buluşmaları Takvimi

Okula Davet

- Aile eğitim buluşmaları için ailelerin okula gelmesini sağlayacağınız yöntemleri okulunuzun koşullarına ve aile grubunuzun özelliklerine göre çeşitlendirebilirsiniz. Örneğin okuma yazma bilmeyen ebeveynlerin olduğu bir grubun öğretmeni iseniz ya da köyde görevli bir öğretmen iseniz telefonla ya da ev ziyaretleri ile davetinizi gerçekleştirebilirsiniz.
- Ailelerin toplantıya gelmeden önce, mutlaka oraya neden ve hangi konuda konuşulacağını bilerek gelmesini sağlayınız.
- Aile eğitim buluşmanızı duyurmak için bir davet mektubu hazırlayabilirsiniz. Bu mektupta buluşma yeri, zamanı, içerik bilgisine yer vermelisiniz. Eğitim için bir konuk davetiniz var ise konuşunuzun kısa bir öz geçmişini iletmeye özen gösteriniz.
- Davet mektupları dışında aile eğitim buluşmasını duyurmak amacıyla afiş çalışması da yapabilirsiniz, kısa tanıtım videosu hazırlayabilirsiniz ya da web araçlarını kullanarak farklı davet yolları da düşünebilirsiniz.
- Ailelerde merak uyandırarak sürece ilgi duymalarını sağlamak ve buluşmayı hatırlatmak için farklı yöntemler tercih edebilirsiniz. Örneğin çocukların okuldan evlerine bir nesne götürmesine izin vererek, aile eğitim buluşması için okula gelirken ebeveynin bu nesneyi okula getirmesini isteyebilirsiniz. Çocukların ebeveynleri için okula davet resmi yapmalarını sağlayabilirsiniz ve bu resmi evlerine götürmelerini, aile eğitimi buluşmasına gelirken ebeveynlerinin geri getirmesini isteyebilirsiniz. Okula gelen ebeveynler çocuklarının okula davet resmine bir şeyler çizerek, ilaveler yaparak, gösterilen yere asmalarını sağlayabilirsiniz.
- Ailelerden aile eğitim buluşmasına gelirken o gün üzerinde durulacak eğitimin konusuyla ilişkili olarak, çocuklarına ait bebeklik ve şu andaki yaşlarını tanımlayan fotoğraflarını, özel bir oyuncaklarını ya da açık uçlu malzeme dediğimiz kapak, taş, gazete kâğıdı getirmelerini de isteyebilirsiniz.
- Aile eğitim buluşmaları için ailelere yollayacağınız toplantı davetinde konu hakkında ön bilgi vermek, ailelerin bu konuda düşünmesine ve öncesinde olası sorularına yanıt arama hazırlığı yapabilmesine ve merak duymalarına da neden olacaktır.

Aşağıda ebeveynleri aile eğitim buluşmasına davet etmek için hazırlanan örnek davet mektupları sunulmuştur:

Davet Mektubu Örneği 1

Sevgili Ailelerimiz,

Çocuklarınızın büyüme, gelişme ve öğrenme sürecine sizinle birlikte eşlik edeceğimiz için heyecanlıyız. Çocuğunuzu biricik yapan özelliklerini, yapabildiklerini, henüz yapamadıklarını ama yapmaya çok istekli olduğu şeyleri, hayallerini, meraklarını, sorularını, alışkanlıklarını sizden dinlemek için sabırsızlanıyoruz. Ayrıca, çocuğunuzun doğduğundan bu zamana kadar birlikte olduğu ona emek veren siz sevgili ailesini de tanımak istiyoruz.

Sizin de çocuğunuzun öğretmenlerini merak ettiğini tahmin ediyoruz. Biz kimiz? Bu okulda neler oluyor? Ya da olmuyor? Biz de size kendimizi anlatmak ve çocuğunuzla ilgili bizim yapabileceğimizi, sizinle birlikte yapabileceğimizi bilgilerinize sunmak ve önerilerinizi almak isteriz. Aklınızda çokça soru olduğunu tahmin edebiliyoruz. İşte bu nedenle tüm bu sorularımızın aydınlığa kavuşacağı, birbirimizle rahatlıkla konuşabileceğimiz AİLE EĞİTİM BULUŞMALARİ sohbetimize davet etmek istiyoruz.

Sizi nerede bekliyoruz?

Yer : Beyaz Anaokulu Toplantı Salonu (Örnektir.)

Tarih : 02. 02. 2022 (Örnektir.)

Saat : 9.00-10.30 saatleri arasında çocuklarımız hakkında düşünüyor ve konuşuyor olacağız. Ne mi konuşacağız? İşte aşağıda yazıyor...

Konu : Okul öncesi eğitim çok önemli çünkü.....

Gelirken: Çocuğunuzla ilgili konuştuklarımızı hatırlamak ve yıllar sonra yetişkin bir birey olduğunda çocuğunuza da anı olarak gösterebilmek için mutlaka bir not defteri edininiz ve mümkün olduğunca çok not alınız.

Davet Mektubu Örneği 2

SEVGİLİ ..... (Ailenin soyadını yazınız.) AİLESİ
 Anaokulumuz çocuklarımız için olduğu kadar sizin için de. Burası çocuklarınızın ilkokula başlamadan önce eğitime adımlarını attıkları ilk okulu ve biz de erken çocukluk eğitimcileri olarak ilk öğretmenleriyiz. Hepimiz çocuklar için en doğru adımları atmak için çalışıyoruz. Bu adımları birlikte atmaya niyetliyiz. Ebeveynleri olarak sizleri anaokulumuzda daha fazla görmek isteriz. İşte AİLE EĞİTİMİ BULUŞMALARI bizim için büyük bir fırsat. Takviminize "02.02.2022 Çarşamba günü saat 10.30 Anaokulundayız" diye not alırmısınız lütfen? "Çocuklar bizden ne bekler?" sorusunun yanıtlarını birlikte vereceğiz. Bekliyoruz.

Daveti Hatırlatma

- Davetin tüm ailelere ulaşım ulaşılmadığından emin olmak için toplantıdan bir gün önce hatırlatıcı notlar yollayınız.
- Telefon ya da internet aracılığıyla oluşturduğunuz özel gruplarda toplantıya katılımı artırıcı motivasyon mesajlarınızı iletiniz.
- Çocuklara yarın yapılacak aile eğitimi buluşmasını hatırlatma sorumluluğu verebilirsiniz.
- Toplantının tam zamanında başlayacağını bu nedenle, zamana özen göstermeleri beklentinizi nazikçe belirtiniz.
- Mümkün olduğunca çocuğun bakımından sorumlu kişilerin (ebeveynler, bakım verenler gibi) birlikte katılımının önemini hatırlatınız.

Aşağıda örnek bir hatırlatma notu sunulmuştur:

Sevgili Ailelerimiz,
 Yarın yani 02.02.2022 Çarşamba günü yapacağımız AİLE EĞİTİMİ BULUŞMAMIZI hatırlatmak istedik. Çocuklarınızın gelişimi ve eğitimi ile ilgili olarak size yardımcı olabileceğini düşündüğümüz konularda bilgi ve deneyimlerimizi paylaşırken okulumuzdaki her bir ailemizin aramızda olmasını önemsiyoruz. Birlikte öğrenmeye biz hazırız. Sizi de tam zamanında okulumuza bekliyoruz.

Aile Eğitimi Buluşmaları Takvimi

- Aile Eğitimi İhtiyaç Belirleme Formu (Ek 2) aracılığı ile belirlenmiş olan aile eğitim buluşmaları konularının hangi tarihte, nerede, hangi eğitimcinin liderliğinde yapılacağına ait takvim, dönemin ilk toplantısında ailelere bildirilmek üzere hazır edilmelidir.
- Etkinlik takviminin ön görülen bir planlaması olmasına rağmen öncelikler, gereksinimler, talepler, ülkenin içinde bulunduğu gündem ve özel şartlar, aile yaşantısındaki değişiklikler doğrultusunda güncellenmeye açık olduğu belirtilmelidir.
- Okulunuzun koşulları ve ebeveyn profilinizin uygunluğu doğrultusunda yapılan tüm aile eğitim buluşmalarına ait duyuruları, sunumları, gerekli izinlerin alınması durumunda çekilen fotoğrafları; okulunuzun web sayfasında, gazetesinde, duvar panolarında vb. paylaşarak aileleri eğitim buluşmalarına katılım konusunda motive edebilirsiniz.

2. ADIM: Aile Eğitimi Buluşmaları Sırasında Ne Yapalım?

Aile eğitimi buluşmaları sırasında ne yapılacağına ilişkin öğretmenlere rehberlik edecek adımlar aşağıda sunulmuştur:

- Yaratıcı Yoklama: Herkes Burada mı?
- Kısa Okul Turu
- Tanışma: Çocuğunuzun Öğretmeni Kim/Kimler?
- Tanışma: Çocukların Ebeveynleri Kim/Kimler?
- Aile Eğitimi Buluşması Etkileşim/Eğitim Zamanı
  - Eğitim Konusunun Önemi
  - Beklenen Kazanımlar
  - Beklentilerin Paylaşılması ve Sürece Ait Hatırlatmalar
  - Bilgi Notu
  - Eğitim Akışı
  - Geri ve İleri Bildirim Zamanı
  - Ebeveynler İçin Aklınızda Bulunsun Notları

Yaratıcı Yoklama: Herkes Burada mı?

- Aile eğitimi buluşmalarına hangi ebeveynlerin katılım gösterdiğini belirlemek için yoklama listesini hazır ediniz.
- Yoklama listenize, ailelerin kişisel bilgilerinin yanı sıra "En sevdiğiniz renk/kitap/yemek/hayvan hangisi? Evinizde herhangi bir hayvan besliyor musunuz? Adınızın anlamı nedir? Doğduğunuz şehrin plaka numarası nedir? En çok görmek istediğiniz şehir ya da ülke hangisi?" gibi soruları ekleyebilirsiniz. Bu sorular ailelerin aile eğitim buluşmalarına dair merak duyularına, düşüncelerine ve duygusal olarak kendilerini daha rahat hissetmelerine yardımcı olacaktır.

BEYAZ ANAOKULU
AİLE EĞİTİMİ BULUŞMALARI-I
HERKES BURADA MI?
BUGÜN: 02.02.2022

<p>Adınızı ve soyadınızı yazınız.</p>	<p>Kimin ebeveynisiniz?</p>	<p>Sizi merak ediyoruz. En sevdiğiniz renk hangisi?</p>
---------------------------------------	-----------------------------	---

Kısa Okul Turu

- Kısa okul turları, ailelerin okulu ilk ziyaretleri ile sınırlandırılmamalıdır. Ailelerin aile eğitimi buluşması kapsamında okula her gelişlerinde mutlaka yapılması önerilmektedir. Çünkü aileler, her aile eğitimi buluşmasında okulda farklı gözlemler yapabilir, farklı deneyimler edinebilir.
- Her aile eğitimi buluşmasında ailelerin çocuklarının yaşam alanlarını görmesini ve buralarda neler yaptıkları hakkında bilgilendirilmelerini sağlayınız. Aileler çocuklarının eğitim ortamını ve orada neler yaptıklarını merak ederler ve aile eğitimi buluşması için okula geldiklerinde okulun içinde çocuklarından bir iz bulmak isterler. Bu nedenle, ailelerle buluşmayı başlatmadan önce mutlaka okul içinde rehber eşliğinde gezmeleri ve gözlem yapmaları için onlara olanak tanıyınız.
- Kısa okul turu sırasında ailenin çocuklarına ait okulda çekilmiş bir fotoğrafı, yaptığı bir resmi ya da sanat faaliyetlerini görmek hoşlarına gidebileceği gibi çocuklarının bir günlerini geçirdiği bu yer hakkında fikir edinmelerine de fırsat vermiş olursunuz. Ayrıca yarattığınız bu farkındalıkla, ebeveynlerin erken çocuk eğitimi hakkında daha fazla bilgi edinmesine ve okula güven duymasına da destek vermiş olursunuz.
- Farklı zaman dilimlerinde okulların planlamaları kapsamında sınıfta ve koridorlarda sergilenen etkinlikler (Bunları "konuşan duvarlar" olarak tanımlayabilirsiniz.) değişmiş olduğundan, ailelerin okuldaki eğitimin yansımalarını görmeye ihtiyaçları olacağını da düşünerek kısa okul turlarını önemseyiniz.
- Kısa okul turlarını oyunlaştırarak ebeveynlerin aynı zamanda oyun dostu ebeveynler hâline gelmesine de katkı sağlayacağınızı bilmelisiniz. Örneğin:
  - Ebeveynler okula geldiğinde çocuklarının aile resmi yaptığını ve bu resimlerini okulun farklı yerlerine astıklarını söyleyiniz. Kısa okul turu sırasında çocuklarının kendileri için yaptıkları bu resimleri bulmalarını isteyiniz.
  - Ebeveynlerin de çocukları için bir resim yapmasını ve bu resimleri belirlediğiniz alana asmalarını isteyebilirsiniz.

Tanışma: Çocuğunuzun Öğretmeni Kim/Kimler?

Aile eğitim buluşmalarında tanışma aşamasına kendinizi tanıtarak başlayınız. Kendinizi tanıtırken farklı ve yaratıcı yollar deneyebilirsiniz. Bu buluşmaya gelen aileler, toplantıya konu olan pedagojik içerik kadar sizin kim olduğunuzla ve sizin öğretmen olmakla ilgili duygu ve düşüncelerinizi de merak edebilirler. Öğretmen olmak ile ilgili duygunuzu, öğretmenliğe ait görüşlerinizi yansıtan mesajlarınızı ve öğretmen olmakla ilgili öykünüzü ailelere aktarabilirsiniz. Tanışma oyunları sayesinde ailelerin çocuklarının oyuncu bir öğretmeni olduğuna ve oyun yolu ile her yaşta, her ortamda farklı deneyimler ve kazanımlar elde etmenin mümkün olabileceğine de dikkat çekmiş olacaksınız. Aşağıda kendinizi tanıtmakla ilgili bazı örnekler paylaşılmıştır:

Örnek 1: Sözcükler Beni Anlatır

- Kendinizi en iyi anlatan sözcükleri, küçük renkli kâğıtlara yazabilirsiniz ve kavanozun içine koyabilirsiniz. Kavanozun kapağına kendi fotoğrafınızı yapıştırabilirsiniz.
- Ebeveynlerin kapağın üstündeki fotoğrafı "görmemesi" önemlidir.
- Ebeveynlerin kavanozun içinden çıkan sözcüğü okumasını ve o sözcüğün kendisini tanımlayıp tanımlamadığını düşünmesini ve yanında oturan kişi ile bu özellik hakkında konuşmasını isteyebilirsiniz.
- Ardından kavanozdan çıkan bu özelliklerin sizi tanımlayan özellikler olduğunu açıklayınız ve kısaca bu özellikleriniz hakkında ebeveynlerle sohbet ediniz.
- Grup içinde sizinle benzer özellikleri gösterenler olabileceği gibi çok farklı özellikleri olan ebeveynlerin olması da olasıdır. Bu benzerlikler ve farklılıklar, aile eğitimi buluşmasının başlangıç sürecinde kaynaşmayı sağlamak açısından önemlidir.
- Sürecin sonunda ailelere evlerine döndüklerinde, kendileri için de böyle bir kavanoz hazırlayabileceklerini söyleyebilirsiniz.
- Okuma yazma bilmeyen ebeveynler olacağını da düşünerek ebeveynlerin bu durumda kendilerini yetersiz, güvensiz vb. hissetmesine neden olmadan, okuma sürecini hiç başlatmadan sadece kavanozdan sözcük seçme ve sözcükleri sizin okumanız şeklinde de uygulamayı değiştirmeniz gerektiğini unutmayınız.

Örnek 2: Bloklarla Ben Heykeli

- Tahta blok, renkli blok, küpler vb. materyalleri bir kutunun içine koyarak buluşmanın yapılacağı ortama getirebilirsiniz. Kendinizi tanıtırken bu materyalleri kullanacağınızı söyleyebilirsiniz.
- Açık uçlu sorular sorarak heyecan verici ve merak uyandırıcı bir tanışma olmasını sağlayabilirsiniz. Örneğin ailelere bu tanışma oyununun nasıl bir oyun olabileceğini sorup onları da sürece katabilirsiniz.

- Daha sonra kaç yıllık öğretmen olduğunuza, mezun olduğunuz okula, ailenize, memleketinize, ilgilerinize, meraklarınıza, hayallerinize ait bilgileri verirken söylediğiniz her yeni bilgi için bir bloğu üst üste, yan yana koyarak ya da birbirine takarak bir yapı oluşturmaya çalışınız.
- Kendinizle ilgili anlatacaklarınız bittiğinde ortaya çıkan şeklin sizin heykeliniz olduğunu belirtiniz. Anlaşılabilirliği artırmak için bir kez daha heykelinizin parçalarına tek tek dokunarak kendinizle ilgili bilgileri tekrarlayınız.
- Son olarak, ebeveynleri kendi aralarında ikili eş yaparak ve benzer yöntemi kullanarak yani materyalleri kullanarak kendi heykellerini yapmalarını ve birbirlerine kendilerini tanıtmalarını isteyebilirsiniz.

↳ Örnek 3: Benim Hakkımda Her Şey

- Sizi tanıtan; hayatınızda önemli olan durumları, kişileri, ilgi ve beğenilerinizi, alışkanlıklarınızı yansıtır nitelikte nesne veya fotoğrafların yer aldığı *Ben Kutusu* hazırlayabilirsiniz.
- Ben Kutusunda yer alan nesne ve fotoğrafları tek tek çıkartarak kendinizle ilişkisini ebeveynlere açıklayabilirsiniz.
- Ben Kutusundan çıkan nesnelere vb. bir süre kaldırmadan sergilemeyi tercih edebilirsiniz.
- Benzer bir kutuyu ailelerin çocuklarıyla birlikte evde de hazırlaması için yönlendirebilirsiniz. Bir sonraki aile eğitimi buluşmasına gelirken hazırlayacakları *Ben Kutularını* okula getirebileceklerini söyleyebilirsiniz.

↳ Örnek 4: Öğretmen Bulmaca

- Kendinizle ilgili olan ve olmayan yani sizi tanımlayan ya da sizinle hiç ilgisi olmayan özelliklerin listesini çıkarınız.
- Bu özellikleri kutucuklara böldüğünüz A4 kâğıdına yazınız ve aile okul buluşmasına gelen ailelere toplantının başlangıcında dağıtınız. Fakat bunun ne olduğu hakkında bir bilgi vermeyiniz. Merak uyandırmak, düşündürmek, aile okul buluşmalarınızın vazgeçilmez motivasyonu olarak hep canlı kalmalıdır.
- Aile eğitimi buluşmaları toplantınıza katılan aile üyelerinin ellerindeki kâğıtta yazan özelliklerin hangilerinin sizi tanımlıyor olabileceğini tahmin etmesini isteyiniz. Tahminlerini kutucukların içine bir yıldız koyarak belirtebileceklerini söyleyiniz.
- Oyunun sonunda listede yer alan ve sizi tanımlayan özellikleri açıklayınız. Aile okul buluşmasına katılan ebeveynlerin tahminleri ve kendileriyle

benzerlikleri hakkında da konuşabilirsiniz. Tüm özelliklerinizle sizi tanımlayabilen ebeveynlere çizdiğiniz kendi resminizi hediye edebilirsiniz.

- Bulmacanın nasıl oluşturulabileceğine ilişkin bir fikir vermesi açısından bazı özellikler örnek olarak sunulmuştur. Siz de kendinizi tanımlayan özelliklerle kişisel listenizi hazırlayınız.

Evimde evcil hayvanım var.	Her ay mutlaka yeni bir kitap alırım.	Günlük tutmayı çok severim.	Bisiklete binebilirim ama kay kay ile kayamam.
Bir evin tek kızımı/ oğluyum.	Dört erkek kardeşim var.	Halk dansları oynamayı biliyorum.	62 yaşındayım.
Yapboz yapmayı çok severim.	Meslek hayatıma köy öğretmeni olarak başladım.	Öğrenciyken en sevdiğim ders matematikti.	Anıtkabir'i birkaç kez ziyaret ettim.
Artvin'i henüz görmedim.	Yüksek lisans yaptım.	Üç kız kardeşim var.	Anaokulu eğitimi aldım.
Genliğimde hayalim tiyatro sanatçısı olmaktı.	Hiçbir futbol takımını tutmam.	Mesleğimin 40. yılındayım.	Uykuyu çok severim.

↳ Örnek 5: Benim İçin Önemli Sayılar

- Hayatınızda sizin için önemli olan tarihleri, rakamları, sayıları ekrana yansıtarak, onların üzerinden kendinizi tanıtabilirsiniz. Örneğin **20** yıllık öğretmenim, **63** Urfa'da doğdum, **21** yaşında İstanbul'a geldim, **3** kardeşim var, evimde bakımını üstlendiğim **2** kedim, **1** köpeğim **1** de kuşum var... gibi.
- Bu oyunu farklılaştırarak da oynayabilirsiniz. Örneğin aile eğitimi buluşmasının gerçekleşeceği toplantı salonuna girerken, ailelere katlanmış küçük kâğıtlar dağıtabilirsiniz. Bu kâğıtların bir kısmının boş olmasına, diğer kısmının sizi yansıtan sayıları içermesine dikkat etmelisiniz. Ebeveynlerin bu kâğıtlardaki sayıların neyi ifade ettiği hakkında düşünerek tahminde bulunmalarını ve aralarında tartışmalarını isteyebilirsiniz.
- Tahmin etme sürecinden sonra kâğıtlarda yazan sayıların anlamını açıklayarak kendinizi tanıtmaya oyununu tamamlayabilirsiniz.
- Ebeveynlerin kendilerine ait özel sayıları yazmasını da isteyebilirsiniz.
- Bütün bu sayıların arkasındaki öykülerinizin ebeveynlerin sizi tanıması ve sizinle empati kurması açısından da bir fırsat yaratabileceğini düşünebilirsiniz.

Tanışma: Çocukların Ebeveynleri Kim/Kimler?

Ebeveynler, okula geldiklerinde hem birbirleriyle hem de öğretmenlerle tanışma gereksinimi duyarlar. Bu tanışmalar, ilerleyen süreçteki etkileşimleri olumlu yönde destekleyecek sıcak bir ortamın oluşmasına zemin oluşturur. Aşağıda çeşitli tanışma ve kaynaşma/ısınma oyunları ve yaratıcı yoklama oyunları önerilmiştir. Yukarıda kendinizi tanıtmak için kullandığınız yöntemlerin hepsini aile eğitim buluşmaları sırasında ailelerin birbirleriyle kaynaşması sürecinde de kullanabilirsiniz.

↳ Örnek 1: Kim Kimdir? Tanışalım

- Toplantı salonuna girerken aile üyelerine ayrı ayrı A4 kâğıt ve boyalar veriniz, ancak ne yapacağınızı açıklamayınız, sadece kâğıtları buruşturmadan korumaları gerektiğini çünkü onlarla bir oyun oynayacağınızı belirtiniz.
- Kalabalık bir grup yetişkinin tek tek kendini tanıtmayı çok pratik ve etkili bir yol olmayacağından, sürecin oyunlaştırılması ve ebeveynlerin yaratıcı yollarla kendini ifade etmesi anlamlı olacaktır.
- Bu oyun, sürece liderlik eden kişinin, ki bu süreçte bu kişi öğretmendir belirtilen bir özelliği yüksek sesle söyleyerek .....olanlar burada mı? şeklinde oynanır. Ancak, oyunun bu aşamasına geçmeden önce ebeveynlerin boş kâğıda kendilerinin resmini çizmelerini isteyiniz.

- Belirtilen özelliği taşıyan ebeveynlerin ellerindeki kâğıdı her seferinde katlamasını isteyiniz. Kâğıdı katlamanın bir kuralı olmadığını, istedikleri gibi katlamalarının mümkün olduğunu özellikle duyurunuz.
- Soracağınız soruları okulunuzun aile profilini ve gereksinimlerini göz önünde bulundurarak toplantı öncesinde mutlaka belirlemiş olunuz. Aşağıda bazı örnek tanıma, tanışma soruları sunulmuştur:
  - *Evinde bir hayvan besleyen ya da beslemese bile keşke bir gün bir hayvanı evimde barındıracak durumda olsam diyenler burada mı?*
  - *Evinin camından bakınca uçsuz bucaksız tarlaları, yeşillikleri ya da gökyüzünü görenler burada mı?*
  - *Kendi yoğurdunu, tarhanasını yapanlar, sebzesini yetiştirenler burada mı?*
  - *Ailesinin ilk ve tek çocuğu olanlar burada mı?*
  - *Kitap okurken satırların altını çizen ve beğendiği bölümleri dostlarıyla paylaşmayı sevenler burada mı?*
  - *Herhangi bir müzik aleti çalanlar burada mı?*
  - *Şarkı ve türkü söylemeyi sevenler burada mı?*
  - *Hem sağ hem de sol elini aynı ustalıkta olmasa da kullanabilenler burada mı?*
  - *Aile büyükleriyle birlikte geniş bir aile olarak yaşayanlar burada mı?*
  - *Yaşamının bir evresinde günlük tutmuş olanlar ya da şu anda hâlen günlük tutanlar burada mı?*
  - *Fotoğrafının çekilmesini değil de fotoğraf çekmeyi daha çok sevenler burada mı?*
  - *Herhangi bir şeyin koleksiyonunu yapanlar burada mı?*
  - *Her gün mutlaka yürürüm ya da düzenli olarak spor yapma alışkanlığım var diyenler burada mı?*
- Toplantı salonundaki ebeveynlerin yüksek sesle söylenen özellikler dışında farklı özellikler taşıma olasılığı göz önünde bulundurularak, oyunun sonunda herkesin kendini tanımlayan üç özelliği yanında oturan kişiye söyleyerek kâğıtlarını katlayabileceklerini söyleyiniz.
- Oyunun bu aşaması tamamlandığında, tüm katılımcılardan katladıkları kâğıtları, katlama yerlerinden sıkı sıkı bastırarak izlerinin belirgin hâle gelmesini isteyiniz.
- Son olarak katlanmış kâğıtları katlandıkları yerlerden özenle açarak ortaya çıkan izlerin üzerinden kalemle çizimlerini isteyiniz.

- Oyunun başında herkesin kendi resmini çizmesi istendiğinde kimsenin kimseye benzemediği gibi herkes kâğıdını istediği gibi katladığı için çok doğal olarak, kimsenin kâğıdındaki izler birbirinin aynısı olmayacaktır.
- Toplantıya katılan herkesin birbirine kâğıtlarını göstererek farklılıkların doğasına dikkat çekerek bu oyun hakkında sohbet başlatabilirsiniz.

↳ Örnek 2: Yaka Kartınızı Takınız

- Aileler okula gelmeden önce, çocuklarla birlikte aileleri için yaka kartları hazırlayınız. Bunun için çeyrek A4 boyutundaki bir karta çocuğun vesikalık resimlerini yapıştırınız, diğer yarısına da çocukların anne ve babalarının resmini çizmesini isteyebilirsiniz.
- Desteğe ihtiyaç duyan çocuklar olması hâlinde, ailelerden temin edilmiş fotoğraflar ile yaka kartlarını siz hazırlayabilirsiniz. Bu kartların yapıştırma ve süsleme aşamalarını çocukların yapmasına fırsat verebilirsiniz. Kimlik kartlarının üzerine çocuğun soyadını yazabilirsiniz.
- Bu kimlik kartlarını neden hazırladığınızı çocuklara açıklayınız. Örneğin:

İki gün sonra aileleriniz anaokulumuza gelecek. Onlara burada neler yaptığımızı, yapacağımızı anlatacağız, onlar da bize evde neler yaptığınızı anlatacaklar. Birbirimizi daha iyi tanımak için oyunlar oynayıp, sohbet edeceğiz. Bu kimlik kartı da o gün için onlara sürpriz olacak. Ancak bazılarının ailesi o toplantıya gelemeyebilir. Siz bu kartları yine de evinize götüreceksiniz. Ebeveynleriniz ne zaman okula gelirse bu kartı takarak okula gelmeleri gerektiğini onlara hatırlatma görevi de sizin. Bu görevi yerine getirmeye hazır mısınız?

- Ebeveynlerden aile eğitimi buluşması için okula geldiklerinde, kendilerine ait yaka kartlarını bulmalarını ve takmalarını isteyiniz. Toplantı süresince aile üyelerinin gözlerini yaka kartlarına kaydirdıklarına şahit olabilirsiniz.
- Bildiğiniz üzere her zaman her çocuk için hayat çok kolay ve olumlu deneyimlerle geçmiyor; ebeveyn ayrılıkları, kayıpları, ikinci ebeveynler çocukların hayatının gerçeği olabiliyor. Böylesi hassas durumlarda tüm çocukları kapsayan çocukları duygusal olarak incitmeyecek yollar denemeye özen göstereceğinizden eminiz.

↳ Örnek 3: Biletindeki Yeri Bul

- Oyun öncesinde renkli eşleştirme kartları hazırlayarak bu kartların birer eşlerini sandalyelere iliştiniz. Aile eğitim buluşmalarına gelen ebeveynlerden birer kart seçmelerini ve bu kartların eşlerini bularak yerlerini almalarını isteyiniz.

- Bu durumda toplantıya eşli olarak gelen ebeveynlerin bir süre birbirlerinden ayrı yerlerde oturması olasıdır.
- Biletlerinin belirttiği yerlere oturan ebeveynlerin yanlarında oturan kişilerle tanışmalarını ve birbirleriyle belirttiğiniz konularda ikişer dakika süresince sohbet etmelerini isteyebilirsiniz.
- Bu sohbet konuları çok çeşitli olabilir. Örneğin birbirlerine çocukluklarını, çocukken oynadıkları oyunları, en sevdikleri şeyleri, asla vazgeçemeyeceklerini düşündükleri şeyleri, ailelerini, en yakın dostlarını anlatabilirler.
- Bu tanışma süreci tamamlandığında oyun gereği ayrı yerlerde oturan aile üyelerinin bir arada oturmasını sağlayabilirsiniz.

Örnek 4: Mandal Nerede, Sen Orada

- Aile Eğitimi Buluşmasına katılan ebeveynlerin mandal kutusundaki renkli mandallardan birini seçip istedikleri yerlere oturmalarını isteyiniz. Katılımcı ebeveynlerin sayısına göre grupları en fazla dört kişi olacak şekilde ayarlamamız önerilmektedir. Bu aynı renk mandala sahip en fazla dört kişinin olması demektir. Yeteri kadar farklı renkte mandalınızın olmaması durumunda renk eşleştirmesini yapabileceğiniz başka materyal kullanınız.
- Kendinizi tanıttıktan sonra aynı renk mandal taşıyanların bir araya gelerek grup olmalarını isteyiniz.
- Renklere göre gruplar oluşturulduktan sonra gruplara boya kalemleri ve kâğıtlar dağıtınız ve ebeveynlerin çocuklarının resmini çizmesini isteyiniz.
- Çok uzun zamandan sonra ilk kez resim yaptığını söyleyen ebeveynleri ya da resim yapma konusunda kendini yetersiz bulan ebeveynleri motive etmeniz gerekebilir.
- Ebeveynler, çocuklarının resimlerini çizdikten sonra onlara üç dakika süre veriniz. Bu süre içinde çocuklarının isimlerini, yaşlarını, cinsiyetlerini ve onları tanımlayan özelliklerini, grup arkadaşlarına anlatmalarını isteyiniz.
- Daha sonra okulunuzun koşulları uygun ise bütün grupları bir araya getirerek çember şeklinde oturmalarını sağlayınız, aksi durumda küçük renk gruplarıyla oyuna devam edebilirsiniz. Oyunun bu aşamasında ebeveynlerin kendi çocukları dışındaki çocuklardan birini seçerek, o çocuğun ebeveyninin söylediği özelliklerden hatırladıklarını gruba söylemesini isteyiniz.

Sizin kızınız Nil, 4.5 yaşında Bingöl doğumlu, öykü kitabı dinlemeden uyu-maz, havuç suyunu neredeyse üç öğünde de içmek ister, iki elini de us-talıkla kullanabiliyor, kardeşini çok kısıkanıyor, son zamanlarda sıkılıyorum diye yakınmaya başladı vb.

- Biletindeki Yeri Bul tanışma oyununda önerilen tüm sohbet konularını bu oyunda da kullanabilirsiniz. Yeni sohbet konuları bulmak için tüm yaratıcılığınızı kullanınız.

↳ Örnek 5: Noktadan Çizgiye

- Bu tanışma oyunu için aile eğitimi buluşmasının gerçekleşeceği ortamın uygun bir alanına büyük boy bir kâğıt yapıştırınız ve üzerine çok sayıda nokta çiziniz.
- Ebeveynlerin kendileri için iki noktayı seçip, istedikleri şekilde çizerek birleştirmelerini ve çizgilerinin başına ya da sonuna bir sayı yazmalarını isteyiniz. Ebeveynlere oyunun daha sonraki aşamasında bir karışıklığa neden olmaması için birbirlerinden farklı sayılar yazmaları gerektiğini hatırlatınız.
- Ebeveynleri mümkün olduğunca birbirinden farklı çizgiler kullanmaları için cesaretlendiriniz.
- Daha sonra, tamamen rastgele bir seçimle belirlediğiniz bir çizginin yanına yazılmış olan sayıyı okuyunuz, o sayı kime ait ise kendisini gruba tanıtmalarını ve çocuğuyla ilgili kısa bilgi vermesini isteyiniz.
- İki nokta arasında çizilen çizgilerin tıpkı bizim gibi, çocuğumuz gibi birbirinden farklı olduğuna dikkat çekerek, özgünlüğün korunmasının önemini vurgulayınız.
- Oyunun son aşamasında noktanın bir ucuna ebeveynlerin kendi adlarını, diğer ucuna da çocuklarının adlarını yazmalarını isteyebilirsiniz. Yazabilmek için yardıma gereksinimi olan ebeveynlerinize de siz yardımcı olunuz.

↳ Örnek 6: Ayakta Kimse Kalmasın

- Bu tanışma oyunu için aile eğitimi buluşmasına katılan ebeveynlerin kısa süreliğine oturdukları yerden ayağa kalkmalarını isteyiniz.
- Ebeveynlere, bazı özellikler söyleyeceğinizi, bu özelliklerin kendilerini tanımlayan özellikler olması durumunda yerlerine oturabileceklerini söyleyiniz. Tüm katılımcıların yerlerine oturması zaman alacaktır. "Kim Kimdir?" oyunundaki yönergelerden yararlanabileceğiniz gibi ebeveyn profilinizin özelliklerini göz önünde bulundurarak kendi sorularınızı da oluşturabilirsiniz.
- Oyunu özetleme yaparak sonlandırınız. Örneğin, "Aramızda dans edenler, ailesinin ilk çocuğu olanlar, henüz Ankara'yı görmemiş olanlar, şiir ve

öykü denemeleri olanlar, her gün mutlaka süt içerim diyenler, herhangi bir yiyeceğe alerjisi olmayanlar var." gibi.

- Oyun sonunda hiç kimse ayakta kalmamalıdır, bu nedenle mutlaka herkesin oturmasını sağlayacak bir özellik bulunması önemlidir. Diyelim ki bir kişi söylediğiniz hiçbir özelliği taşıyor ve hâlâ ayakta ise o zaman o kişinin fiziksel özelliklerini tanımlayarak yerine oturmasını sağlamanın kesin bir çözüm olduğunu unutmayınız. *Kırmızı kazaklı, siyah etekli ayakta duran biri var ise o kişi şimdi yerine oturabilir gibi.*

↘ Örnek 7: Elden Ele Tanışma

- Bu tanışma oyunu için bir kutu içinde farklı nesnelere hazır ediniz ve ebeveynlerin bunlar arasından bir nesne seçerek bulunduğunuz ortamda serbestçe yürümelerini ve kendilerine söyleneni yapmalarını söyleyiniz.
- Koşullarınız uygun ise ortamı daha samimi hâle getirmek için sözsüz bir müzik açabilirsiniz. Müziği belli aralıklarla durdurarak kim kiminle karşı karşıya geldiyse elindeki nesneyi o kişiyle değişmesini ve ilgili sorunun yanıtını birbirlerine anlatmalarını isteyiniz.
- Müzik her durduğunda örnek olarak verilen soruları ya da okulunuzun aile profiline uygun kendi sorularınızı yöneltebilirsiniz. Örneğin; *çocuğunuzun adını, yaşını, cinsiyetini, adını kimin koyduğunu, hangi nedenle o ismin konduğunu, adının anlamını, hayatta yapmayı en çok sevdiğiniz uğraşınızı, doğduğunuz memleketi ve oraya özgü bir özelliği, ah keşke olsa dediğiniz şeyi, ben asla ..... yapmam dediğiniz değerlerinizi, kendinizle övünecek kadar güzel yapabildiğiniz şeyleri, çocuğunuza ait üç belirgin özelliği, sizi en iyi tanımlayan üç özelliğinizi vb. söylemelerini isteyiniz.*
- Oyunun sonunda aile eğitimi buluşmasına katılan ebeveynlerden, oyunun başında ellerine aldıkları ilk nesneyi bulmalarını ve yerlerine oturmalarını isteyiniz. Gün bittiğinde aile eğitimi buluşmasına ilişkin sürece ait duygu ve düşüncelerini söyleyerek nesneyi kutusuna koymasını isteyiniz.

Aile Eğitimi Buluşması Etkileşim/Eğitim Zamanı

Bu bölüm; aile eğitim buluşmaları kapsamında belirlenen eğitim konusunun önemi, beklenen kazanımları, beklentilerin paylaşılması, eğitim akışı ve geri/ileri bildirim alt boyutlarını kapsamaktadır.

Eğitim Konusunun Önemi

Eğitim çocuğa bilmediğini öğretmek değildir,
çocuğa yaşamasını öğretmektir.

(W. LIVINGSTIN)

- Aile eğitimi buluşmaları kapsamında gerçekleştirilecek aile eğitiminin başlangıcındaki tanışma ve ısınma etkinliklerini takiben, o günkü eğitimin önemi ve kısaca nelerden bahsedileceği açıklanmalıdır. Eğitimin önemini açıklamak için sözlü anlatım dışında çeşitli yaratıcı yollar da denenmelidir. Örneğin:

1

Ailelerin toplantı başlamadan yazılanları okuyarak bir ön bilgi edinmelerini sağlamak amacıyla toplantı alanına, o günkü aile eğitim buluşması kapsamında ele alınacak konu ile ilgili bilgi notu asılabilir.

2

Ele alınan konuya ilişkin merak uyandıracak kısa cümlelerin, kelimelerin yazıldığı kâğıtlar ebeveynlere dağıtılabilir ve bu ipuçlarından yararlanarak eğitimin amacının ve öneminin anlaşılması beklenebilir.

3

Eğitimin konusu hakkında ipucu niteliğinde mesajlar içeren ve üzerinde numara olan zarflar ebeveynlere dağıtılabilir. Belirtilen numaralı zarfın açılması istenerek aile eğitim buluşmasına ilişkin yazılmış olan mesajları ebeveynlerin okuması istenebilir. Örneğin bir denildiğinde zarfının üzerinde 1 rakamı yazan ebeveyn notunu okuyabilir. Böylece ebeveynlerin aile eğitim buluşmasının konusu hakkındaki ipucu niteliğindeki bu mesajları okuyarak, o günkü konu hakkında fikir sahibi olmalarını sağlayabilirsiniz.

Beklenen Kazanımlar

Aile eğitimi buluşmaları kapsamında gerçekleştirilen aile eğitiminin olası kazanımlarının neler olabileceğinin vurgulanması önemli ve gereklidir. Ebeveynlerin bilgi, tutum ve davranışlarının değişmesi bir anda ve bir eğitim buluşması ile mümkün olmayabilir. Ancak düzenlenen bu aile eğitim buluşmaları vasıtasıyla bir etki yaratarak farkındalık sağlamak gerçekleştirilebilecek bir hedef olarak görülmelidir.

Ebeveynler, özellikle aile eğitimi buluşmasında üzerinde durulan konuya ilişkin gerçek hayat örneklerinden ve bilimsel kanıtlarla desteklenen bilgilerden etkilenirler. Böylece mevcut alışkanlıklarını değiştirmek ve öğrenmek için daha esnek davranabilirler. Düzenlenen eğitimin bilimsel dayanaklarının olduğuna dikkat çekildiğinde, kanıtlara dayalı referanslarla hareket edildiğinde ebeveynler için güven verici bir ortam sağlanmış olacaktır.

Günümüz teknolojik olanakları düşünüldüğünde bir konuda bilgi sahibi olmak kolaydır. Ancak, bilgileri hayatla ilişkilendirmek ve deneyime dönüştürmek için zamana gereksinim vardır. Planlanan aile eğitim buluşmalarının istenilen sonuca ulaşması için aileler ile iletişimi sürekli kılmak ve onları cesaretlendirmeye devam etmek gerekmektedir.

Beklentilerin Paylaşılması ve Sürece Ait Hatırlatmalar

Belirlenen aile eğitimi buluşması eğitim içeriği çocukların temel gelişimsel gereksinimlerini, ilgilerini kapsamak durumundadır. Aile eğitim buluşmaları kapsamında düzenlenecek olan aile eğitimleri ailenin sürece etkin katılımını da desteklemelidir.

- Toplantının başında, ebeveynlerin bu buluşmadan ne beklediklerini öğrenmek için farklı ve yaratıcı yollar bulmak gerekmektedir. Örneğin;
  - Buluşmanın gerçekleştiği ortamda duvarlara asılan kâğıtlara ya da masalara konan kâğıtlara, "*Toplantıya girerken neler düşünüyorum? Neler hissediyorum? Bu buluşmadan beklentilerim, neler bekliyorum?*" notları yazmak gibi.
  - Aile eğitimi buluşması kapsamında tartışılacak konuya ilişkin "*ne biliyorum? neyi bilmiyorum ve en çok .....merak ediyorum?*" sorularının yazılı olduğu kâğıtları doldurarak "*yanıt arıyorum kutusuna, torbasına, kavanozuna*" atmak gibi.
  - Buluşmanın başlangıcında duygu, düşünce ve beklenti durumunu yansıtan yüz ifadesi çizmek ya da bunları bir nesneyle, bir durumla, olguyla ifade etmek gibi.
- Bu buluşmalar; çocuğun yüksek yararı için çalışan paydaşların (öğretmen, ebeveyn ve okul yönetimi) birbirini dinlediği, anlamaya çalıştığı; saygı, şefkat, sevgi ve hak temelli barış ortamı olarak düzenlenmelidir.
- Ebeveynlerin sadece dinlemek durumunda kalmadıkları aynı zamanda aktif olarak da katılım gösterecekleri, kendilerini güvende hissedecekleri, etkileşimli doğal bir ortamda öğrenme deneyimlerini desteklemek önemlidir.
- Basma kalıp, didaktik bir öğretim yönteminden uzaklaşarak karşılıklı olarak açık uçlu sorularla tartışmaların yapılabildiği doğaçlamalar, canlandırmalar ile yaparak, yaşayarak ve deneyime dayalı yaratıcı paylaşımların desteklendiği demokratik bir ortam sunmak esastır.
- Ebeveynlerin anne babalıklarından dolayı kendilerini suçlu hissetmeleri, eleştirilip, küçük düşürücü diyaloglarla, karşılaştırmalara, tenkitlere maruz kalması, çok iyi niyetli olarak başlayan aile eğitimi buluşmasının başarısız olduğunun kanıtı olarak kabul edilmelidir. Buluşmalarda ebeveynlerin çocuk yetiştirme konusundaki olumlu tutumları ön plana çıkarılıp vurgulanırken, gözlemlenen olumsuz tutumların bireysel görüşmelerde ele alınmasına dikkat edilmelidir.

- Aile eğitimi buluşmaları, aileler kadar öğretmenlerin de beklentilerini karşılamalıdır. Bu bağlamda öğretmenler de aile eğitim sürecine yönelik beklentilerini ebeveynlerle paylaşmalıdır.

Bilgi Notu

Aile eğitimi buluşmalarında belirlenen konuya ilişkin olarak, size genel çerçeve çizmede rehberlik edecek bir içerik paylaşılmıştır. Konuya ilişkin sizin de dikkatinizi çekecek noktalara vurgu yapılmak istenmiştir. Ancak bu içerik geliştirmeye açıktır. Hedef kitle-niz olan ebeveynlerinizin gereksinimleri doğrultusunda içeriğinizde ön plana çıkarmak istediğiniz mesajlarınızı uyarlayabilir ya da değiştirebilirsiniz.

Eğitim Akışı

Aile eğitimi buluşmalarında sözel beceriye dayalı dinlemeye yönelik ortamları yaratmak yerine farklı araç ve yöntemleri kullanarak birlikte yeni görüşler geliştirmek, görüşleri paylaşarak etki alanını genişletmek hedeflenmelidir. Ebeveynler bu süreçte sadece çocuklarıyla ilgili değil aynı zamanda kendi kişisel gelişimleri, ebeveyn ve eş olarak da öğrenme gereksinimlerinin karşılanması beklentileri içindedirler.

Bu yüzden, aile eğitimi buluşmalarına katılan ebeveynlerin çocuklarının eğitimiyle ilgili konularda sürece etkin şekilde dâhil olarak sorumluluk almaları sağlanmalıdır. Bu şekilde ebeveynlerin çocuklarının gelişimine ve eğitimine karşı bilinçli farkındalık geliştirmeleri, okula güven ve aidiyet duygusunun gelişmesine de destek vermek mümkün olabilecektir.

Geri ve İleri Bildirim Zamanı

Aile eğitimi buluşmaları kapsamında gerçekleştirilen eğitim etkinliği tamamlandığında ebeveynlerin ve öğretmenlerin bu süreçten nasıl etkilendiğini öğrenmek, değerlendirmek, sürecin yeniden planlanması aşamasında yol gösterici ipuçları vereceği için çok önemlidir. Ayrıca düzenlenen etkinliğin daha verimli geçmesine ilişkin olarak, ileriye dönük görüş ve önerilerin alınması da mutlaka düşünülmelidir. Bu sürecin değerlendirilmesine ilişkin çeşitli yaratıcı yollar bulunmalıdır. Örneğin:

↳ Örnek 1: Ebeveynler İçin Aile Eğitimi Buluşması Günlükleri

Ebeveynleri aile eğitimi buluşma günlükleri tutmaya teşvik etmek yaratıcı, etkili, yararlı bir geri bildirim alma yöntemi olarak düşünülebilir. Bu günlükler bir aile katılımı etkinliği kapsamında okulda ya da evde aileler tarafından hazırlanabilir. Ebeveynlere bu günlükleri, çocuklarının unutulmaz anılarını yazmak için kullanabilecekleri bir günlük olarak da değerlendirebilecekleri iletilmelidir. Böylelikle ebeveynler çocuklarıyla ilgili gözlem yapmak ve gözlemlerini kayıt altına almak konusunda da bilinçlendirilmiş olurlar. Belirli zamanlarda bu günlükler hakkında okulda aile katılımı etkinlikleri düzenlenebilir ebeveynler kendi istedikleri sınırlar içinde günlüklerini diğer ebeveynlerle paylaşma olanağından yararlandırılabilirler.

Örnek 2: Üç Şey Notu

Aile eğitimi buluşması bittiğinde ebeveynlere üzerinde gülen ve gülmeyen ya da artı ve eksi ya da turuncu ve mavi renklerin olduğu ayrıca üzerinde 1. 2. 3. yazan kâğıtlar dağıtılabilir. Bu not kâğıtlarına eğitim toplantısına ait olumlu (gülen, turuncu, artı) üç mesaj ve olumsuz buldukları (gülmeyen, mavi, eksi) mesajları yazmaları istenebilir. Ebeveynlere yazdıkları üç şey notlarını sözel olarak da ifade etme fırsatı verilmelidir.

Örnek 3: Keşke O Da Burada Olsaydı

Aile eğitimi buluşması tamamlandığında, ebeveynlere eğitim sırasında üzerinde durulan konulara istinaden "keşke o da burada olsaydı" dedikleri kimselerin olup olmadığı sorulabilir. Toplantı çıkışında müsait bir zamanda o kişilerle iletişime geçip toplantıda dikkatlerini çeken konuları onlara aktarma yolunu denemeleri önerilebilir. Böylece ebeveynlerin başkalarına anlatırken kendi öğrenmelerini güçlendirmeleri de sağlanabilir. Ebeveynlere başka birisine anlatmaya gerek duyduğu hangi deneyimlerle, bilgilerle oradan ayrıldıkları sorulabilir.

Örnek 4: Beklenti Karşılama Çarkı

Aile eğitimi buluşmaları etkileşim/eğitim zamanı bölümünde belirtilen toplantı öncesi beklentilerin eğitim sonunda hangi düzeyde karşılandığı hakkında konuşulabilir. Bunun için beklenti karşılama çarkı olarak farklı renklerden oluşan bir çark oluşturulabilir. Her bir renk beklenti düzeyinin karşılanması açısından tanımlanır. Örneğin *Kırmızı: Çok memnun edici seviye. Turuncu: Orta seviyede memnun edici. Mavi: Memnun edici olmayan seviye.* Bu çark kartondan yapılmış bir çark olabilir, duvara asılabilir ya da yatay bir yüzeye konan bir çark olabilir. Aile eğitimi buluşmasına katılan ebeveynlerin sürecin sonunda ellerindeki küçük nesnelere (ataç, boncuk, düğme, blok vb.) çarkın üzerine koyması ya da renkli kalemler kullanarak ilgili bölüme işaret koymaları istenebilir. Tüm katılımcılar geri bildirimlerini verdikten sonra genel bir değerlendirme yapmanız önerilir.

Örnek 5: Öğretmen Günlüğü

Aile eğitimi buluşmalarının ardından öğretmenin de gün içindeki gözlemlerini not alması gerekmektedir. Ebeveynlerin sürece nasıl dâhil oldukları, dikkat ve ilgileri, sordukları sorular, grup içindeki paylaşımları, önerileri vb. sürecin okul ve aile açısından ne kadar etkili ve verimli olduğunu anlamada ya da gelişmeye açık yönlerin neler olduğunun tespit edilmesinde ipuçları verecektir. Bu nedenle, her toplantı sonrasında unutulmaz deneyimlerin, paylaşımların öğretmen günlüğünde kayıt altına alınması sağlanmalıdır. Öğretmen günlükleri öğretmenin kendi kişisel gelişiminde etkili bir öz değerlendirme dokümanıdır. Süreç içinde ebeveynlerin ilgi, tutum ve beklentilerindeki değişimi görmek açısından da öğretmen günlükleri çok değerlidir.

↳ Örnek 6: Çemberin İçindeyim

Aile eğitimi buluşması tamamlandığında katılımcı olan ebeveynlerin geri bildirimini öğrenmek için üç farklı renkteki halka (hulahop) ya da yere çizilen çemberden yararlanmak mümkündür.

- Ebeveynlerden, aile eğitimi buluşması sürecinden edindikleri daha önce bilmedikleri hatta hiç duymadıkları yeni, farklı ve hayatlarına bir an önce aktarabileceklerini düşündükleri kazanımlarını *sarı* çemberin içine girerek açıklamaları istenir.
- Buluşma öncesine kadar doğru olarak bildikleri ancak bu eğitim buluşması sürecinde bildiklerini bir kez daha düşünmeleri gerektiğini farkına vardıkları kazanımları *yeşil* çemberin içine girerek açıklamaları istenir.
- Aile eğitimi buluşması sürecinde paylaşılan deneyimleri, bilgileri hâlihazırda kendi hayatında zaten kullandıklarını farkına vardıkları kazanımlarını da *mavi* çemberin içine girerek açıklamaları istenir.

Çemberin içindeyim uygulaması ile aile eğitimi buluşmasına katılan ebeveynlerin bildikleri, henüz yeni öğrendikleri ve değiştirmeleri, geliştirmeleri gereken tutumları, alışkanlıkları hakkında bir farkındalık kazandırılmış olur ki bu da eğitim buluşmasının amacına ulaştığını gösteren önemli kanıtlar olarak düşünülmelidir.

↳ Örnek 7: Ailece Takvimi

Aile eğitimi buluşmalarının sonunda, o ay üzerinde konuşulan eğitim konusuna istinaden, ailelerin birlikte nitelikli zaman geçirmesi ve deneyimlerini derinleştirip, zenginleştirmeleri için ailece takviminin hazırlanarak toplantı sonunda ailelere verilmesi gerekmektedir. Ailece takviminin öğretmenlerin önerilerinin yanı sıra ebeveynlerin ailece planlayacakları etkinliklerle zenginleşmeye açık olduğu da belirtilmelidir. Ailece takviminde aile eğitimi buluşmaları kapsamındaki eğitim konusuna ilişkin ailece yapılabilecek etkinlikler, çocuk gelişimi ve eğitimi ile ilgili hatırlatma ve bilgi notları yer almalıdır.

Ebeveynler İçin Aklınızda Bulunsun Notları

Bu bölüm, ebeveynler için mutlaka hatırlatılması gereken özel notlarınız var ise onlara yer vermek üzere düzenlenmiştir. Aile eğitim buluşmaları konularıyla doğrudan ya da dolaylı olarak ilişkili olduğunu düşündüğünüz, önceki bilgi ve deneyimlerinizi referans aldığınız hatırlatmalarınızı bu bölüme yazabilirsiniz.

3. ADIM: Aile Eğitimi Buluşmaları Sonrasında Ne Yapalım?

Bir Sonraki Aile Eğitimi Buluşması Eğitim Konusu Hakkında Bilgilendirme ve Vedalaşma

Aile eğitimi buluşmalarının bir eğitim - öğretim dönemi boyunca ailelerle belirlenecek zamanlarda örneğin on beş günde bir, her ay gibi düzenli aralıklarla düzenleneceği konusunda ebeveynler bilgilendirilmelidir. Eğitimlerin ailelerin gereksinimleri doğrultusunda farklı konuları kapsayacağı ve ebeveynlerin eğitim etkinliğine katılmalarının önemi vurgulanmalıdır. Aile eğitim buluşmalarına tüm ebeveynlerin istikrarlı bir şekilde dâhil olması için motive edici dil kullanılmalı ve katılımın artması yönünde yaratıcı yollar düşünülmelidir.

Teşekkür Mektubu ve Katılım Belgesi

Aile eğitim buluşması tamamlandığında, eğer koşullarınız uygun ise hemen o gün bitiminde ya da birkaç gün içinde eğitime katılan aile üyelerine bir teşekkür notu yollayınız. Aileler böylelikle gösterdikleri duyarlılığın okul tarafından önemsendiğini hissederek, daha sonraki buluşmalara katılım göstermek için motive olabileceklerdir.

Sevgili/Sayın ..... (Aile eğitimi buluşmasına katılan ebeveynlerin adını yazınız.)

Çok parçalı bir yapboz düşünün lütfen. Bu yapbozun bir parçası eksik olduğunda bütünü görmek zorlaşır. Okulumuz, yöneticilerimiz, okulumuza hizmet eden tüm çalışanlar, tabi ki de sizler ve çocuğunuz, öğretmenler olarak bizler bu yapbozun bütünlüğünü sağlayan, ona anlam veren önemli parçalarız. Hepimizin varlığı birbirimizi yakından ilgilendiriyor. Ancak hep birlikte olduğumuzda daha iyi işler çıkarabileceğimizi hepimiz biliyoruz. AİLE EĞİTİMİ BULUŞMALARI tam da böyle bir nedenle çok önemsedığımız etkinliklerimizden biridir. 02.02.2022 Çarşamba günü düzenlediğimiz toplantıya katılarak, bize bir bütünün parçası olarak çocuğunuz adına alacağımız sorumluluklarımızda güçlü bir paydaşımız olduğunuzu gösterdiniz. Teşekkür eder, iş birliğimizin devamı için umut içinde olduğumuzu bildirmek isteriz. Size gönderdiğimiz bu yapboz parçasını anı olarak saklayınız.

(Aile eğitimi buluşması sonunda örnek olarak verilen bu notu gönderecekseniz, lütfen öncesinde yapboz parçasını hazırlamayı unutmayız.)

AİLE EĞİTİM BULUŞMALARINA AİT ÖRNEKLER

Çocuğuna gerçek servet bırakmak isteyen ana- baba, ona iyi dinlemeyi öğretir.

(PUBLILUS SIRUS)

Bu bölümde aile eğitim buluşmaları kapsamındaki örnek olarak *Anaokuluna Başlayanlar Sadece Çocuklar mı? Önce Erken Çocukluk Eğitimi. Oyun Çocuğun En Ciddi İşidir. Çocuklar Biz Yetişkinlerden Ne Bekler? Çocukların Gereksinimleri, Okul Dışında Doğada Öğrenmeye Devam Ediyorum* konularında etkileşimli ebeveyn oyunlarından oluşan beş aile eğitim buluşması örneği sunulmuştur.

Okulunuzun bulunduğu bölge, çocuklarınızın ve ebeveynlerinizin gereksinimlerini göz önünde bulundurarak buluşma konularınızı çeşitlendirebileceğiniz gibi örnek olarak sunulan aile eğitim buluşmalarında da gerekli uyarlamaları yapabilirsiniz.

AİLE EĞİTİMİ BULUŞMALARI ÖRNEK I

EĞİTİMİN KONUSU: ANAOKULUNA BAŞLAYANLAR SADECE ÇOCUKLAR MI?

EĞİTİMİN ÖNEMİ: "Anaokuluna başlayanlar sadece çocuklar mı?" sorusunun yanıtını vermek, tarafların gereksinimlerini bilmek ve bu doğrultudaki önceliklerin farkına varmak açısından önemlidir. Sürecin katılımcıları olan aile, okul ve çocuk için karşılıklı anlayış geliştirmek önemli ve öncelikli bir konu olarak ele alınmalıdır. Konunun önemine ait öncelikler aşağıda belirtilmiştir:

Okula başlama döneminde ebeveynlerin kendilerini duygusal olarak emniyette hissetmesini sağlayacak bilgi ve deneyimleri paylaşarak onları çocuklarının yararını gözeten iş birliğine açık ebeveyn farkındalığına hazırlamak.

Okula başlama döneminde ebeveynlerin gereksinimlerini anlamak ve yetkinliklerini artırma yönünde rehberlik etmek.

Okula uyum sağlama sürecinde ebeveynlerin sorumluluklarına ve geliştirmeleri gereken yetkinliklerine/ ebeveynlik becerilerine dikkat çekmek.

Ebeveynlerin okula, öğretmene ve erken çocukluk eğitimine karşı güven duymasına yardımcı olmak.

BEKLENEN KAZANIMLAR

- ✓ Çocuklara yönelik olarak okula karşı olumlu duygu ve düşünceler inşa etmek
- ✓ Ebeveynlere yönelik olarak yeni yaşamsal deneyime uyum sağlamayı kolaylaştıracak bilgileri edinmek ve deneyimlerini zenginleştirmek
- ✓ Öğretmenlere yönelik olarak ailelerle iletişim içine girerek, çocuğun duygu, düşünce ve davranışlarının arkasında yatan öyküyü/nedenleri anlamak

BEKLENTİLERİN PAYLAŞILMASI VE SÜRECE AİT HATIRLATMALAR

- Ebeveynlerin aile eğitimi buluşmasına katılımını sağlayacak davetinizi yapınız, davetinizin aileye ulaştığından emin olunuz.
- Aile eğitimi buluşması katılımcılarının bu buluşmaya katıldıklarının görünür kılınması için orada olduklarına ait bir iz bırakmalarını sağlayınız. Yaratıcı yoklamalar, tanışma ve grubun birbiriyle kaynaşmasını hedefleyen oyun önerilerinden yararlanabileceğiniz gibi, kendi özgün fikirlerinizle de sürece katkı sağlayabilirsiniz. Öğretmen Bulmaca ve Biletindeki Yeri Bul tanışma oyunlarını oynayabilirsiniz.
- Aile eğitimi buluşmasına katılan aile üyelerinin mutlaka okul kısa turu ile okulu gezmesine fırsat yaratınız.
- Bu tur sırasında ebeveynler için daha önceden hazırladığınız ve üzerinde "Gökçen Ailesi Size Çocuğunuz Nil'den Mektubunuz Var" gibi bir bilgi notunun olduğu zarfları bulmaları için onları yönlendiriniz. Bu zarflardan çocukların aileleri için yaptığı bir resim, okulda çekilmiş bir fotoğraf, küçük bir sanat etkinliği ya da çocuklarıyla birlikte çekilmiş bir fotoğraf çıkması için öncesinde gerekli hazırlıklarınızı yapmış olmanız gerekmektedir.

BİLGİ NOTU

Aile eğitimi buluşmalarınızda eğitim etkinliğinize temel oluşturacak deneyimler, bilgiler ve mesajlar için yararlanabileceğiniz notları içermektedir.

Okula başlamak sadece çocuklar için değil, aynı zamanda aileler ve öğretmenler için de yeni ve farklı deneyimleri keşfetme heyecanı yaşatan çok önemli bir yaşamsal deneyimdir. Elbette ki okula başlama konusunda her çocuğun ve ailenin aynı süreçten farklı tepkiler göstererek geçeceğini de akılda tutmak gerekir.

Anne, baba ve çocuk ilk kez birbirlerinden ayrılıyor olabilir; bu durum onlar için bilinmezliklerle, beklentilerle dolu, daha önce hiç deneyimlemedikleri hatta kendilerini acemi hissettikleri bir süreç olarak da düşünülebilir. Ailelerin çocuklarını anaokuluna başlattıkları ilk günlerde doğal olarak farklı duygu ve düşünceler, beklentiler içinde olması çok doğal bir durumdur. Ebeveynlerin bu süreci yönetmekle ilgili tutumları, alışkanlıkları, becerileri, kişilik özellikleri, çocuk gelişimi ve eğitimi

hakkındaki bilgileri ve konuya ilişkin farkındalık ve bilinç düzeylerinin de fark yaratacağı dikkate alınmalıdır.

Çocukların anaokuluna başladıkları zaman gösterecekleri uyum ve uyumsuzluk davranışları, çocukların anaokuluna başlamadan önce edindikleri yetkinlikler, becerilerle, okula başlama yaşıyla, gelişimsel özellikleriyle, sağlık durumlarıyla yakından ilişkilidir. Evden ayrı olduklarında kendi kendini yönetebilecek öz bakım becerileri gelişmiş çocuklar; kısa süreli bile olsa evden ayrılmaya ve aile üyeleri dışındaki kişilerin yanında etkileşime girebilen çocuklar; kendi gereksinimlerini ifade edebilecek kadar dil gelişimi becerileri gelişmiş çocuklar; yardım isteme, bekleme, karar verme, seçim yapma, zor bir durumla karşılaştığında çaresizlik değil de bir yol arama yönünde girişim çabası gösteren çocuklar; duygularını ifade etmede anlaşılır tepkiler verebilen çocuklar anaokuluna başladığında uyum sağlama sürecini daha kolay atlatabilirler.

Elbette ki henüz çok küçük yaşta olan çocuk temel alışkanlıkları edinme sürecinde olduğundan, anaokuluna başladığında da öğrenmeye devam edecektir. Okula başlama zamanında yaşanan farklı duygular, öğretmenler için de geçerlidir. Bir öğretmen bilir ki her çocuk kar tanesi kadar kendine özgüdür ve her çocuk keşfedilmeyi bekleyen farklı bir hazinedir. Bu nedenle de ilk kez karşılaştığı o çocuğa karşı kendini acemi ve bir o kadar da sorumlu hisseder. İyi haber şu ki; öğretmen çocuk gelişimi ve erken çocukluk eğitimi konusunda bilgi ve deneyimlerini çocuğu ve aileyi tanıma, anlama yönünde kullanabilecek kadar da ustadır. Öğretmen yeni çocuğa ve ailesine karşı hazırlıksız olabilir ama çocuğa ve çocukluğa karşı kapsayıcı tutum ve davranışlarıyla etkin liderliğini sergileyerek, ortamı çocuk dostu hâle dönüştürebilir.

EĞİTİM AKIŞI

Aile eğitimi buluşmalarınıza kendinizi tanıtmaya ve ebeveynleri tanıma amaçlı kaynaşma, ısınma oyunları ile başlayınız.

Okula Başlayanlar Sadece Çocuklar mı? konusu ile ilgili olarak aile eğitimi buluşmasına katılan ailelerin, tanışma ve ısınma oyunlarını takiben, eğitim sunumunuzu paylaşabilir ve ardından etkileşimli aile eğitimi oyunlarına geçebilirsiniz. Bu oyunlar sadece örnek olarak verilmiştir. Kendi özgün oyunlarınızla sürece etkin bir lider olarak katkı sağlayacağınıza güven duyunuz. Öğretmen öğrenen bireydir. Dolayısı ile her eğitim faaliyetinin bir öğretmenin daha iyi öğretmen olması için gelişim fırsatı olduğunu aklınızda ve kalbinizde tutunuz. Aşağıda konuya ilişkin etkileşimli aile eğitimi oyunları örnekleri sunulmuştur.

BİR BEN MİYİM?

- Ebeveynlerden A4 kâğıdını üç parça olacak şekilde çizerek bir bölümüne anaokuluna henüz başlayan bir çocuk resmi, diğer bölümüne de o çocuğun ebeveyninin duygusunu yansıtan bir insan yüzü çizmesini isteyiniz ve yaptıkları resmi toplantı salonunda belirtilen alana asmalarını söyleyiniz.
- Boş kalan üçüncü bölüm için geri ve ileri bildirim zamanında değerlendirme amaçlı kullanılacaktır açıklamasını yapınız.

BİR BEN MİYİM?

- Daha sonra ebeveynlere çocuklarının anaokuluna başlamasıyla ilgili nasıl tepkiler verme olasılığı olduğunu düşünmeleri için üç dakikalık süre veriniz. Verilen sürenin sonunda istedikleri gibi ortamda yürümelerini ve "Paylaş" yönergesini duyunca, en yakınlarındaki ebeveyn ile eşleşerek çocukları hakkında böyle düşünmelerinin nedenlerini birbirleriyle konuşmalarını söyleyiniz.
- Oyunun bu aşamasında çizdikleri çocuk resimleri üzerine anaokuluna yeni başlayan çocuklarla ilgili özellikleri yazabileceklerini belirtiniz.
- Aile eğitimi buluşmasına katılan ebeveynlerin duvarlara asılmış olan resimleri bir sergi gezer gibi gezmeleri için bir süre veriniz.

'Bir Ben miyim?' etkinliği aracılığıyla farklı çocukların ve ailelerin de benzer soru ve sorunları olduğunu öğrenen ebeveynler empati kurabilecek, kendilerini daha iyi hissederek, okula uyum sağlama sürecinin doğal çatışmaları hakkında farkındalıkları ve esneklikleri artabilecektir.

ÇÜNKÜ...

- Ebeveynlere çocuklarının anaokuluna başlamasının kendilerinde ne düşündürdüğünü, hangi duyguları harekete geçirdiğini sorunuz ve böyle hissetmelerine neden olan gerekçeleri hakkında kendilerini ifade etmelerine olanak veriniz.
- Bunun için kırıştırılmış bir kâğıt top kullanabilirsiniz. Kâğıt top kimin eline geçerse şu cümleyi kurarak duygularını ve düşüncelerini paylaşmalarına fırsat veriniz.
- Çocuğum anaokuluna başladığı için, *Mutluyum çünkü....., Kaygılıyım çünkü....., Gurur duyuyorum çünkü....., Kızgıyım çünkü..., Üzgünüm çünkü.....*, gibi. Farklı duygu durumlarını ifade eden ebeveynlerin konuyla ilgili sorularına yanıt vermeye çalışınız.
- Ebeveynlerin gereksinimlerine göre süreci geliştirip değiştirebilirsiniz.

'Çünkü.....' oyunu aracılığıyla ebeveynlerin çocuklarının anaokuluna başlaması nedeniyle farklı düşünce ve duygular içinde olmalarının doğallığını anlamalarına yardımcı olunacaktır.

BU KİM? TIPKI.....GİBİ

- Toplantı öncesinde hazırlanan farklı çocuk, anne, baba, öğretmen fotoğrafları bir kutuya konarak, aile eğitimi buluşmalarının yapıldığı yere getirilir. Her bir fotoğrafın bir öyküsü ve bir adı vardır. Örneğin; *sabah tam evden çıkarken karnı ağrıdığını söyleyen Koza, okulda kimse benimle oynamıyor, kimse beni sevmiyor diyen Osman, öğretmemim ya okula gelmezse diyen Öykü, kızım okula başladı-*

**BU KİM?
TIPKI.....GİBİ**

ğından beri kendimi dünyanın en özgür insanı ilan ettim diyen Esmâ Hanım, okulun önünde arabada bekliyorum, ağlarsa içeri girip çocuğumu alıp eve götüreceğim diyen Murat Bey..... vb. gibi farklı durumları tanımlayan fotoğrafları sırayla ailelere gösterip öyküsünü okuyabilirsiniz.

- ➔ Ardından gösterilen ve öyküsü okunan kişinin aile eğitimi buluşmasına katılan aileler için tanıdık olup olmadığını düşünmelerini isteyebilirsiniz. Bireylerin kendi yaşantılarını gözeterek benzer özellikleri taşıyıp taşımadıklarını düşünerek *bu tıpkı ben, bu tıpkı benim kızım/oğlum, bu tıpkı benim eşim gibi* yansıtma yapabileceklerini belirtebilirsiniz.
- ➔ Oyunun sonunda ebeveynlerin kendi yaşantılarına özgü yaptıkları paylaşımlarla *Bu Kim? Tıpkı.....Gibi* örneklerinin çeşitleneceğini ve böylece birçok farklı deneyimle farkındalık geliştirmeye katkı sağlayabileceklerini de açıklayabilirsiniz.

'Bu Kim? Tıpkı..... Gibi ' oyunu aracılığıyla, ebeveynlerin çocuklarının ve birbirlerinin gereksinimlerini dinlemede, anlamada ve kabul etmede empati kurmaları desteklenecektir. Ayrıca, başkasından yardım isteme ve başkasına yardım etme sosyal etkileşiminin artmasına da olanak sağlanmış olacaktır.

GERİ VE İLERİ BİLDİRİM ZAMANI

Aile eğitimi buluşmasının **Bir Ben miyim?** oyununda resim çizilen kâğıdın boş olan üçüncü bölümüne bu günkü toplantıdan akıllarında kalan mesajları hangi sözcüklerle ifade edebileceklerini düşünüyorlarsa yazmalarını isteyebilirsiniz.

Aile eğitimi buluşması tamamlandığında ön gördüğünüz kazanımlara hangi seviyede ulaşıldığını anlayabilmek için **Beklenti Karşılama Çarkı'nı** ya da sizin kendi geliştirdiğiniz geri ve ileri bildirim araçlarını kullanabilirsiniz.

Bu aile eğitimi buluşması sona erdiğinde bir sonraki aile eğitimi buluşması eğitim konusu hakkında bilgilendirmenizi yapınız. Ebeveynlere katılımlarından dolayı teşekkür mektubu ve katılım belgelerini hazırlayınız.

**AİLECE
TAKVİMİ...**

- Evinizin kapısına bu evde anaokuluna başlayan bir çocuk yaşıyor yazın.
- Anaokuluna başladığı ilk gün ailece fotoğraf çekin.
- Çocuğunuz anaokuluna başladığında hissettiklerinizi anlatan bir mektup yazın.
- Çocuğunuzun boy uzunluğunu bir kurdele ile ölçerek, el ve ayak izini çıkararak bir *anaokuluna başladığımda*

ben kutusu diye bir kutu hazırlayın ve böylece ileri yıllar için güzel bir anı biriktirmesine vesile olun.

- Çocuğunuzun anaokuluna başladığı günü temsil eden takvim sayfasını saklayın ve bunu sakladığınızı mutlaka çocuğunuza duyurun.
- Zaman zaman öğretmenine ve arkadaşlarına resimler yapıp göndermesi için yönlendirin.
- Oyuncaklarını kullanarak bir anaokulu inşa etmesini ve bu oyuncak anaokulunda birlikte oyun oynamayı teklif edin.
- Çocuğunuza telefon numaranızı öğretin.
- Farklı anaokullarının önünden geçerken çocuğunuza "Acaba bu okulda çocuklar neler yapıyordur, neler öğreniyorlardır?" gibi düşünmeye yöneltici sorular yöneltin.
- Daha sonraki yıllarda okumak ve bu günleri anmak için çocuğunuz için günlük tutmaya başlayın.
- Anaokulundaki arkadaşlarının ismini öğrenin.
- Çocuğunuzun yanında aile dostlarınıza, komşularınıza çocuğunuzun anaokuluna gittiğinden beri olumlu yönde gözlemlediğiniz değişimleri anlatın, bu sohbeti çocuğunuzun da duymasını sağlayın.
- Çocuğunuzun anaokuluna başladığı gün yayımlanan bir gazeteyi saklayın ve bunu sakladığınızı mutlaka çocuğunuza duyurun.
- Çocuğunuz anaokulundan geldiğinde evde olan iki, olmayan üç şey oyunu oynayın.
- Bugün anaokulunda olan iki şey söyle, anaokulunda olmayan üç şey söyle oyunu oynayın.

Kendi önerilerinizi ekleyerek Ailece Takvimini zenginleştiriniz ve ailelerin de kendi önerilerini takvime yansıtması için onları motive ediniz.

EBEVEYNLER İÇİN AKLINIZDA BULUNSUN NOTLARI

Aşağıda belirtilen notları, kendi ebeveyn grubunuzun gereksinimlerini göz önünde bulundurarak geliştirebilir ve değiştirebilirsiniz. Bu bölüm bir öğretmen olarak ebeveynlerinize karşı kullanabileceğiniz hatırlatmalar konusunda konuşma dilinde hazırlanmıştır.

- Hepimiz çocuklar için buradayız. Çocuğun yüksek yararı için birbirimize yardım etmeye hazırız. Farklı başlangıçlar ile tanışmak bir öğretmenin mesleki gelişmesinde zenginleşme fırsatıdır.
- Anaokuluna başlamak, çocuk için büyük bir değişikliktir ama bazen anne babalar, çocuklarından daha fazla yardıma gereksinim duyabilirler. Biz bu konuda öğretmen olarak çok sayıda örnek görme şansı bulabiliyoruz. Uyum sağlamak bazen daha uzun zaman alabiliyor ama sonuçta çocuklar da aileler de okulla bağlarını kuvvetlendiriyorlar. Sabırlı ve sakin olmak böyle zamanlardaki en uygun tavır olarak düşünülmelidir.
- Bazı çocuklar anaokuluna başladığında uyum sağlamış gibi görünürler ancak aradan birkaç gün geçtikten sonra gecikmiş tepkiler verebilirler. Biz buna hazırlıklıyız, siz de hazırlıklı olun isteriz.
- Çocuğunuzun anaokulunda kendini iyi hissedeceği güvenli ve merak uyandıracak ortamlar yaratmak için en üst düzeyde çaba sarf edeceğimizden emin olabilirsiniz.
- Okul hakkında merak ettikleriniz, tam olarak emin olamadığınız tedirgin olduğunuz konular olabilir, sorularınızı yanıtlamak üzere bize ulaşmanız yeterli olacaktır. İlk günler için çok doğal olan bu kafa karışıklığınızı çocuğunuza yansıtmamanız için neler yapabileceğimizi konuşabiliriz.
- Çocuklar dikkatle bizi izlerler, bizim duygu ve düşüncelerimizi anlamada tahmin ettiğimizden daha duyarlı ve yetkinlerdir. O yüzden sizin okula karşı olumlu duygularınız ve güveniniz doğrudan çocuğunuzun okula olan ilgisine ve kabulüne yansıtacaktır.
- Kendi çocukluğunuzdan, ilkokula başlama anılarınızdan, okula başlama anına ait hissettiğiniz duygularınızdan bahsetmek ve sonrasında okula alıştığınızı anlatmak çocuğunuzun ilgisini çekecek ve kendisini güvende hissetmesini sağlayacaktır.

AİLE EĞİTİMİ BULUŞMALARI ÖRNEK II

EĞİTİMİN KONUSU: ÖNCE ERKEN ÇOCUKLUK EĞİTİMİ

EĞİTİMİN ÖNEMİ: Bilindiği üzere ülkemizde henüz erken çocukluk eğitimi zorunlu eğitim kapsamında değildir. Bu nedenle aileler, çocuklarının ilkokula başlamadan önce erken çocukluk eğitimini alması için daha fazla bilgilendirilmeye, iyi örnekleri ve erken çocukluk eğitiminin olumlu etkilerini görmeye gereksinim duymaktadır. Böyle bir konunun aile eğitimi buluşmaları kapsamında ele alınmasına ilişkin önem arz eden öncelikler aşağıda belirtilmiştir:

Zorunlu eğitim çağına gelmemiş erken çocukluk dönemindeki çocukların eğitiminin önemine dikkat çekmek ve erken yaşlarda başlayan eğitimin kısa ve uzun vadedeki katkıları konusunda ailelerde bilinçli farkındalık oluşturmak.

İlkokula başlamadan önce mutlaka istisnasız her çocuğun erken çocukluk eğitimi alması için toplumsal bir duyarlılık yaratmak.

Erken çocukluk eğitiminin hayata güçlü başlangıç için temel bir dayanak olduğuna dair farkındalık yaratmak ve bu bağlamda erken çocukluk eğitiminin yaygınlaşmasına katkı sağlamak.

BEKLENEN KAZANIMLAR

Önce Erken Çocukluk Eğitimi konusuna aile eğitim buluşmaları sürecinde yer verilmesiyle, erken çocukluk eğitimi alan çocukların gelişimsel kazanımları dışında ebeveynlerin de bu sürecin en önemli paydaşı olarak etkin katılım göstermesini destekleyen kazanımlar da öngörülmektedir. Bunlar:

- ✓ Erken çocukluk eğitiminin çocuğun sadece çocukluk çağlarına değil, tüm yaşamına olan olumlu etkisinin farkına varmak ve bu fikrin savunucusu olmak.
- ✓ Erken çocukluk eğitiminin çocuğun üzerindeki olumlu etkilerini artırmak için aile okul iş birliklerinin önemini anlamak ve yüksek seviyede katılım göstermek.
- ✓ Erken çocukluk eğitiminin çocuk dostu özelliklerini anlamak ve katkı sağlayacak iş birliklerini başlatmak.

BEKLENTİLERİN PAYLAŞILMASI VE SÜRECE AİT HATIRLATMALAR

- Ebeveynlerin aile eğitimi buluşmasına katılımını sağlayacak davetinizi yapınız, davetinizin aileye ulaştığından emin olunuz.
- Aile eğitimi buluşması katılımcılarının bu buluşmaya katıldıklarının görünür kılınması için orada olduklarına dair bir iz bırakmalarını sağlayınız. Yaratıcı yoklamalar, tanışma ve

grubun birbiriyle kaynaşmasını hedefleyen oyun önerilerinden yararlanabileceğiniz gibi, kendi özgün fikirlerinizle de sürece katkı sağlayabilirsiniz. **Sözcükler Beni Anlatır** ve **Kim Kimdir Tanışalım** tanışma oyunlarından yararlanabilirsiniz.

- Aile eğitimi buluşmasına katılan aile üyelerinin mutlaka okul kısa turu ile okulu gezmesine fırsat yaratınız. Bu tur sırasında ebeveynlerin görebileceği yerlere erken çocukluk eğitiminin ne olduğuna ve neden önemli olduğuna dair alan uzmanlarının, bilim insanlarının, düşünürlerin ve öğretmen olarak sizin görüşlerinizi yansıtan mesaj kartlarını okumaları için dikkatlerini çekiniz.

BİLGİ NOTU

Aile eğitimi buluşmalarınızda eğitim etkinliğinize temel oluşturacak deneyimler, bilgiler ve mesajlar için yararlanabileceğiniz notları içermektedir.

Bir bireyin hayatı; fiziksel, sosyal, duygusal, zihinsel, kültürel, gelişimsel özellikleri, ilgileri ve gereksinimleri itibariyle farklı yaş dönemlerinde incelenir. Yaşam döngümüz içinde her dönemin kendine özgü özellikleri, gereksinimleri ve öncelikleri vardır. Her yaşam dönemi bir sonraki yaşam dönemini olumlu ya da olumsuz yönde etkilediği için, sağlıklı ve mutlu bireylerin yetişebilmesinde yaşam dönemlerinin her biri çok önemlidir. Ancak, erken çocukluk yılları, tüm yaşam dönemleri içinde, çok özel bir önem arz etmektedir.

Erken çocukluk yıllarındaki doğru başlangıçlar, çocukların hayata güçlü ve sağlam adımlarla başlamasının garantisidir ve tüm yaşamı etkileme gücü vardır. Bir insanın tüm hayatı düşünüldüğünde ilk altı yıl, insan hayatının çok kısa bir dönemini temsil etse de etkileri itibariyle çok özel bir dönemdir. Çocukluk çok çabuk geçer ancak çocukluğun izleri yaşam boyu sürer. Erken dönemdeki kazanımların uzantısı, bireyin ilerleyen yaşlarındaki duygu, düşünce, tutum ve davranışlarına da yansır. Erken çocukluk eğitiminin özellikle gelişimsel ilerlemelere sağlayacağı desteği göz önünde bulundurularak bu eğitim ciddiye alınmalıdır. Tüm çocukların en erken yaşlardan itibaren nitelikli eğitim olanaklarına kavuşturulması, hayata eşit fırsatlarla devam etmeleri için şarttır.

Erken çocukluk yaşlarındaki çocukların gelişimi, eğitimi konusunda farkındalık yaratmak ve bilinçli rehberlik yapmak gerekmektedir. Çünkü küçük çocuklar, bu dönemde yaşamlarının en hızlı büyüme, gelişme ve öğrenme sürecindedirler, her türlü uyarana karşı duyarlıdırlar, çok kolay, çok hızlı ve çok şey öğrenebilirler. Öğrenmeye karşı doğal bir merak ve ilgi içindedirler. Beyin gelişimleri itibariyle, tüm yaşamlarını etkileyecek güçlü bağlantıların kurulabildiği, en esnek, en alıcı dönemdedirler. Çocukların temel güven duygusunu kazanması, ebeveynleri ile aralarında güvenli bağlanmanın oluşması da tam bu döneme denk gelmektedir. Erken çocukluk eğitimi, sadece eğitim alanında değil, çocukların daha iyi bakım, güvenli alan yaratma, yeterli ve dengeli beslenme olanaklarına kavuşma açısından da avantaj sağlar.

Erken çocukluk eğitimi, aile katılımını ve anne baba eğitimini de kapsadığından çocuk gelişimi ve eğitimi, sağlığı ile ilgili olarak farkındalıkların artmasına da doğal olarak katkı sağlamaktadır. Böylece, aile üyelerinin çocuklarıyla olan nitelikli iletişim ortamlarında artış gözlemek mümkün olabilmektedir. Evde oluşan olumlu aile iklimi vasıtasıyla, ruh, beden ve zihin sağlığı daha iyi bireylerin yetişmesinde de olumlu gelişmeler ortaya çıkmaktadır. Nitelikli erken çocukluk eğitimi ile uzun vadede yaşam kalitesi yüksek bireylerin yetişmesi için de temeller atılmış olmaktadır. Erken çocukluk yıllarını kapsayan bu ilk yıllarda çocukların ilgilerinin fark edilmesinin yanı sıra, desteklenmesi gereken zayıf yönlerinin tespit edilmesi de söz konusu olduğundan, bu dönemde gerekli ve doğru erken müdahale ve yönlendirmelerin yapılması da mümkün olabilmektedir.

Çocuklar; savaş, yoksulluk, doğal afetler gibi dezavantajlı koşullardan en fazla etkilenen bireylerdir. Küçük çocukların, kendilerinden kaynaklanmayan bu dezavantajlı koşullardan daha fazla etkilenmemesi için, erken çocukluk eğitimi fırsatları ile desteklenmeleri gerekmektedir. Erken çocukluk eğitimi aracılığıyla çocukların gelişimini desteklemek, maruz kaldıkları olumsuz koşullardan daha az etkilenmelerini sağlamak, olumsuz yaşam deneyimlerinin kalıcı izler bırakmasını en aza indirmek çocuğu bir bütün olarak (dil, zihin, sosyal, duygusal, fiziksel bakımdan) güçlendirmek ve eğitimde fırsat eşitliği sağlamak mümkündür. Erken çocukluk eğitimi daha mutlu ve gelişmiş toplumların oluşmasında, temel dayanakların en önemlisidir. Erken çocukluk yaşlarından itibaren, her çocuğun nitelikli bakım, korunma ve eğitim alması bir çocukluk hakkıdır. Her çocuğun mümkün olan en iyi koşullarda hayata başlaması için, disiplinler arası iş birliğine, çocuk dostu çocuk gelişimi ve eğitimi politikalarının planlanmasına gereksinim vardır.

Çocuk dostu olmak; çocuğun bakılması, korunması, eğitilmesi, anlaşılmasını kapsar. Aynı zamanda bir birey olarak çocuğun saygı ve değer görmesi için etkileşimde bulunduğu sosyal ve fiziksel çevrenin, çocuğun gelişimsel gereksinimleri, ilgileri ve hakları bağlamında en uygun koşullarda yapılanmasını ve gerekli iyileştirmelerin gerçekleştirilmesini kapsar. Bu iyileştirmeler, çocuğun etkileşimde bulunduğu ortamı zenginleştirme, kişiler arası ilişkileri güçlendirme ve öğrenme-öğretmen süreç ve yöntemlerini daha etkili olacak şekilde dönüştürmeyi kapsayan sistematik bir süreçtir. Genel olarak çocukların refah düzeyini artırma yönündeki çocuk dostu hizmetler, yukarıda belirtildiği üzere, çocukların kendilerinden kaynaklanmayan nedenlerden ötürü maruz kaldıkları dezavantajlı koşullardan kurtulmasını da hedeflemektedir. Okulda, evde ve toplumda çocuk dostu duyarlılık kazandıracak planlamaların ve organizasyonların, ülkenin eğitim politikaları ile bütünleşmesi gerekmektedir.

Küçük çocukların çocukluk dönemlerinde sahip oldukları olanaklar ve karşılaştıkları sınırlılıklar, çocuğun tüm yaşamını doğrudan etkileyecektir. Çocukluk; bir bireyin hayatında, etkileri yaşam boyu süren, yaşamın her evresinde izlerini görebileceğimiz, çok hassas ve duyarlı bir dönemdir. Bu dönemin öğrenme süreçlerini planlamak, öğretmenler kadar ebeveynlerin de etkin katılımını ve sorumluluk almasını gerektiren etkileşimli bir süreç olmak durumundadır.

Çocukların ilk öğretmenleri olan okul öncesi öğretmenlerinin pedagojik yeterlilikleri, kişilik özellikleri ve becerileri doğrudan sürecin verimliliğini etkileyecektir. Küçük çocukların ilk ve unutulmaz öğretmeni olmak, büyük sorumluluktur. Erken yaşlardaki öğretmen-çocuk etkileşimi; çocuğun okula, öğrenmeye, öğretmene karşı olumlu

ya da olumsuz tutumlar geliştirmelerine neden olur. Bu nedenle erken çocukluk eğitimi, tıpkı dominonun ilk taşı gibi, tüm diğer taşların gidişatını da etkileyebilecektir. *Buna domino etkisi diyecek olursak erken çocukluk eğitimi, dominonun ilk taşının gücüne sahiptir.* Ebeveynlerin erken çocukluk döneminin önemini bilmesi, çocuklarının gelişimi yönündeki okulla iş birliği içinde olmaları, çocukların erken çocukluk eğitiminden en üst seviyede yararlanmasına neden olacaktır.

EĞİTİM AKIŞI

Aile eğitimi buluşmalarınıza kendinizi tanıtmaya ve ebeveynleri tanıma amaçlı kaynaşma, ısınma oyunları ile başlayınız.

Önce Erken Çocukluk Eğitimi konusu ile ilgili olarak aile eğitim buluşmasına katılan ailelerin, tanışma ve ısınma oyunlarını takiben, eğitim sunumunuzu paylaşabilir ve ardından ya da aralıklı olarak etkileşimli aile eğitimi oyunlarına geçebilirsiniz. Bu oyunlar sadece örnek olarak verilmiştir, oyunları geliştirmek değiştirmek ve yeni oyunlar kurgulamak bir öğretmen olarak yaratıcılığınızı ve öğretmenlik becerilerinizi geliştiren bir süreç olacaktır.

HERKESİN ELİ HAVADA OLSUN DİYE...

- Hangi ilde, ilçede ya da köyde yaşıyorsanız, o bölge erken çocukluk çağı çocuk nüfusunun okullaşma oranını mutlaka toplantıya katılan ebeveynlere duyurunuz. Örneğin *"ilimizde, ilçemizde erken çocukluk okullaşma oranımız %69 dur."* gibi. Bu oranı paylaşmanın ardından ailelerin kendilerine iltifat etmelerini isteyiniz. Bu sözünüz onları şaşırtabilir. Olsun şaşırtmak ve şaşırtmak bazen merak verici bir başlangıca işaret edeceği için önemlidir. Konuyla ilgili güncel rakamlara ulaşmak için Millî Eğitim Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı verilerine başvurabilirsiniz.
- Ebeveylere: *"Lütfen kendinizi bu 69 çocuktan birinin ebeveyni olduğunuz için kutlayınız."* diyerek ya da daha farklı ifadeler kullanarak onları cesaretlendiriniz.
- Aile eğitimi buluşmaları kapsamındaki bu eğitime *herkesin eli havada olsun* diye bir oyun isminin kendilerine ne çağrıştırdığını sorarak başlayınız. Fikirlerini aldıktan sonra, erken çocukluk eğitimi alıp almadıklarını sorunuz.
- Küçükken erken çocukluk eğitimi alanların el kaldırmalarını isteyiniz. Katılımcıların çevrelerine bakarak kimlerin anaokuluna gidip gitmediğini farkına varmasını sağlayınız.
- Yıllar sonra aynı salonda bulunacak ebeveynlerin tamamının çocukluklarında erken çocukluk eğitimi almış bireylerden oluşmasını dilediğinizi ve bunun için çalıştığınızı belirtiniz. Oyunun amacının herkesin erken çocukluk eğitimi aldığı günleri göreceğimiz günlere bir çağrı, bir umut, bir çaba göstergesi olduğunu açıklayınız.

HERKESİN ELİ HAVADA OLSUN DİYE...

- Aile eğitimi buluşmalarına katılan ebeveynler arasında anaokuluna gitmemiş ebeveynler de olacağından bu ebeveynlerin çevrelerinde anaokuluna giden birisini düşünerek oyuna dâhil olmasını isteyebilirsiniz. Çevresinde anaokuluna giden kimsenin olmaması da mümkün olduğundan o zaman bu oyunu hayali bir çocuğu düşünerek oynayabileceklerini belirtebilirsiniz.
- Bunu takip eden süreçte, hangi yıl anaokuluna gittiklerini hatırlamalarını ve o yılı bir kâğıda yazmalarını, yanına da anaokulu öğretmenlerinin resimlerini çizmelerini isteyiniz.
- Ebeveynlerin bu aşamada öğretmenlerinin resmini çizdikleri kâğıdı kırıştırarak kâğıt top yapmalarını ve bir süre anaokulu anılarıyla ilgili olarak düşünmelerini isteyiniz.
- Ebeveynlerin ikili eş olmasını ya da dört kişilik küçük grup olmasını ve ellerindeki kâğıt topu yavaş yavaş açarak anaokulu anılarını birbirlerine anlatmalarını isteyiniz.
- Bazı ebeveynler için küçük yaş anılarını hatırlamak kolay olmayabilir, bu o yaş grubunun özellikleri itibarıyla beklenen bir durum olarak görülmelidir yani hatırlamamak bir sorun olarak görülmemelidir. Bu oyun ile unutulmaz bir öğretmene ve unutulmaz bir anaokulu yaşantısına ait özelliklerin ne olduğuna dikkatleri çekmek istenmektedir.
- Ebeveynlerle başkasının hayatında iz bırakabilmek yarına kalmak yani hatırlanabilmek üzerine sohbet ediniz.

'Herkesin Eli Havada Olsun Diye' oyunu aracılığıyla ebeveynlerin erken çocukluk eğitimi ile ilgili beklentilerini öğrenmek mümkün olabilecektir. Ayrıca ebeveynlerin ve öğretmenlerin bir çocuk için "Unutulmaz olmak ne demektir?" duygu ve düşüncesiyle empati kurabilmelerine de fırsat yaratılmış olacaktır.

EV ALMA KOMŞU AL DEMİŞLER

- Oyunun adını söyleyip bu deyim hakkında biraz sohbet edebilirsiniz. Ardından bu oyunun erken çocukluk eğitimi alması konusunda çocuğunu değişik nedenlerle bir kuruma göndermede kararsızlığı hatta olumsuz görüşü olan komşusu, akrabası gibi erken çocukluk eğitiminin önemi-ne ikna etmek durumunda olan kişilerin canlandırılması şeklinde bir oyun olduğunu açıklayınız.
- Ebeveynlere farklı rollerin yazılı olduğu canlandırma kartlarını veriniz. İkili eş olmalarını sağlayarak komşularını ikna etmede nasıl bir yol izleyeceklerine ve ne söyleyeceklerine karar vermeleri için bir hazırlık süresi veriniz.
- Rol kartlarında yazılı olan senaryolardan bazıları örnek olarak aşağıda sunulmuştur. Rol kartlarını istediğiniz gibi değiştirebilirsiniz. Çocuğunu erken çocukluk eğitiminden mahrum bırakan komşunun düşüncesine bazı örnekler; "Ben araştırdım, zaten anaokulunda hep oyun oynuyor-

larmış, oyun oynasın diye okula mı gönderilir bir çocuk? Bizim çocuk zaten yıllar sonra oldu, orada kimin çocuğu var bilinmez, zarar falan görürse diye kıyamıyorum, daha çok küçük. Kim anaokuluna başlasa ya hasta oluyor ya da huyu değişiyor. Ezilir mi ki acaba, her şeyini ben yaptım bu zamana kadar, anaokulunda çocuklar her şeyi kendisi yapıyormuş, benimki beceremez daha. Aslında ben anaokulunun faydasına inanıyorum da eşim ile kayınvalidem bu fikre karşılar, önce onların ikna edilmesi gerekiyor, ne de olsa ben kadını. Nasıl olsa evdeyim, çalışmıyorum, en iyi ben bakarım çocuğuma. Acelesi yok, ömür boyu okula gidecek zaten. Bizim ev anaokulu gibi bizim evdeki oyuncak anaokulunda yoktur, ben de zaten her şeyi öğretiyorum, onunla oynuyorum, inan hiçbir şeye ihtiyacı yok, arkadaşa bile. Sabahın köründe insanın canı cız ediyor, kıyamam ben şimdi yavruma, uyusun öğlene kadar diyorum.” gibi.

- Ebeveynlere rol kartlarında yazılı olan bu mesajlarla ilgili birbirleri ile sohbet ederken aralarında geziniz. Süreç tamamlandığında aralarından gönüllü olanların komşu diyalogunu grupta paylaşması için cesaretlendirebilirsiniz.
- Toplantının sonunda ebeveynleri çocuğunu erken çocukluk eğitiminden yararlandıran *duyarlı ebeveyn madalyası* ile onurlandırınız.
- Bu oyunu çalıştığınız okulun ebeveyn profilini düşünerek değiştirebilir ve geliştirebilirsiniz. Örneğin rol oynama ile ilgili çekingen olan ebeveyn grubunuz var ise rol kartlarındaki canlandırmaları öğretmenler olarak sizler yapabilirsiniz.

'Ev Alma Komşu Al Demişler' oyunu aracılığıyla çocukları anaokuluna başlayan ebeveynlerin duygu ve düşüncelerini farkına varması ve bunları rahatlıkla ifade etmesi sağlanacaktır. Her duygunun bir işlevi olduğuna ve her türlü yaşantıya dayalı deneyimin bir öğrenme fırsatı olduğuna dikkati çekilen ebeveynlerin kendilerine olan güvenlerini korumaları da sağlanabilecektir.

NE DEĞİŞTİ?

- Toplantıya bir sohbet kutusu ya da sohbet kavanozu ile giriniz. Herkesin bu sohbet kaynağından bir sözcük seçmesini isteyiniz. Bu sözcükler tamamen serbest seçimle yazılmış sözcükler olmalıdır. (misafir, bahar, diyet, barış, gazete, renkler, itiraz etmek, hayvan sahiplenmek, ayrılık, evlat, mizah, dondurma, kıskançlık, koleksiyon, günlük tutmak, bayram, yola çıkmak, gözlük, okul, kızarmış ekmek, cep telefonu, ümit etmek, vazgeçmek, değişmek, kabul etmek, takvim, sabretmek...) Örnek sözcükleri çoğaltabilirsiniz.
- Ebeveynlerden bu sözcükler hakkında düşüncelerini ve onlarda çağrıştırdığı anlamı söz alarak tüm katılımcılara anlatmalarını isteyebilirsiniz. Bu anlatım sırasında ebeveynlerin cümlelerine bence.... diye başlamalarını hatırlatınız. *Bence ayrılık.....dır, ...değildir* gibi.

NE DEĞİŞTİ?

- Öğretmen olarak siz de kendinize *değişmek* sözcüğünü seçmiş olunuz. Sohbetinizi *bence* açıklamanızla başlattıktan sonra, ebeveynlerle *değişmek*, *değişen* ve *değişmeyen* şeyler, *değişmenin doğası*, *değişmenin yarattığı etkiler* gibi boyutlara taşıyarak, sohbeti derinleştirip geliştirebilirsiniz.
- Konuyu "*Çocuğunuz anaokuluna başlayınca hayatınızda ne değişti? Çocuğunuzun becerilerinde, alışkanlıklarında dikkatinizi çeken neler oldu? Geçen sene bu zamanı düşünün siz ve çocuğunuz nerede, ne yapıyordunuz? Bugün yaptığınız neyi yapamıyordunuz?*" gibi sorular sorarak çocuktaki gelişime, değişime ve çocuğun anaokulundan etkilenmesine, anaokulunun çocuk üzerindeki etkisine dikkat çekiniz.
- Bu aşamada ebeveynlere ortasında farklı renk, boyut ve şekillerdeki geometrik çizimlerin olduğu kâğıtları dağıtınız. Tüm ebeveynlerin birbirlerinin kâğıtlarını incelemesine fırsat veriniz. Onlara şu açıklamayı yapınız. *Hepsi geometrik şekil ama her biri farklı şekil, boyut ve renkte tıpkı çocuklarınız gibi hepsi birbirinden farklı.*
- Ebeveynlere kâğıtlarındaki geometrik şeklin üzerinde az sonra bazı değişiklikler yapabileceklerini, ancak bunun için onlara dışarıdan bir ses uyarıcısı vereceğinizi belirtiniz. Verdiğiniz her ses uyarıcısından sonra şekillerine yeni bir değişiklik katmalarını isteyiniz. Bu değişiklik; yeni bir şey çizmek, bir şey yapıştırmak, geometrik şekle ilaveler yaparak genişletmek, boyamak, karalamak gibi olabilir.
- Oyunun bu aşamasında herkesin birbirine yaptığı değişiklikleri göstermesi ve neler yaptığını açıklaması için fırsat veriniz.
- Aşağıda yaptığınız bu oyunun ne anlama geldiğini anlamalarına yardımcı olacak örnek bir diyalog sunulmuştur: *Bence bu yaptığımız iş bana çocukların büyümesini, yeni şeyler öğrenmesini ve değişip gelişmesini çağırıyordu. Geometrik şekilleriniz de tıpkı çocuklar gibi değişti. Çocuklar da çok sayıda kaynakla besleniyorlar. Tıpkı oyunumuzda geometrik şeklimizin her sestten sonra değiştiği gibi. Siz çocuğunuzla konuşuyorsunuz, birlikte oyun oynuyorsunuz, kitap okuyorsunuz örneğin şimdi olduğu gibi çocuğunuz anaokuluna getirdiniz. Bu ve daha birçok çocuk dostu kararınız sayesinde çocuklarınızın özünü-canını koruyarak, yenilenmesine, değişmesine, gelişmesine eşlik ediyorsunuz. Bu ne muhteşem bir etkileşim ve katkı. Dikkatinizi çekmek ve farkında olmanızı isterim ki ebeveynler çocukların hayatlarının kahramanı olmaya en yakın adaylardır.*

NE DEĞİŞTİ?

- Oyunun bu aşamasında ebeveynlerin ellerindeki kâğıttaki geometrik şekli çocukları gibi hayal etmelerini, düşünmesini isteyiniz. Geometrik şekiller üzerinde kendilerinin değişiklik yaratma gücü gibi erken çocukluk eğitiminin de çocuklarının hayatında bir değişiklik yaratma gücünde olduğuna dikkat çekiniz ve çocuklarının erken çocukluk eğitimine devam etmekle nasıl bir değişim, gelişim yaşadıklarını anlatmalarını isteyiniz.
- Bu değişikliklerin olumlu yönde olmasını bir temenni olarak düşünmekle birlikte, çocuğun anaokuluna başladıktan sonra olumsuz yönde de deneyimlerinin olması muhtemeldir. Ebeveynlerin bu konudaki geri bildirimlerini almak ve çocuğun yüksek yararına olacak iyileştirmeleri yapmak için bir fırsat olarak da düşününüz.

'Ne Değişti?' oyunu aracılığıyla, ebeveynlerin çocuklarının büyüme, olgunlaşma, gelişme ve değişme sürecinde uyarıcılara açık olduğuna, bu sürecin doğal bir akış olarak kabul edilmesi gerektiğine ve çocuğun refahını etkileyen koşullar açısından okul, aile ve toplumun sorumluklarına dikkat çekilmiş olunacaktır.

CAN SUYU

- Aile eğitim buluşmaları toplantısına katılan ebeveynlere anaokulunda ne yapılırsa ya da ne yapılmazsa çocukları için *can suyu etkisi* yaratabileceği hakkında düşünebilecekleri bir süre veriniz. Bu sürenin sonunda ebeveynlerin çocuklarına can suyu olacak beklentilerini ifade etmelerini isteyiniz.
- Ebeveynlere kendi *can suyu reçetelerini* oluşturarak anaokuluna bir mektup yazmalarını söyleyiniz. Bu mektupta bir ebeveyn olarak *kendilerine can suyu olacak* beklentilerini ve *çocuklarına can suyu olacak* beklentilerini yazmalarını isteyiniz.
- Yazılan mektupları kimin mektubu olduğunu belirtmeden, katlayarak can suyu kavanozuna atmalarını isteyiniz. Daha sonra herkesin kendi mektubu dışında başka can suyu mektubunu okumasını isteyiniz.
- Okunan can suyu mektuplarında yazan beklentiler ve görüşler hakkında can suyu sohbetleri yapınız.
- Ebeveyn grubunuzun özelliklerini ve gereksinimlerini dikkate alarak gerekli esnekliği oyuna yansıtınız.

'Can Suyu' oyunu aracılığıyla, ebeveynlerin çocukları, kendileri ve okul ile ilgili beklentilerinin görünürlüğü sağlanmış olacaktır. Duygu ve düşüncelerini ifade etme olanağı bulan ebeveynler, duygusal olarak rahatlama, duygudaşlık, empati, duyarlılık, farklılıklara saygı, ait olma gibi sosyal duygusal beceriler açısından desteklenmiş olacaktır.

GERİ VE İLERİ BİLDİRİM ZAMANI

Aile eğitimi buluşması tamamlandığında ön gördüğünüz kazanımlara hangi seviyede ulaşıldığını anlayabilmek için **Üç Şey Notu'nu** ya da sizin kendi geliştirdiğiniz geri ve ileri bildirim araçlarını kullanabilirsiniz.

Bu aile eğitimi buluşması sona erdiğinde bir sonraki aile eğitim buluşması eğitim konusu hakkında bilgilendirmenizi yapınız. Ebeveynlere katılımlarından dolayı teşekkür mektubu ve katılım belgelerini hazırlayınız.

AİLECE TAKVİMİ...

- Arkadaşlarınızla, çocuklarının devam ettiği anaokullarına ilişkin iltifat zamanı yapın ve orada olup biten iyi örnekler hakkında konuşarak birbirinizi motive edin.
- Anaokuluna gitmiş ama artık yaşı büyük olan kişilerle çocuğunuzun konuşmasını sağlayın.
- Erken çocukluk eğitiminin önemi, anlamı ve farklı uygulamaları ile ilgili bir kaynak (kitap, makale, önemli bir söz, film, video, poster, konferans, atölye gibi) bulduğunuzda anaokulu ile paylaşın.
- Hiçbir özel gün olmamasına rağmen çocuğunuzla birlikte anaokuluna bir memnuniyet mektubu yollayın. Mektubunuz *iyi ki.....* ile başlayabilir.
- Çocuğunuza o okuldayken siz evde ya da işinizde ne yaptığınızı anlatın. Sonra da çocuğunuza anaokulunda ne yaptığını anlatmasıyla ilgili merakınızı dile getirin. Ama bunu baskıyla değil, oyunlaştırarak yapın. *Bence bugün sen okulda makarna çorbası yedin, bence sen bugün okulda balon oyunu oynadın. Bildim mi bilemedim mi?* gibi.
- Eğer siz anaokuluna gitmediyseniz, "*Keşke ben de senin yaşındayken anaokuluna gitseydim,*" deyin.
- Çocuğunu anaokuluna göndermeyen bir yakınizi çocuğunu erken çocukluk eğitiminden yararlandırması için ikna etme sorumluluğunu üstlenin.
- Çocuğunuza anaokuluna başka hangi arkadaşlarının da gelmesini istediğini sorun.
- Çocuğunuzla parkta veya benzer oyun alanlarında iken çocukları uzaktan izleyin ve "*Sence bu çocuk anaokuluna gidiyor mudur, gitmiyor mudur?*" diye tahminde bulunun sonra da çocuğunuzun bu tahminini test etmesi için ona rehberlik edin.
- Çocuğunuza konusu okul, öğretmen olan kitaplar okuyun

- Birlikte bir okul bahçesi ya da anaokulu sınıfı tasarlayın. Bunun için önce hayal kurun, sonra hayallerinizi birbirinize anlatın, sonra resmedin sonra da üç boyutlu açık uçlu malzemeleri kullanarak inşasına geçin.

Kendi önerilerinizi ekleyerek Ailece Takvimini zenginleştiriniz ve ailelerin de kendi önerilerini takvime yansıtması için onları motive ediniz.

EBEVEYNLER İÇİN AKLINIZDA BULUNSUN NOTLARI

Aşağıda belirtilen notları, kendi ebeveyn grubunuzun gereksinimlerini göz önünde bulundurarak geliştirebilir ve değiştirebilirsiniz. Bu bölüm bir öğretmen olarak ebeveynlerinize karşı kullanabileceğiniz hatırlatmalar konusunda konuşma dilinde hazırlanmıştır.

- Şundan kesinlikle emin olmalısınız ki erken çocukluk eğitimi alan ve almayan çocuklar arasında anaokulu eğitimi alan çocuğun lehinde çok önemli farklar vardır. *Sözcük dağarcıkları daha fazladır, hastalıklara dayanıklılıkları yüksektir, kendi işlerini bağımsız yapabilmeye daha ustadırlar, çevrelerine karşı daha yüksek seviyede merak duyarlar, soru sorarlar* gibi cümleler kurabilirsiniz.
- Çocuğunuzun tüm öğrenim hayatının ilk adımı anaokulunda atılır, her çocuğun büyüdüğüde hatırlaması gereken anaokulu anıları olmalıdır.
- Çocuğunuz anaokuluna başlamadan önce evde de siz onun gelişimini destekleyecek oyunlar oynamalısınız.
- Erken çocukluk eğitimi bebeğiniz doğduğu zaman başlar. Ona söylediğiniz ninnilerin oynadığınız "cee oyunlarının" sıradan bebek oyunları olduğunu asla düşünmemelisiniz. Onlar bebeğinizin dil gelişiminin yapı taşlarıdır.
- Çocuğunuzun okulundan bir davet alıyorsanız mutlaka o ziyarete gidiniz. Çocuğunuzun sizi okulunda görmesi ona kendini önemli hissettirir ama ayrıca bunun sizde yarattığı duygu da başkadır.
- Erken çocukluk eğitimi alan çocuklar şanslı çocuklardır demek istemiyoruz çünkü bu bir şans değil, çocuğun en doğal hakkıdır, erken çocukluk eğitimi şansa bırakılacak durum değil. Çocuğunuza bu hakkını kullandırma duyarlılığını gösterdiğiniz için kendinizi kutlayınız.

AİLE EĞİTİMİ BULUŞMALARI ÖRNEK III

EĞİTİMİN KONUSU: OYUN ÇOCUĞUN EN CİDDİ İŞİDİR

EĞİTİMİN ÖNEMİ: 'Oyun çocukların en ciddi işidir' mesajının ebeveynler tarafından ne anlama geldiğinin anlaşılması önemlidir. Oyun hakkında genellikle oyunun hoş ve boş zaman geçirme uğraşı olduğu ve çocukları oyalamak için başvuru-
lan bir eğlence aracı olduğu düşünülmektedir. Oyunun haz veren bir uğraş olması doğru olsa da bu şekildeki oyun algısı oyunun gücünü yeterince anlayamamak demektir. Bu nedenle, ailelerin çocukların en ciddi işi demek olan oyun algısını değiştirmek ve onları oyun okuryazarı hâline getirmek önemli ve öncelikli bir konudur. Bu nedenle aile eğitim buluşmaları kapsamında oyunun gücüne dikkat çeken bu konu mutlaka gündeme alınmalıdır. Hem de okula başlamayı takip eden en yakın tarihte. Konunun önemine ait öncelikler aşağıda belirtilmiştir:

Oyunun ne olduğu ve ne olmadığı konusundaki kavramsal yanılgıların kanıtlara dayalı yanıtlarını vermek.

Oyunun çocuğun gelişim ve eğitim sürecindeki önemine dikkat çekmek.

Ebeveynlerin okul dışı ortamlarda (evde, doğada, sosyal hayatta) çocukla etkili zaman geçirmek için oyuncu yetişkin olma becerilerini geliştirebileceklerine olan öz inançlarını desteklemek.

BEKLENEN KAZANIMLAR

Önce Erken Çocukluk Eğitimi konusuna aile eğitim buluşmaları sürecinde yer verilmesiyle, erken çocukluk eğitimi alan çocukların gelişimsel kazanımları dışında ebeveynlerin de bu sürecin en önemli paydaşı olarak etkin katılım göstermesini destekleyen kazanımlar da öngörülmektedir. Bunlar:

- ✓ Çocukla etkili zaman geçirmek için oyuncu yetişkin olma becerilerini geliştirmenin önemini kavramak.
- ✓ Oyun dostu ebeveyn olmak üzere bilgi, beceri ve tutumlarını geliştirmek.
- ✓ Çocuğu tanıma ve anlama sürecinde oyundan yararlanma becerilerinin önemine farkındalık geliştirmek.
- ✓ Oyun ve öğrenme arasındaki ilişkinin gücünü kavramak.

BEKLENTİLERİN PAYLAŞILMASI VE SÜRECE AİT HATIRLATMALAR

- Ebeveynlerin aile eğitimi buluşmasına katılımını sağlayacak davetinizi yapınız, davetinizin aileye ulaştığından emin olunuz.
- Aile eğitimi buluşması katılımcılarının bu buluşmaya katıldıklarının görünür kılınması için orada olduklarına dair bir iz bırakmalarını sağlayınız. Yaratıcı yoklamalar, tanışma ve

grubun birbiriyle kaynaşmasını hedefleyen oyun önerilerinden yararlanabileceğiniz gibi kendi özgün fikirlerinizle de sürece katkı sağlayabilirsiniz. **Sözcükler Beni Anlatır** ve **Kim Kimdir Tanışalım** tanışma oyunlarından yararlanabilirsiniz.

- Aile eğitimi buluşmasına katılan aile üyelerinin mutlaka okul kısa turu ile okulu gezmesine fırsat yaratınız. Bu tur sırasında ebeveynlerin görebileceği yerlere oyunun ne olduğu ve neden önemli olduğuna dair alan uzmanlarının, bilim insanlarının, düşünürlerin ve öğretmen olarak sizin görüşlerinizi yansıtan mesaj kartlarını okumaları için dikkatlerini çekiniz. Oyun oynayan çocuk resimleri asabilirsiniz.

BİLGİ NOTU

Aile eğitimi buluşmalarınızda eğitim etkinliğinize temel oluşturacak deneyimler, bilgiler ve mesajlar için yararlanabileceğiniz notları içermektedir.

Yetişkin dünyasında oyun, çocukların hoş zaman geçirecekleri boş zamanlarını doldurdukları bir eylem olarak algılanırken çocuklar için oyun, yaşamlarının tamamını kapsayan, en ciddi uğraşlarıdır. Oyun, çocukları görünür kılar çünkü oyunlarda çocuklar iç dünyalarını yansıtır. Oyun çocukların duygu, düşünce, ilgi ve gereksinimlerinin ete kemiğe büründüğü, en doğal ve gerçek deneyim alanıdır. Oyun, çocuğun doğası ile uyumludur. Çocuklar oyun oynamaya meyilli olarak dünyaya gelirler. Yaşlarıyla paralel olarak oynadıkları oyunların türleri ve içerikleri değişir ama oyuna olan ilgi yaşam boyu devam eder. Oyun çocukların en ustaca yaptıkları iştir ve oyun sadece bir yaşa özgü bir eğlence aracı değildir.

Günümüz çocuklarının tüketime yönelik davranışları dikkat çekicidir. Ancak oyun, çocuğun üretim alanıdır. Çocuklar oyunları sırasında fikirler üretirler ve bunları eyleme dönüştürürler. Dolayısı ile oyun, çocuğu atıl durumdan verimli ve yararlı olma hâline taşıyan ilk elden öğrenebildikleri etkin bir deneyimdir. Çocuklar oyun oynarken duygu, düşünce ve fiziksel olarak hareket hâlinde olduklarından onları atıl durumdan uzaklaştıran çok yönlü gelişimlerinin desteklendiği gelişimsel fırsattır. Oyun, sosyal bir birey olan çocukların, kişilerle, nesnelere ve mekânlarla etkileşim hâline girmesini sağlar ve ilişkilerin inşa edilmesi yoluyla, güvenli bağlanmaların geliştirilmesine temel oluşturur.

Çocuklar girişimcidir, risk almak onların en doğal eğilimidir; bizzat denemeleri, dokunmaları, kendilerini meşgul etmeleri yani sürekli iş başında olmak bir şeyler yapma isteğinde olmak çocukları tanımlayan özelliklerdir. Oyun çocukluğun uzmanlık performansıdır. Birbirinin dilini bilmeyen çocuklar, oyun dili aracılığıyla birbirleriyle aralarında bir köprü inşa ederler. Oyun aynı zamanda çocukların hayallerini yansıtabildikleri en gerçek deneyimdir.

Oyun, çocukların tutkuyla dâhil oldukları, her koşuldaki öncelikleri ve hiç vazgeçemeyecekleri en temel meşguliyetleridir. Oyun çocuğun özgür iradesiyle yöneldiği ve kendi inisiyatifiyle yönettiği geliştirdiği kendini ifade etme yoludur. Oyunun hazza yönelik gereksinimlerin karşılanmasındaki en önemli kaynak olması, oyunu uzlaştırıcı ve olumlu deneyimlerin vazgeçilmezi yapmaktadır.

Çocuklar meraklıdır ve yeni deneyimlere dâhil olmaktan endişe duymazlar, keşfedici zihinleri onları doğal araştırmacılar hâline getirir. Oyun dünya ile bağ kurmanın en yaratıcı ve en doğal yoludur. Çocuklar istekli olduklarında, ihtiyaç duyduklarında, öğrenmeye hazır hâle gelirler. Oyun da tam bu noktada çocukların öğrenme gereksinimlerini karşıladıkları bir alandır. Çocukların oyunlarının hepsi bir amaca yönelik kurulmaz, çocuklar genellikle oynamak için oynarlar. Çocuklar doğrudan öğrenmek için oynamasalar da oyun oynarken doğal yollarla öğrenirler. Çocuklar her mekânda her şey ile ve her zaman oyun oynamaya heveslidir. Bu demektir ki çocuklar, oyun oynadıkları her zaman yeni bir şeyler keşfetmeye açıktırlar. Oyun bir tasarım sürecidir, çocuklar kendi oyunlarını inşa ederler. Oyun inisiyatif kullanma ve kişisel keşif alanıdır.

Oyun çocuğu harekete geçirir. İnsanın gelişimi merkezden dışarıya, baştan aşağıya, genelden özele doğru bir sıra izler. Oyun da bebeklik döneminden itibaren giderek daha sosyal ve daha üst seviyede zihinsel soyutlamaların yapılabildiği seviyeye doğru gelişim gösterir. Sağlıklı büyüme gelişmenin kanıtıdır. Sağlıklı çocuklar oyun oynarlar ve çocuklar oynadıkça ruhsal, duygusal, zihinsel ve fiziksel olarak daha sağlıklı hâle gelirler. Yani oyun çocuğu geliştirir, aynı zamanda da geliştikçe oynadıkları oyunlar da değişir ve giderek karmaşık hâle gelir.

Oyunun bir içeriği ve bu içeriğin de bir bağlamı vardır. Oyunların içeriği çocukların mizaçlarından, etkileşim içinde buldukları çevrenin şartlarından oluşur. Çocukların oyunları onların ön öğrenmelerinin bir yansımasıdır. Oyun çocuklara kendilerini tanıma fırsatı da verir. Çocuklar, oynadıkları oyunlar vasıtasıyla ilgilerini, güçlü ve geliştirmeye açık alanlarını fark ederler. Oyun çocuğun kendini keşfedip, gelişme yönünde değişmesine neden olur.

Bazı çocuklar, yaşları ilerledikçe oynamak için daha az zaman bulabilmektedir. Bu oyunsuzluk ya da oyun yoksunluğu durumu da ilerleyen dönemlerde daha stresli, öfke kontrolü yapamayan ve odaklanma sorunları olan yetişkinler hâline gelmelerine neden olabilmektedir. Çünkü oyunun çatışmalarla, olumsuzluklarla baş etme durumunda, iyileştirici, onarıcı, tamamlayıcı bir rolü olduğu bilinmektedir.

EĞİTİM AKIŞI

Aile eğitimi buluşmalarınıza kendinizi tanıtmaya ve ebeveynleri tanıma amaçlı kaynaşma, ısınma oyunları ile başlayınız.

Aile eğitimi buluşması tamamlandığında ön gördüğünüz kazanımlara hangi seviyede ulaşıldığını anlayabilmek için **Keşke O da Orada Olsaydı** uygulamasını ya da kendi sizin kendi geliştirdiğiniz geri ve ileri bildirim araçlarını kullanabilirsiniz.

YAPBOZUN İKİ PARÇASI

- Aile eğitimi buluşmasına katılan ebeveynlere iki parçalı yapboz gösteriniz ve daha sonra kartondan ya da kâğıttan hazırladığınız iki parçalı yapbozlar dağıtınız.
- İki yapboz parçasının birbirini tamamladığı gibi birbirini tamamlayan, çağrıştıran kavramları, sözcükleri, olayları düşünmelerini isteyiniz. Bu sözcükleri, görebilecekleri şekilde bir kâğıda ya da tahtaya yazınız.
- Oyunun bu aşamasında *oyun ve çocuk* arasındaki çağrışım vurgu yapabilmek için herhangi bir ipucu vermeden sadece *çocuk* deyince akıllarına ne geldiğini sorunuz, verdikleri yanıtları herkesin görebileceği büyüklükte ve renkli kalemler kullanarak kâğıtlara yazıp duvara asabilirsiniz, varsa tahtaya yazabilirsiniz ya da ebeveynlerin yanıtlarını kişisel not defterlerine yazmalarını isteyebilirsiniz.
- Çocuk denilince akla gelenler üzerinde konuşunuz ve neden öyle düşündüklerini ikili eş olarak, küçük grup hâlinde ya da tüm grup olarak tartışmalarına olanak yaratınız.
- Daha sonra katılımcılara *oyun* denilince akıllarına ne geldiğini sorunuz. Benzer şekilde yanıtlar yazılıp tartışıldıktan sonra *oyun ve çocuk* yanıtlarının birbirini çağrıştırdığına dikkat çekiniz.
- Oyunun bu aşamasında ebeveynlere verdiğiniz yapbozların bir parçasına çocuklarının adını, yaşını ve kâğıda *benim kızım ya da benim oğlum* ..... (isimlerini yazınız) yazıp, çocuklarının resmini çizmesini isteyiniz.
- Ebeveynler resim çizme konusunda utangaç ve çekingen davranabilirler, uzun zaman sonra ilk kez resim çizmek durumunda kalmış olabilirler, bu çok doğaldır, onları cesaretlendirmek için elinizden geleni yapınız. Çocuklarının resmini çizme girişiminin unutulmaz bir deneyim olabileceği de yüksek olasılıktır.
- Yapbozun diğer parçasına da çocuklarının *en çok sevdiği oyunları, oyuncakları, oyun oynamaktan keyif aldıkları mekânları, oyun arkadaşlarını, kimlerle ne oyun oynamaktan hoşlanıyorlarsa* gibi durumları yazmalarını isteyiniz. Bunun bir anlamda çocukların oyun profilini yansıtan bir belge niteliği taşıdığını açıklayınız.
- Bu samimi paylaşım için ve çocuklarının oyununu dikkatle gözlemleyerek bu bilgilere sahip olduklarından dolayı onlara teşekkür ediniz. Okulunuzun konumu ve ebeveyn profilinizin özelliklerine göre okuma yazma bilmeyen ebeveynlerinizin olabileceğini de düşünerek, bu oyununuzu sadece yazarak değil, sözel olarak anlatımlarla da sürdürebilirsiniz.

- Sürecin ilerleyen bölümünde aile eğitimi buluşmasına katılan ebeveynlerin yapbozlarını birbirleriyle paylaşmaları için zaman tanıyınız.

'Yapbozun İki Parçası' oyunu aracılığıyla ebeveynlerin çocuklarının oyunlarına karşı ilgilerinin ve olumlu oyun algısı farkındalığının artması beklenmektedir. Ayrıca ebeveynlerin kendi çocukları gibi başka çocukların da benzer oyunları oynadıklarını görmelerine ya da kendi çocuğunun hiç oynamadığı farklı oyunların da olduğunu fark etmelerine dikkat çekilmiş olacaktır. Çocuğun gelişiminde çok önemli olan oyunun ebeveynlerin gündeminde daha fazla ve daha bilinçli bir farkındalıkla yer alması sağlanacaktır.

BİR ZAMANLAR BİZ DE ÇOCUKTUK

- Aile eğitimi buluşması kapsamında etkinliğe katılan ebeveynlerden kendilerini çocukluk yaşlarındaki hâllerleriyle hayal etmelerini ve o yaşlarda neler yaptıklarını düşünmelerini isteyiniz. Düşünme sürecini daha ilginç ve motive edici hâle getirmek için koşullarınız uygun ise hafif bir müzik ya da çocuk şarkıları da çalabilirsiniz/dinletebilirsiniz.
- Gönüllü olan ebeveynlerin çocukluk anılarını anlatmasına olanak tanıyınız.
- Ebeveynlere çocukluk anıları arasında oynadıkları oyunların, oyuncaklarının ve oyun arkadaşlarının olup olmadığını sorunuz.
- İlk olarak siz, kendi çocukluğunuzdaki oyun anılarınızı paylaşarak ebeveynlere model olunuz. Size ait ilk anı paylaşımı, ortamı daha etkileşimli hâle getirmek için iyi bir başlangıç olabilir.
- Daha sonra ebeveynlerin çocuklukta oynadıkları oyun anılarını birbirlerine anlatmaları için fırsat yaratınız.
- Çocukluk yıllarında oynadıkları oyunlarla ilgili hatırladıkları duyguyu bir renkle ifade etseler hangi renkle ifade edeceklerini düşünmelerini ve çocuklarının sınıfına giderek oradan o renkte bir şey alıp toplantı salonuna getirmelerini isteyiniz. Renkler ve duygular hakkında konuşunuz.
- Aile eğitimi buluşmasının yapıldığı alan ile anaokulu sınıfları ayrı mekânlarda ise renkli materyalleri önceden toplantı salonunda (ya da toplantı nerede yapılıyor ise orada) hazır ediniz. Ebeveynlerin, bir nesneyi ellerine alarak duygu ve düşüncelerini ifade etme fırsatı bulması oyunlaştırma sürecinin bir aşamasıdır ve ebeveynlerin kendilerine güven duymasına da katkı sağlamak açısından önemlidir.
- Oyunun bu aşamasında ebeveynleri birbirleriyle ikili eş yapınız ve eşlerden birinin kendisini *şimdinin çocuğu*, diğer eşin de *eski yılların çocuğu* olarak hayal etmesini isteyiniz. Eski ve şimdiki zaman çocuklarının birbirleriyle oyunları hakkında sohbet etmesine fırsat veriniz.

BİR ZAMANLAR BİZ DE ÇOCUKTUK

- Oyun sohbetinin ardından çiftlerin rol değiştirmesini ve bu kez farklı rolleriyle sohbete devam etmelerini isteyiniz.
- Oyunun sonunda tüm katılımcıların göreceği şekilde büyük bir kâğıdı ortadan ikiye ayrılacak şekilde çizerek üstüne şimdi ve önce yazınız. Bu bölümlere ebeveynlerin oyun hakkında yazmak istediklerini yazmalarını isteyiniz.

'Bir Zamanlar Biz de Çocuktuk' oyun aracılığıyla ebeveynlerin kendilerini çocuk gibi hissedip düşünmeye çalışarak çocuklarıyla empati kurmaları desteklenmektedir. Ayrıca, Epictetus'un "İnsanın çocukluğu ana vatanıdır," sözünün hakkını verircesine çocukluk anılarına, özellikle de oyun öz geçmişlerine yolculuk etmeleri desteklenmiştir. Ebeveynlerin oyun hafızasını harekete geçirerek belki de uzun zamandır hiç yapmadıkları bir şeyi yapmanın rahatlığını hissetmelerine de neden olunacaktır.

EVET Mİ HAYIR MI?

- Aile eğitimi buluşmasına katılan ebeveynlere genel olarak oyunla ilgili bazı sorular soracağınızı ve bu soruları yanıtlarken çocuklarını, kendilerini, aile ilişkilerini ve hatta kendi çocukluklarını da düşünerek yanıtlar vermelerini beklediğinizi açıklayınız. Ancak yanıtlarını yüksek sesle vermeleri gerekmediğini bunun için bir oyun oynayacağınızı söyleyiniz.
- Bu oyunun evet çemberi hayır çemberi çizerek başlayacağını belirtiniz. Çemberlerden birinin evet çemberi, diğerinin hayır çemberi olacağını belirtiniz. Toplantının yapıldığı alanın koşullarına göre çemberleri kâğıtlara ya da yerde oturabilecek durum var ise yere tebeşir veya kalemle çizmeyi de deneyebilirsiniz.
- Katılımcı ailelere taş, kapak, boncuk, düğme gibi küçük nesnelere ve iki farklı renkte kalem verebilirsiniz. Evet ve hayır yanıtlarını ayırt etmek için iki farklı renkte kalem kullanılması gerektiğini mutlaka hatırlatınız.
- Sorduğunuz sorular, ebeveynlerin kendilerini yansıtıyorsa yani yanıtları evet ise taş veya ellerindeki diğer şeyi evet çemberine, yanıtları hayır ise hayır çemberine koymalarını isteyiniz.
- Bazı soru örnekleri aşağıda sunulmuştur. Bu sorular, ebeveynlerle yaptığınız ön görüşmelerden aldığınız bilgiler ve sizin gözlemleriniz neticesinde öncelik vermeniz gerektiğini düşündüğünüz konularda genişletilmeli, değiştirilmelidir. *Çocuğum kendi başına oyun kuramıyor, yanında hep bizi istiyor. Her fırsatta oyun oynamaya meyilliyim. Çocuğum oyuncak dışında ev eşyalarıyla oynamaya daha çok ilgi gösterir. Oyun oynarken kendisini unutup adeta. Sürekli kavgalı dövüştü oyunlar oynamaya yöneliyor. Çocukluğumda sokakta çok oynardık, şimdiki zamanda çocuklar çok kısıtlı zamanlarda dışarıda oynayabiliyor. Her gün mutlaka çocuğumla oynarım. Hemen her şeyden sıkılıyor, oyun*

oynamaktan da sıkılıyor. Kendi oyuncağını kendi yapan bir çocuktum. Hep aynı oyunları oynamak istiyor. Oyunda kaybetmeye hiç dayanmıyor gibi.

- Evet, hayır çemberlerine ait sorular için ebeveynlerin önerilerini alabilirsiniz. Oyun tamamlandığında her ebeveynin kendi evet ve hayır çemberlerindeki nesnelere, ortak bir evet ve hayır çemberinde toplamalarını isteyiniz. Sonrasında da ebeveynlerin konuyla ilgili görüşlerini paylaşmalarına fırsat veriniz.
- Okulunuzun aile eğitimi buluşmalarını yaptığınız mekân, ebeveynlerin bireysel olarak çalışmasına uygun değil ise, tüm katılımcılar için tek bir evet ve hayır çemberi de oluşturabilirsiniz.

'Evet mi Hayır mı?' oyunu aracılığıyla, ebeveynlerin hem kendi hem de çocukluk yaşantılarına belki de şimdiye kadar olmadığı kadar odaklanmalarına neden olacaktır. Ebeveynler, akran öğrenmesi dinamiği içinde birbirlerinden öğrenme fırsatı bulabileceklerdir, hatta hiç akıllarına gelmeyen olası durumlar hakkında da bilgi ve deneyimlerini zenginleştirebileceklerdir.

GERİ VE İLERİ BİLDİRİM ZAMANI

Aile eğitimi buluşması tamamlandığında ön gördüğünüz kazanımlara hangi seviyede ulaşıldığını anlayabilmek için **Keşke O da Orada Olsaydı** uygulamasını ya da kendi sizin kendi geliştirdiğiniz geri ve ileri bildirim araçlarını kullanabilirsiniz.

Bu aile eğitimi buluşması sona erdiğinde bir sonraki aile eğitimi buluşması eğitim konusu hakkında bilgilendirmenizi yapınız. Ebeveynlere katılımlarından dolayı teşekkür mektubu ve katılım belgelerini hazırlayınız.

AİLECE TAKVİMİ

- Çocuğunuza çocukken oynadığınız bir oyunu öğretin.
- Evde *bir şeyden çok şey yapma kutusu* diye bir kutu hazırlayın. Bu ıvır zıvır kutusu da olabilir. Bu kutuya oyuncak olmayan ama oyun oynamaya müsait açık uçlu malzemeleri toplayın. Çocuğunuzla birlikte bir şeyden çok şey yapma günü düzenleyin.
- Sadece çocuklar oyun oynamaz, yetişkinler de oyun oynar. Çocuğunuzun sizi oyun oynarken görmesini sağlayın.
- Çocuğunuzun farklı yerlerde ve farklı şeylerle oyun oynarken çekilmiş fotoğraflarını buzdolabı, cam, kapı gibi yerlere asarak sergileyin.

- Avucunuza küçük bir nesne koyun ve evin içinde ondan daha büyük ya da küçük şeyler bulma oyunu oynayın.
- Sosyal medya aracılığıyla duyurusunu öğrendiğiniz oyun ile ilgili seminer, atölye gibi etkinliklere katılmaya çalışın.
- Çocuğunuzla birlikte bir çocuk parkına gittiğinizde oyun oynayan çocukları uzaktan izleyin ve onların oynadıkları oyunlar hakkında çocuğunuzla sohbet edin.
- Evin dışında, doğada, sokakta vb. olduğunuzda çocuğunuzun dikkatini hayvanların davranışlarına çekin. Eğer denk gelerseniz birbiriyle ya da bir taş ile bir ağaç dalıyla ya da gölgesiyle oyun oynayan kedileri gözlemlene şansını kaçırmayın. Elbette ki evinizde bir hayvanın bakımını üstlenmişseniz onun nasıl bir oyunbaz olduğunu çocuğunuzun gözlemlemesi daha kolay olabilecektir.
- Doğada denk geldiğinizde birbiriyle oyun oynayan kedi ve köpeklere dikkatini çekin.
- Çocuğunuzla "Oyun oynamak olmasa ne olurdu? Neden oyun oynuyoruz?" konusu hakkında konuşun.
- Çocuğunuzla herhangi bir oyuncak ya da benzeri bir şey olmadan nasıl oyun oynayabileceğinizi konuşun.
- Evinize gelen misafirlere yeni bir oyun öğretme oyunu oynayın, onların da size yeni oyunlar öğretmesini isteyin.
- Çocuğunuzla "Evin içinde neyin yeri değişti?" oyunu oynayın. Bu oyun için bazı şeylerin yerini değiştirin.
- Sesimizle, bedenimizle, ellerimizle oyun bulma oyunu oynayın.
- Bildiğiniz bir oyunu nasıl değiştirebileceğinizi konuşun ve yeni bir oyun ortaya çıkarmaya çalışın.
- Çocuğunuzdan size bir oyun öğretmesini isteyin. Bu süreci bir nesneyle sınırlandırabilirsiniz. *Bana topla oynayabilecek bir oyun öğret, bana ip ve kurdelelerle oynayacak bir oyun öğret gibi.*

Kendi önerilerinizi ekleyerek Ailece Takvimini zenginleştiriniz ve ailelerin de kendi önerilerini takvime yansıtması için onları motive ediniz.

EBEVEYNLER İÇİN AKLINIZDA BULUNSUN NOTLARI

Aşağıda belirtilen notları, kendi ebeveyn grubunuzun gereksinimlerini göz önünde bulundurarak geliştirebilir ve değiştirebilirsiniz. Bu bölüm bir öğretmen olarak ebeveynlerinize karşı kullanabileceğiniz hatırlatmalar konusunda konuşma dilinde hazırlanmıştır.

- Oyun çocuğun sadece boş vaktini doldurduğu bir aktivite değildir, şunu çok iyi bilin ki çocuğunuz oyun oynuyorsa tıpkı sizin çok ciddi bir iş üzerinde çalıştığınız gibi o da kendi işinin ciddiyetindedir.
- Çocuğunuzu yakından tanımak istiyorsanız, oyunlarını izleyin, gördükleriniz duyduklarınız karşısında şaşırılmaya hazırlıklı olun çünkü çocuğunuzun oyununda birçok şey göreceğiniz gibi kendinizi de görmeye hazırlıklı olun.
- Birisi size *çocuk gibisin hâlâ aklın fikrin oyunda* diyorsa, bu sözlere alınmayın, size iltifat ettiğini düşünün.
- Çocuğunuz öğrenmek için oyun oynamaz ama oyun oynarken tahmin edemeyeceğiniz kadar çok şey öğrenir. Ama biz yetişkinler çocuklarımızın bir şeyler öğrenmesini öyle önemseriz ki çocuğun kendiliğinden, doğal bir yolla öğrenebileceğine bir türlü ikna olmayız ve çocuğumuzu sürekli akademik öğrenmeleri destekleyen oyunlara yönlendiririz. Çoğu zaman da bu zorlamalarımız oyunu oyun olmaktan çıkarır. Lütfen bırakın çocuğunuz kendi yolunda öğrenmeye devam etsin.
- Her çocuk kar tanesi gibi kendine has özellikler taşır, çocukların mizaçları oyunlarını etkiler bu nedenle çocuklarınızı başka çocukların oynadıkları oynaması için zorlamayın.
- Bazen çocuklar hemen oyuna katılmazlar önce izlemeyi tercih ederler, bu doğaldır. Bazı çocukların daha fazla zamana ihtiyacı olabileceğini düşünmek gerekir. Üstelik şunu da bilin ki bu dikkatle çevreyi izleme hâli, çocuğunuz için tam bir öğrenme anıdır. Çocuğu ürkütmeyin lütfen, şefkatle yanında olmanız ona iyi gelecektir.

AİLE EĞİTİMİ BULUŞMALARI ÖRNEK IV

EĞİTİMİN KONUSU: ÇOCUKLAR BİZ YETİŞKİNLERDEN NE BEKLER? ÇOCUKLARIN GEREKSİNİMLERİ

EĞİTİMİN ÖNEMİ: Yetişkinlerin çocuklarından beklentileri konusunda bilgilenme gereksinimi ve bu konuda konuşmak, aşına olduğumuz yaygın bir bakış açıdır. Ancak, konuya çocuğun gözünden bakmak, yani çocukların yetişkin dünyasından beklentilerine ilişkin vereceği mesajlara da dikkat çekmek gerekmektedir. Çocuk ve ebeveynleri arasındaki nitelikli iletişim ve güçlü etkileşim, tarafların karşılıklı beklenti ve gereksinimlerinin birlikte ele alınması ve gerekli planlama ve uygulamaların hayata geçirilmesi ile gerçekleşebilir. Çocukluğun anlamı, çocuğun gereksinimlerinin, gelişimsel özelliklerinin ve haklarının temel alındığı bir çevre çocuğun yüksek yararına olacaktır. Aile eğitimi buluşmaları kapsamında çocukları anlamak, gelişimlerini bilinçli tutum ve becerilerle destekleyebilmek için bu konu mutlaka gündeme alınmalıdır. Konunun önemine ait öncelikler aşağıda belirtilmiştir:

Çocuğun gereksinimleri, ilgileri ve hakları konusunda bilinçli farkındalık oluşturmak.

Çocuğun bilişsel, dil, fiziksel, sağlık, sosyal ve duygusal gelişimini destekleyici aile eğitiminin ve aile katılımının önemine dikkat çekmek.

'Çocuk olmak' kavramının sosyal, kültürel, gelişimsel ve eğitimsel hedefler bağlamında yeniden gözden geçirilmesine dikkat çekmek.

Çocuğun yerine değil çocuğun gözünden dünyaya bakmanın çocuk ve ebeveynlik becerileri açısından önemine duyarlılık geliştirmek.

BEKLENEN KAZANIMLAR

- ☑ Çocukları anlamak ve doğru rehberliği yapabilmek için gelişimsel özelliklerinin, ilgilerinin ve gereksinimlerinin farkında olmanın önemini kavramak.
- ☑ Çocuklarıyla etkili zaman geçirmek için bir ebeveyn olarak bilgi, beceri ve tutumlarını geliştirmek.
- ☑ Çocukların duygu ve düşüncelerini ifade etmelerine olanak yaratarak aidiyet, güven inşa etmek.
- ☑ İletişim becerilerini geliştirmenin önemini kavramak.

SÜRECE AİT ÖNEMLİ HATIRLATMALAR

- Ebeveynlerin aile eğitimi buluşmasına katılımını sağlayacak davetinizi yapınız, davetinizin aileye ulaştığından emin olunuz.
- Aile eğitimi buluşmasında katılımcılarının bu buluşmaya katıldıklarının görünür kılınması için orada olduklarına dair bir iz bırakmalarını sağlayınız. Yaratıcı yoklamalar, tanışma ve grubun birbiriyle kaynaşmasını hedefleyen oyun önerilerinden yararlanabileceğiniz gibi, kendi özgün fikirlerinizle de sürece katkı sağlayabilirsiniz. **Bloklarla Ben Heykeli** ve **Noktadan Çizgiye** tanışma oyunlarından yararlanabilirsiniz.
- Aile eğitimi buluşmasına katılan aile üyelerinin mutlaka okul kısa turu ile okulu gezmesine fırsat yaratınız. Bu tur sırasında ebeveynlerin görebileceği yerlere çocuk gelişimi ve eğitimi ile ilgili alan uzmanlarının, bilim insanlarının, düşünürlerin görüşlerini yansıtan mesaj kartlarını okumaları için dikkatlerini çekiniz.

BİLGİ NOTU

Aile eğitimi buluşmalarınızda eğitim etkinliğinize temel oluşturacak deneyimler, bilgiler ve mesajlar için yararlanabileceğiniz notları içermektedir.

Çocuklar sanıldığı kadar aksine biz yetişkinlerin dünyayı önlerine sermemizi beklemezler. Çocuklarımız için onların yerine her şeyi yapmak değil, onların kendileri için gerekli, önemli ve doğru şeyleri yapabilecek hâle gelmelerine eşlik etmek önemlidir. Onlar dünyayı kendileri deneyimleyerek keşfetmek isterler. Bir şey bilmeden ancak her şeyi bilmeye anlamaya, öğrenmeye karşı yatkın bir donanımla dünyaya gelen çocuklar, çevrelerine karşı sürekli değişen dinamik bir ilgi ve heves içindedirler. Çocukların kendilerini ve dünyayı keşfetmeye merakı, onların doğal araştırmacılar ve girişimciler olduklarını açıklamaktadır. Çocuklar dünyaya geldikleri andan itibaren çevrelerinde olup bitene karşı gelişimsel özellikleriyle uyumlu tepkiler verirler.

Yeni doğan bir çocuk için her şey yeni, ilginç ve keşfedilmeyi bekleyen bir kaynaktır. Çocuklar için "ne, neden, nasıl" soruları onları doğal filozoflar olarak düşündürmize neden olur. Çocukların merak ettikleri bildiklerinden çoktur. Çocuğun dünyası; büyümek, gelişmek, olgunlaşmak, fark etmek, anlamak, anlamlandırmak, ilişki kurmak, problem çözmek, üretmek yani yapmak ve böylece varlığını sürdürmek üzerine inşa edilir. Bu süreçte çocuğu boş bir levha ya da istenilen şeklin verilebileceği bir hamur olarak görmek çocuğun doğasına aykırı bir bakış açısı olacaktır. Çünkü çocuk keşfedilmeyi bekleyen muhteşem kapasitesi ve doğal yatkınlıkları ile dünyaya gelir ve süreç içinde kapasitesi kullanabileceği ve geliştirebileceği en uygun koşulları arar. Yani çocuk dünyayı keşfetme ilgisi ve merakı içindeyken biz yetişkinlerin de çocuğun o muhteşem kapasitesini, yatkınlıklarını keşfetme merakı içinde olmamız en önemli ve kritik sorumluluğumuz olarak kabul edilmelidir.

Çocuğu özü itibarıyla kapasitesinin gücüyle, özgünlüğüyle kabul etmek ve hak ettiği saygıyı göstermemiz gerekir. Örneğin çocuğun yapabileceği şeyler için istekli ve hazır olduğu zamanlarda fırsat vermek, çabasına yol açmak, güvenmek yani düşük beklentili olmamak ancak henüz yapamayacağı ya da yapamadığı şeyler için

de erken, sabırsız, ısrarcı davranmamak yani yüksek beklentili olmamak çocuğa saygı duymak demektir. Çocuğu görmek ve dinlemek onu duyguları, düşünceleri, güçlü ve gelişime açık yönleri ile görmek kalple de dinleyebilmek demektir. Bizi yüreklendiren sözleri söyleyeni ve bizde yarattığı duyguları unutmamız. Bu nedenle çocukların her türlü duygusunun, düşüncesinin ciddiye alınması gerekir.

Çocuklar gelişimsel özellikleri itibariyle biz yetişkinlerden farklı düşünürler ancak çoğu kez onların farklı değil de yanlış düşündüğüne karar verilir ve çocuklar haksız yere yargılanıp yetersizlik, suçluluk duygusu hissetmelerine neden olunabilir. Bu nedenle çocuğun gereksinimlerinden biri, o yaştaki çocuğun duygu ve düşünce dünyasını bilen, anlayış gösteren yetişkinlerle büyümektir. Çocukları anlamak için onları tanımak gerekir ki bu da çocuklarla iletişimde olmak; ilgileriyle, duygularıyla ilgilenmek; onları etkin dinlemek, kabul etmek, gelişimleriyle, doğalarıyla uyumlu fırsatlarla karşılaşmalarında kolaylaştırıcı olmak, birlikte zaman geçirmek yani aranızda güvene, sevgiye, şefkate dayalı bir bağ kurulmuş olması demektir. Çocuklar gelişimsel özellikleri itibariyle biz yetişkinlerden farklı düşünürler ancak çoğu kez onların farklı değil de yanlış düşündüğüne karar verilir ve çocuklar haksız yere yargılanıp yetersizlik, suçluluk duygusu hissetmelerine neden olunabilir.

Çocukların biz yetişkinlerden beklentisi onları kendi hâllerinde bırakmamız değildir. Çocukların kendilerine ilham verecek rol modellere gereksinimi vardır. Çocuklar mutlu, başarılı, öz güvenli, kendine ve çevresine faydalı bireyler olarak yetişebilmeleri için duygularını, düşüncelerini ve davranışlarını yönetmeyi öğrenmek zorundadır. Bu da çocukların sosyal becerilerini, öz yönetim becerilerini, araştırma becerilerini, iletişim ve düşünme becerilerini geliştirmeleri demektir. Bu becerilerini gelişme sürecinde çocukların güven duydukları kişilerin ki bunlar ebeveynleri ve öğretmenleridir yakınlığına, girişimciliklerini destekleyen yol göstericiliklerine gereksinim duyarlar.

Çocukların uçsuz bucaksız özgürlüklere değil, kendi özgürlüklerini inşa edecekleri, özgünlüklerini koruyabilecekleri güvenli alanlara ve risklerle baş etmeyi öğrenecekleri, dayanıklılıklarını geliştirecekleri problemlerle baş başa kalmaya gereksinimleri vardır. Bu nedenle çocukların biz yetişkinlerden istediği, bizim hayalimizdeki çocuk olmaları için onları şekle sokma çabası içinde olmamız değildir. Çocuklar biz yetişkinlerden varoluşlarına saygı duyup, bağımsız ama iletişime açık, bağ kurabilen bireyler olarak hayatlarını sürdürmeleri için onlara daha fazla güvenmemizi ve daha cesur ve anlayışlı ebeveynler olmamızı isterler.

EĞİTİM AKIŞI

Aile eğitimi buluşmalarınıza kendinizi tanıtmaya ve ebeveynleri tanıma amaçlı kaynaşma, ısınma oyunları ile başlayınız.

Çocuklar Biz Yetişkinlerden Ne Bekler? Çocukların Gereksinimleri konusu ile ilgili olarak aile eğitimi buluşmasına katılan ailelerin, tanışma ve ısınma oyunlarını takiben, eğitim sunumunuzu paylaşabilir ve ardından etkileşimli aile eğitimi oyunlarına geçebilirsiniz. Öğretmenlik deneyiminiz boyunca edindiğiniz ön bilgi ve tecrübelerinizi ebeveynlerle paylaşmak, bizzat yaşanan olaylardan örnekler vermek aileler için çok ilgi çekici ve samimi bulunacaktır. Aşağıda konuya ilişkin etkileşimli aile eğitimi oyunları örnekleri sunulmuştur:

YILDIZINI BUL

- Aile eğitimi buluşmasından birkaç gün önce, çocukların kâğıda kendilerinin ve ebeveynlerinin resimlerini çizmelerini isteyiniz. Yaptıkları bu resimleri okula geldiklerinde ebeveynlerine göstereceğinizi ve onlar için bunun çok değerli bir hediye olacağını söyleyerek çocukları motive ediniz. Resim kâğıtlarına, her zaman yaptığınızdan farklı olarak çocukların isimlerini *yazmayınız*, sadece o günün tarihini atınız.
- Çocuklar resimlerini tamamladıktan sonra resimlerini anlatmalarını isteyiniz ve resme ait öyküyü resim kâğıdının arkasına not alınız.
- Resim kâğıtlarının bir köşesine resmin bütünlüğünü, anlamını bozmayacak şekilde bir yıldız sembolünü yapıştırma- larını sağlayınız. Burada *çocuk sayısı kadar farklı renk ve şekilde* özgün yıldız sembolü temin etmiş olmanız çok önemlidir.
- Ebeveynler aile eğitim buluşmaları için anaokuluna geldiğinde, çocuklarının seçtikleri yıldız sembollerinin bir eşini ebeveynlere de dağıtınız ancak başka bir açıklama yapmayınız. Her ebeveyne kendi çocuğunun yıldızının gelmesi çok önemlidir, bu konuya özel dikkat gösteriniz.
- Ebeveynlerle birlikte kısa okul turuna çıkınız ve onları çocuklarının yaptığı resimlerin olduğu alana doğru yöneltiniz. Bakalım sembollerle ilgili bir şey dikkatlerini çekecek mi? Bir süre sonra, ebeveynlerin dikkatini yıldız eşlerini bulmalarına çekebilirsiniz.
- Ebeveynlerin yıldız eşlerini bulduklarında o resmi incelemelerini gözlemleyiniz. Daha sonra gerekli olursa yani daha fazla bilgiye gereksinim duyan ebeveynler olursa bu resimlerin çocuklarına ait olduğunu ve resmi kendileri için yaptıklarını açıklayınız. Bir süre çocuklarının resimlerini incelemeleri ve resmin öyküsünü okumaları için onları başa bırakınız.
- Ebeveynlerin çocuklarının resimlerini birbirlerine göstermelerini ve birbirlerine çocuklarının evde yapmaktan *en çok hoşlandığı şeyleri; yapmak istemedikleri, henüz yapamadıkları ve yardımla yapabildikleri şeyleri* anlatmaları için sohbet edebilecekleri bir ortam sağlayınız.

'Yıldızını Bul' oyunu aracılığıyla ebeveynlerin çocuklarını tanıma, becerilerini fark etme konusunda duyarlılıklarının artması beklenmektedir. Aynı zamanda ebeveynlerin farklı ebeveynlerle bir araya gelerek benzer ve farklı deneyimleri paylaşma ortamı sağlayarak duygusal ve zihinsel olarak rahatlamaları sağlanmaktadır.

**HER ZAMAN
ARA SIRA
HIÇBİR ZAMAN
(HAH)**

- ➔ Aile eğitimi buluşması kapsamında etkinliğe katılan ebeveynlere üç farklı renkte ve üzerinde *her zaman*, *ara sıra* ve *hiçbir zaman* yazan not kâğıtlarını dağıtınız.
- ➔ Not kâğıtlarına yazdığınız *her zaman*, *ara sıra* ve *hiçbir zaman* sözcüklerini aile eğitimi buluşmasına katılan tüm ebeveynlerin görebileceği şekilde duvarlara yapıştırdığınız büyük boydaki kâğıtlara da yazınız. Bu sözcüklerin onlara neleri çağrıştırdığı hakkında düşüncelerini sorabilirsiniz.
- ➔ Ebeveynlere çocuklarıyla her zaman, ara sıra yaptıkları ve hiçbir zaman yapmadıkları ya da yapamadıkları şeylerin neler olduğu hakkında düşünmeleri için bir süre veriniz. Daha sonra, yanıtlarını dağıttığınız küçük not kâğıtlarına yazmalarını ve sonrasında da daha önceden hazırladığınız duvardaki büyük kâğıttaki ilgili bölümlere yapıştırılmalarını isteyiniz.
- ➔ Aile eğitimi buluşmalarına katılan ebeveynlerin konuya ilişkin verdikleri yanıtları yüksek sesle okuyunuz. Böylece hem siz hem de tüm ebeveynler diğer ebeveynlerin çocuklarıyla birlikte hangi sıklıkla ne yaptığı ya da yapmadığına ilişkin genel bir bilgi edinmiş olursunuz.
- ➔ Ebeveynlerin çocuklarıyla her zaman ve ara sıra yaptıkları ile hiç yapmadıkları şeylerin nedenleri ve bunların arasında çocuğun gelişimini olumlu yönde destekleyecek bir dengenin kurulması gerektiği hakkında sohbet ediniz.
- ➔ Ebeveynlerin çocuklarının ilgilerini düşünerek aynı soruyu yanıtlamalarını isteyiniz. *Çocuğunuz her zaman ne yapar? Çocuğunuzun ara sıra yaptığını gözlemlediğiniz neler var? Benim çocuğum hiç yapmaz dediğiniz neler var? Çocuğunuz yeni bir şey ile karşılaştığında ya da yeni bir şey öğrenmek durumunda kaldığında nasıl davranır? İstediği ya da istemediği bir şey olduğunda nasıl davranır?* gibi çeşitli sorular sorabilirsiniz.

'Her Zaman, Ara Sıra, Hiçbir Zaman' oyunu aracılığıyla ebeveynlerin çocuklarıyla birlikte geçirdikleri zamanı gözden geçirmelerine ve bu konuda aile içi yaşantılarını iyileştirme yönünde başka neler yapabileceklerine dikkat çekilecektir.

100 ÖNEMLİ ŞEY

- ➔ Aile eğitimi buluşmalarına katılan ebeveynlere yumruk hâlindeki elinizi gösterip avucunuzda bir şey yazdığını belirtiniz. Katılımcıların da bu oyuna katılabilmeleri için onlara da küçük, renkli ve katlanmış hâlde olan kâğıtları dağıtınız. Bugünkü aile eğitimi buluşması konusunun bu kâğıtlarda ve sizin avucunuzda yazdığını söyleyiniz.
- ➔ Oldukça merak uyandıran bu başlangıcı daha fazla uzatmadan aynı anda siz avcunuzu açarken, katılımcı ebeveynlerin de kâğıtlarını açmalarını söyleyiniz. Sizin avcunuzda ve onların kâğıtlarında yazan sözcük ÖNEMLİ'dir. Tüm

100 ÖNEMLİ ŞEY

ebeveynlerin kâğıtlarından aynı sözcüğün (önemli) çıkması ile ilgili olarak bir süre sohbet edebilirsiniz. *Önemli olmak ne demektir? Neler önemlidir? Bir şeyin önemli olması neye bağlıdır? Sizin için önemli olan şey/şeyler nelerdir? Herkesin önemlisi farklı mıdır? Önemli olmak ve önemsemek arasında bir ilişki var mıdır? Nasıl bir ilişki vardır? Bir ebeveyn olarak sizin için çok önemli olan ama çocuğunuzun hiç önemsemediği bir şey var mı? Neler? Ya da tam tersi çocuğunuz için çok önemli ama sizin için aynı önemlilikte olmayan şeyler var mı? Hayatta neyi öğrenmenin, bilmenin çok önemli gerekli olduğunu düşünürsünüz? gibi.*

- Önemli olmak üzerinde hakkında yaptığınız bu sohbetten sonra, aile eğitimi buluşmasına katılan ebeveynlere çocukken öğrendikleri ve şu anda da hâlen işlerine yaradığını düşündükleri hangi alışkanlıkları, becerileri, tutum ve davranışları olduğunu sorunuz. İlk olarak siz unutamadığınız kendi deneyimlerinize ait örneklerinizi verebilirsiniz. *Banyodan çıktıktan sonra aile üyelerinin birbirini öpmesi ve sıhhatler olsun dileğinde bulunması, evimize komşunun getirdiği yiyecek tabağının boş olarak iade edilmemesi, mutlaka içine bir ikram konulması, bir misafir geldiğinde tüm kardeşler ve aile büyüklerinin birlikte onları karşılaması ve eğer uyumamış isek misafirleri hep birlikte yolcu etmemiz gibi.*
- Ebeveynlerin kendi çocukluklarında öğrendikleri şeylerle ilgili sorduğunuz bu sorunuzun yanıtlarını önce bu toplantının yapıldığı salonda yanlarında oturan kişilere anlatmalarını sonra da gönüllü olanların grup içinde söz alarak açıklamalarını isteyiniz.
- Bu aşamada aile eğitimi buluşmasına katılan ebeveynlere erken çocukluk yaşlarından itibaren bir çocuğun ve özellikle de kendi çocuklarının neleri öğrenmesini, anlamasını, farkına varmasını, nasıl düşünüp davranmasını önemsettiklerini sorunuz ve bunlarla ilgili 100 önemli şey listesi hazırlamayı teklif ediniz.
- Üzerinde 1'den 100'e kadar sayıların yazıldığı küçük kâğıtların olduğu *çocuğum hakkında önemli şeyler* yazan kutuyu toplantı alanına getiriniz ve ebeveynlerden istedikleri sayıda kâğıdı alıp bu kâğıtlara bir ebeveyn olarak çocuklarında görmek istedikleri çok önemli buldukları kazanımları yazmalarını isteyiniz. İlk olarak ebeveynlerin yapacakları işin anlaşılabilirliğini artırmak için siz model olarak birkaç şey yazabilirsiniz ve bunları yüksek sesle okuyabilirsiniz. *Ben çocuğumun yardımsever bir birey olmasını önemsiyorum, sorumluluklarını bilmesini ve yerine getirmesini çok önemli buluyorum* gibi.

100 ÖNEMLİ ŞEY

- Aile eğitimi buluşması sürecinde çocuklarımız için 100 önemli şeyi bulmak zor olabilir bunun sorun olmadığını 100'ün sadece bir sembol olduğunu ancak isterlerse ilerleyen zamanda akıllarına başka bir şey gelirse onları da ilave edebileceklerini söyleyiniz.
- Ebeveynlerin 1'den 100'e kadar sayıların yazılı olduğu kâğıtlara yazdıklarını elden ele değiştirerek birbirlerinin aynı konudaki fikirlerini öğrenmesini sağlayınız. Elden ele geçirme işi için ebeveynlerin toplantı alanında serbestçe yürütmesine imkân yaratabilirsiniz. Herkesin kâğıdında yazdığı sayıyı aklında tutması durumunda yürüyüş sonunda kendi kâğıtlarını geri alma şansı olabileceğini de hatırlatınız.
- Oyunun bu aşamasında ebeveynlerin aile eğitimi buluşmasına geldikleri ilk anda oynadıkları *Yıldızını Bul* oyunundaki yıldızları ortama getiriniz ancak bu kez çocukların yıldızını temsil eden yıldızdan birden fazla olmasını sağlayınız. Ebeveynlerin çocuklarının yıldızlarıyla aynı olan tüm yıldızları seçmelerini isteyiniz.
- Ebeveynlere şimdi de çocukların gözünden bakmaya çalışarak çocukları için neyin çok önemli olduğunu düşünmelerini ve bu önemli şeyleri yıldızlarına yazmalarını söyleyiniz.
- Ebeveynlere son olarak bir sürpriziniz olduğunu söyleyerek üzerinde renkli, süslü zarfların olduğu sürpriz tepsinizi ortama getiriniz. Bu zarfların içinde daha önceden çocuklarla sohbet ederek hazırladığınız çocukların *Benim İçin Önemli Şeyler Listesi* bulunmalıdır. Aile eğitimi buluşmasından önce, çocuklarla bireysel olarak çalışarak onlar için önemli olan şeyleri, hayattalar ise anne ve babalarından diğer durumda aile büyüklerinden beklentilerini öğrenmelisiniz. Çocukların ebeveynleri ve hayat ile ilgili beklentilerini, ilgilerini, gereksinimlerini anlamaya yönelik kendi sorularınızı oluşturabilirsiniz. Size örnek olabilecek bazı sorular paylaşılmıştır. *Sence önemli olmak ne demek? Bana senin için önemli olan şeylerden birkaç tane söyler misin? Sence anneler babalar, öğretmenler dedeler nineler gibi büyükler için ne/neler önemli? Evde ve okulda ne yapmak senin için çok önemli? Ne olunca sen çok mutlu oluyorsun, kendini iyi hissediyorsun? Seni ne kızdırır? Üzer, mutsuz eder? Kızınca, üzülünce, korkunca vb ne yaparsın? Sen anne/baba/öğretmen olsan çocukları mutlu etmek için ne yaparsın? Ne yaparlarsa onlara kızarsın? En çok neyi merak ediyorsun? Neyi öğrenmek istiyorsun? Büyüyünce ne yapmak istiyorsun? Nasıl biri olmak istiyorsun? Neyi yapmak senin için çok zor/kolay, eğlenceli/sıkıcı? vb.*

100 ÖNEMLİ ŞEY

→ Görev yaptığınız okulun aile profilini göz önünde bulundurarak bu uygulamaya ait gerekli uyarlamaları yapınız. Örneğin okuma yazma bilmeyen ebeveynlerinizin olması durumunda yazılı değil sözlü ifade yollarını tercih ediniz ya da yazma işlemi için siz rehberlik ediniz.

'100 Önemli Şey' oyunu aracılığıyla, ebeveynlerin genel olarak çocukluğa, kendi çocukluklarına, kendi çocuklarına ve başkalarının çocuklarına ait farkındalıkları desteklenmiş olacaktır. Çocuklarla ebeveynlerin bakış açısındaki benzerlik ve farklılıkların ne anlama gelebileceği üzerinde pedagojik olarak yorumlar yapabilmek mümkün olabilecektir.

GERİ VE İLERİ BİLDİRİM ZAMANI

Aile eğitimi buluşması tamamlandığında ön gördüğünüz kazanımlara hangi seviyede ulaşıldığını anlayabilmek için **Çemberin İçindeyim**'i kullanabilirsiniz ya da sizin kendi geliştirdiğiniz geri ve ileri bildirim araçlarını kullanabilirsiniz.

Bu aile eğitimi buluşması sona erdiğinde bir sonraki aile eğitimi buluşması eğitim teması hakkında bilgilendirmenizi yapınız. Ebeveynlere katılımlarından dolayı teşekkür mektubu ve katılım belgelerini hazırlayınız.

AİLECE TAKVİMİ

- Çocuğunuzun ve diğer tüm aile üyelerinizin de katılımını sağlayarak farklı zaman ve mekânlara bağlı olarak farklılaşacak önemli şeyler listeleri oluşturun. *Mutfakta, kalabalık yerlerde, misafir geldiğinde, bir başkasının evine ziyarete gidildiğinde, alışverişe çıkıldığında, yemek sofrasında, oyun parkında, çok iyi tanımadığımız insanların yanında yapılması/yapılmaması gereken önemli şeyler.*
- Evinizin en'leri listesini çıkarın. *En uykucusu, en meraklısı, en hızlı yemek yiyeni, en sabırsız, en ilginç sorular soranı gibi.* Bu en sorularının kimsenin kendini dışlanmış hissetmesine neden olacak yargılayıcı, suçlayıcı ve ayrıştırıcı sorular olmamasına dikkat edilmelidir.
- Evin içinde gözlerinizi kapatarak sadece sesleri takip ederek birbirinizi bulmaya çalışın.
- Doğru mu yanlış mı oyunu oynayın. Yapılması doğru olan bir şey söyle, doğru olmayan şeyler söyle gibi.
- *Beni kızdıran şeyler hakkında konuşalım* sohbeti yapın.
- Gün içinde başınızdan geçen ilginç size farklı duygular hissettiren olayları akşam aile meclisinde paylaşın.
- .....olsaydı sen olsan ne yapardın? oyunları oynayın.

- *Beni çok mutlu eden şeyler hakkında konuşalım* sohbeti yapın.
- Sizi çok etkileyen, beğeninizi alan insanlardan çocuğunuza bahsedin ve neden böyle düşündüğünüzü açıklayın.
- Okuldaki en yakın arkadaşının kim olduğunu sorun ve onunla ne yapmaktan hoşlandığını sorun.
- En çok kiminle ne yapmayı sevdiğini sorun.
- Özlediği bir şey olup olmadığını sorun.
- Zorlandığınızı söyleyerek çocuğunuzun size yardımcı olmasını isteyin. Yardımı sayesinde o işin üstesinden geldiğinizi söyleyin.
- *Beni üzen şeyler hakkında konuşalım* sohbeti yapın.
- Bahçede birlikte yere yatın ve gökyüzüne bakarak istediğiniz konudan bahsedin.

Kendi önerilerinizi ekleyerek Ailece Takvimini zenginleştiriniz ve ailelerin de kendi önerilerini takvime yansıtması için onları motive ediniz.

EBEVEYNLER İÇİN AKLINIZDA BULUNSUN NOTLARI

Aşağıda belirtilen notları, kendi ebeveyn grubunuzun gereksinimlerini göz önünde bulundurarak geliştirebilir ve değiştirebilirsiniz. Bu bölüm bir öğretmen olarak ebeveynlerinize karşı kullanabileceğiniz hatırlatmalar konusunda konuşma dilinde hazırlanmıştır.

- Çocukların yanlış değil biz yetişkinlerden farklı düşündüğünü lütfen unutmayın. Bu nedenle çocuğunuzun düşüncesi size makul gelmese de ona neden böyle yaptığını sorarak açıklamasına fırsat verin. Çocuğunuzun öyle yapması ya da düşünmesi için mutlaka haklı bir nedeni olduğunu şaşkınlıkla öğreneceksiniz.
- Çocuğunuzun her daim şefkatli ilginizi, sevginizi ve anlayışını hak ettiğini aklınızdan ve kalbinizden çıkartmayın. Size en fazla gereksinim duyduğu zamanlar aranızda bir çatışma olduğu, onun mutsuz, üzgün olduğu zamanlardır.
- Küsmek, pasif saldırganlıktır. Çocuğunuza asla küsmeyin ve onun çözülmemiş olumsuz deneyimlerle uyumasına izin vermeyin. Nedeni ne olursa olsun uykuya geçmeden önce çocuğunuza söyleyeceğiniz güzel bir söz olmalıdır.
- Çocuklarınızın her istediği şey, gerçekten ihtiyacı olan şeyler değildir. Bu nedenle çocuğunuzun temel gereksinimini (barınma, beslenme, temizlik, uyku, güvenlik ve oyun) karşıladığınızdan emin iseniz, kendinizi çocuğunuzun

zun her istediğini yapmak zorunda hissetmeyiniz. Kendinizi çocuğunuzu red ettiğiniz için suçlu hissetmeyiniz. Sınırlar koymak çocuğunuzun iyiliği için verdiğiniz doğru kararlardan biri olacaktır.

- Ebeveynler, çocukları için her zaman en iyisi olsun isterler, çocuklarıyla ilgili hayalleri ve beklentileri vardır. Ancak bazen ebeveynlerin çocukları için kurdukları hayaller, çocukların gelişimiyle, ilgi ve gereksinimleriyle uygun dūřmez, bu durumda ocuk ebeveynlerinin hayallerini gerçekleştirme telaşına dūřünce kendi hayallerinden uzaklaşır. Bu da çocuğu mutsuz eder, biz yetişkinler olarak çocuklarımıza kendi hayallerimizi empoze etmek yerine onların hayal ortağı olmayı denemeliyiz.

AİLE EĞİTİMİ BULUŞMALARI ÖRNEK V

EĞİTİMİN KONUSU: OKUL DIŞINDA DOĞADA ÖĞRENMEYE DEVAM EDİYORUM

EĞİTİMİN ÖNEMİ: Okul Dışında Doğada Öğrenmeye Devam Ediyorum konusu ile çocukların öğrenme deneyimlerinin sadece okulla ve okulun dört duvarıyla sınırlı olmadığına, özellikle de okul dışı etkinliklerle çocukların gelişiminin desteklenmesine ve dört mevsim gece gündüz kesintisiz erişime açık olan doğadan daha fazla yararlanılmasına dikkat çekilmek istenmiştir. Konunun önemine ait öncelikler aşağıda belirtilmiştir:

Okul, doğa, öğrenme, öğretmen ve öğrenci kavramlarının yeniden ve farklı bakış açıları ile ele alınması gerektiğine dikkat uyandırmak.

Çocuğun doğada ve okul dışı öğrenme kaynaklarına erişimi vasıtasıyla gelişiminin tüm alanlarının desteklenebileceğine ilişkin farkındalık yaratmak.

Doğanın herkes için açık okul olduğuna dikkat çekmek ve doğada öğrenmeye ilgi çekmek.

Doğa temelli uygulamalar hakkında bilgi ve deneyim zenginliği yaratarak doğanın düzenine, döngüsüne zarar vermeden doğada yaşamayı öğrenmeyi öğretmek.

BEKLENEN KAZANIMLAR

- ☑ Doğa dostu, doğa okuryazarı olmak için bilgi ve deneyimlerini zenginleştirmek.
- ☑ Doğanın döngüsünü farkına vararak, doğayı sevme ve koruma bilincini kazanmak.
- ☑ Doğayı tanımak ve doğaya karşı olumlu tutum geliştirmek.
- ☑ Daha sağlıklı yaşamamanın en basit ve en temel yollarını öğrenmek.

BEKLENTİLERİN PAYLAŞILMASI VE SÜRECE AİT HATIRLATMALAR

→ Ebeveynlerin aile eğitimi buluşmasına katılımını sağlayacak davetinizi yapınız, davetinizin aileye ulaştığından emin olunuz. Davetinizde, ebeveynlerin okula gelirken rahat giysiler giymelerini ve yanlarında giysilerini korumak için önlük getirmelerini isteyiniz.

BEKLENTİLERİN PAYLAŞILMASI VE SÜRECE AİT HATIRLATMALAR

- Aile eğitimi buluşması katılımcılarının bu buluşmaya katıldıklarının görünür kılınması için orada olduklarına ait bir iz bırakmalarını sağlayınız. Yaratıcı yoklamalar, tanışma ve grubun birbiriyle kaynaşmasını hedefleyen oyun önerilerinden yararlanabileceğiniz gibi, kendi özgün fikirlerinizle de sürece katkı sağlayabilirsiniz. **Benim İçin Önemli Sayılar** ve **Yaka Kartınızı Takınız ya da Elden Ele** tanışma oyunlarını oynayabilirsiniz.
- Aile eğitimi buluşmasına katılan aile üyelerinin mutlaka okul kısa turu ile okulu gezmesine fırsat yaratınız. Bu tur sırasında ebeveynlerin kendileri için hazırlanmış kese kâğıtlarını almalarını sağlayınız.
- Doğa ile ilgili fotoğrafları, doğada öğrenme ile ilgili uzmanların mesajlarını ve doğa ile ilgili ilginç bilgilerden oluşan duvar yazılarını okumaya davet ediniz.

BİLGİ NOTU

Aile eğitimi buluşmalarınızda eğitim etkinliğinize temel oluşturacak deneyimler, bilgiler ve mesajlar için yararlanabileceğiniz notları içermektedir.

Yeni yüzyılın çocuklarının öğrenme ilgisi, gereksinimleri, öğrenme kaynakları ve öğrenme yolları değişmiştir. İçinde bulunduğumuz yüzyılın çocuklarının öğrenme gereksinimlerinin en etkili şekilde karşılanabilmesi için alışlagelmiş içeriklerden, öğrenme yöntemlerinden ve mekânlardan uzaklaşarak yeni fırsatlarla çocukları buluşturmak gerekmektedir. Doğada öğrenme ve okul dışı eğitim bu bağlamdaki en sürdürülebilir fırsatlardan biridir.

Doğa çocuğun öğrenme doğasıyla çok uyumludur çünkü küçük çocuk keşfetmeye hazırdır, doğa da keşfedilmeyi bekler yani doğa çocuğun keşfetme alanıdır. Çocuk doğayı tanıdıkça sever, sevdikçe onunla bağ kurmayı ve doğayı ve kendini korumayı da öğrenir çünkü doğa çocuğun korkularıyla, bilinmezliklerle baş etme yollarını öğrenmesine de olanak sağlar. Böylece çocuğun hem doğaya hem de kendine olan güveni ve dayanıklılığı artar. Doğaya zarar vermemeyi öğrenen çocuğun koruma iç güdüsü de harekete geçer ve bu çocuğun değerlerinin inşasında da çok önemli rol oynar.

Doğa, çocuğun *elini, aklını ve yüreğini* muhteşem bir uyum içinde kullanabildiği doğal bir öğrenme alanıdır. Doğadaki çeşitlilik ve esneklik hayranlık uyandırıcı düzeydedir, çocuklar dört duvar arasında kaldıklarında bu zenginlikten ve özgürlükten mahrum kalırlar. Çocuklar doğa temelli öğrenme ortamlarındayken, çok planlı öğrenme ortamlarının aksine daha kolay ve kalıcı öğrenirler. Bu esnada keşfedici zihinleri sürekli iş başındadır, bilim insanı merakı ile doğayı anlamaya çaba gösterirler. Farklı yollarla bilgiye ulaşabileceğinin farkına varır ve bu durum da çocuğa haz verir.

Bu süreçte çocuklar kendi başına ve bir takım olarak öğrenmeyi de deneyimler. Riskleri göze almayı ve riskleri kontrol edebilmeyi öğrenirler. Riskleri göze alma dayanıklılığın, zihinsel, duygusal esnekliğin inşa edilebilmesinde doğanın sunduğu doğal fırsatlardır. Doğada olmak, daha fazla adım atmak, koşmak, zıplamak, sıçramak, dönmek, atmak, çekmek, denge, koordinasyon, bisiklet gibi araç kullanmak demektir ki tüm bu kaba motor hareketler çocukların gelişiminin sağlıklı yönde ilerlemesi için olmazsa olmazdır. Doğada olmak çocukları sadece bedensel gelişim becerileri açısından değil, gelişimin tüm alanlarında olumlu yönde avantajlı hâle getirir. Çocuklar dışarıda oyun oynama fırsatı bulduklarında enerjilerini yönetmek ve hareket etme gereksinimlerini karşılamak için daha bilinçli davranmayı da öğrenirler.

Doğa çocuğu sadece fiziksel olarak değil duygu ve düşünce olarak da harekete geçirir. Enerjilerini olumlu yönde kullanmayı öğrenirler. Bütün bu deneyimler, çocuğun düşüncede esneklik, duygusal çeviklik ve tolerans gösterme gibi çok önemli sosyal duygusal becerilerini geliştirmelerini sağlar. Açık havada oynamak ve doğada olmak çocuğun üstündeki yorgunluğu ve baskıları da hafifletebilmekte ve iyi olma hâli yaratmaktadır. Bu duygusal dinginlik hâli, çocukların arkadaş ilişkilerine de yansımaktadır.

Çocuklar dışarıda oynadıklarında *dikkatlerini çeken çok şey* olacaktır. Bahçedeki canlılar, renkler, hareketler, dokular, kokular, tatlar, sesler her şey çocukların ilgisini çeken, keşfedilmeyi bekleyen doğal zenginliklerdir. Bunlara ilgi göstermek, onlarla yakından temas kurarak incelemek, ellerini kullanmak, onlar hakkında konuşmak, sorular sormak, çocukların o şeye odaklanmasına, onunla daha uzun süre zaman geçirebilmesine neden olmaktadır.

Doğa çocukları tüketime değil tam tersi aktif, üreten, yeni ve yaratıcı fikirlere davet eder bu da çocuğu sürdürülebilirlik fikri konusunda erken yaşta farkındalığa götürür. Doğada oynayan çocuklar, doğa ile doğrudan temasta olduklarından ilk elden, bizzat deneyimleyerek öğrenirler. Çocuklar doğada daha önce görmediklerini görme, deneyimlemediklerini deneyimleme şansı bulurlar. Çocuklar düzenli olarak aynı doğa ortamında bulduklarında süreç içinde ortaya çıkan değişiklikleri de izleme şansını bulurlar. Daha önce orada olmayan bir mantarın çıktığını ya da karıncaların kendilerine yuva yapmış olduklarını görmek, çocuk için kendini oraya ait hissetmesi ve güven duyması için çok önemli bir deneyimdir. Keşfettikleri her yeni şey onları yeni öğrenmelere karşı motive eder. Böylece yaşam boyu öğrenme hevesinin temelleri atılmış olur.

Doğadaki bu keşif arayışları ve buluşlar, çocukların hayal dünyasını da tetikler. Çocuklar dışarının zenginliğinden beslenerek sözcük dağarcıklarını da arttırırlar. Hayal dünyası ve sözcük dağarcığı zenginleşmiş çocukların, çok doğal olarak kendilerini ifade etme yolları da farklılaşır. Bu durum çocukların öz güvenlerini ve öz yeterlik becerilerini de destekler. Doğa, çocuğun daha fazla ve farklı hareketler yapmasına olanak tanır. Doğada olmak, çocukların estetik algısını ve yaratıcılığını da besler. Öğrenme kaynaklarının bu kadar açık yani ulaşılabilir olması, çocukların kendilerinden kaynaklanmayan eşitsizliklere karşı da adil bir ortam sunar.

Doğa her çocuğa eşit uzaklıktadır. Yeter ki her çocuk doğaya eşit uzaklıkta kalabilsin. Doğada herkese yer vardır. Çocuklar açık havada oynadıklarında kapalı alanda olduğundan farklı uyarıcılara ve etkileşimlere maruz kalırlar. Çocuklar alışık olmadıkları uyarıcılarla karşılaştıklarında, onlara uyum sağlamak için stratejiler geliştirmeye yönelirler, problemlerle baş etmek için yeni ve farklı şeyler denemek durumunda kalırlar. Doğayı tanımak ve doğaya karşı olumlu duygu, düşünce ve tutum geliştirmeleri doğa okuryazarı olmalarına neden olur. Dünya, insan, hayvan, bitki arasındaki etkileşimleri öğrenmek için doğada olmak içinde barındırdığı tüm canlılara karşı duyarlılık ve katılımcı bir bilinç sahibi olmak için de çok önemlidir.

EĞİTİM AKIŞI

Aile eğitimi buluşmalarınıza kendinizi tanıtmaya ve ebeveynleri tanıma amaçlı kaynaşma, ısınma oyunları ile başlayınız.

Okul Dışında Doğada Öğrenmeye Devam Ediyorum konusu ile ilgili olarak aile eğitim buluşmasına katılan ailelerin, tanışma ve ısınma oyunlarını takiben, eğitim sunumunuzu paylaşabilir ve ardından etkileşimli aile eğitimi oyunlarına geçebilirsiniz. Bu oyunlar sadece örnek olarak verilmiştir. Okulunuzun, ailelerin ve çocukların gereksinimlerine ve önceliklerine göre planlarınızda değişiklik yapabilir ve kendi yaratıcılığınızı kullanarak alana katkı sağlayacak örneklerinizi paylaşabilirsiniz. Aşağıda konuya ilişkin etkileşimli aile eğitimi oyunları örnekleri sunulmuştur:

EN SON NE ZAMAN?

- Aile eğitimi buluşması öncesinde çocukların sanat etkinliği kapsamında kese kâğıtları yapması için ortam yaratınız. Çocukların kese kâğıtlarını istedikleri gibi tasarlamalarını ve süslemelerini sağlayınız. Kese kâğıtlarının içine çocukların doğadan topladıkları taş, kozalak, yaprak, toprak, dal parçası, ot gibi nesnelere koymalarını sağlayınız. Çocuklara bunlarla oynadıktan sonra, onları yeniden doğaya bırakacaklarının bilgisini veriniz.
- Ebeveynler aile eğitimi buluşması için okula geldiğinde, çocuklarının kendileri için bir kese kâğıdı tasarladıklarını ve içine de sürpriz olabilecek şeyler koyduklarını söyleyiniz. Kendileri için yapılan bu kese kâğıtlarını kısa okul turu sırasında çocuklarının sınıflarında bulabileceklerini belirtiniz.
- Kese kâğıtlarını açmadan önce içinde neler olabileceği hakkında tahminlerini sorunuz. Kese kâğıdının içinde neler olduğunu öğrenmek için bir oyun oynayacağınızı ancak bunun için biraz beklemeleri gerektiğini söyleyiniz. Oyununuzun adının '*En Son Ne Zaman?*' olduğunu belirtiniz.
- Aile eğitimi buluşması için gelen ebeveynlere *en son ne zaman* ile başlayan sorular soracağınızı ve yanıtlarını yüksek sesle değil sadece sessizce kendilerine vermelerini is-

EN SON NE ZAMAN?

teyiniz. Sorulardan bazıları şunlar olabilir. *En son ne zaman dalından kopardığınız bir meyveyi yediniz? Bir böceğin hareketini izlediniz, gökyüzüne uzun uzun baktınız, bir yıldızın kaydığını gördünüz, çıplak ayakla çimlerde dolaştınız, çiçekleri suladınız, tohum ektiniz, fidan diktiniz, hayvana dokundunuz, ağaca tırmandınız, yağmurda sırlıklam islandınız, rengini şeklini beğendiğiniz dökülmüş yaprağı alıp evinize getirdiniz, dökülmüş yaprakların üstüne basa basa yürüdünüz, kuşların civıltısını dinlediniz, ilginç bir şekli olan taş gördünüz, elinize bir ağaç dalını alıp yürüdünüz?* gibi.

- Sorduğunuz bu soruların kendilerini nasıl hissettirdiğini ve ne düşündürdüğünü sorunuz ve gönüllü olanların duygu ve düşüncelerini paylaşımları için söz veriniz diğer katılımcıların ise yanıtlarını toplantı sırasında yanlarında oturan ebeveynlerle paylaşımları için bir süre veriniz.
- Doğada olmanın insanın duygu ve düşünce dünyasına ve bedensel sağlığına çok önemli katkıları olduğunu vurgulayınız.
- Bu aşamada ebeveynlere çocuklarıyla doğada birlikte olmak ve çocuklarının doğada olmasıyla ilgili benzer sorular sorunuz. *En son ne zaman çocuğunuz dalından bir meyve koparıp yedi, ağaca tırmandı, çimlerde yuvarlandı, çocuğunuzla birlikte doğada bir yürüyüşe çıktınız? En son ne zaman oynamak için dışarıya çıktınız?*
- Ebeveynlere yeteri kadar beklediklerini artık kese kâğıtlarını açabileceklerini ve içindekileri inceleyebileceklerini söyleyebilirsiniz.
- Kese kâğıdındaki şeylerin doğanın zenginliklerini temsil ettiğini ve bunları çocuklarının kendileri için topladığını/ koyduğunu bir kez daha vurgulayınız. *Doğadan nesnelere kese kâğıdını* evlerine götürebileceklerini ve uygun olan bir zamanda çocuklarıyla bir doğa turuna çıkıp topladıkları doğadan şeyleri bu kese kâğıdına koyarak evde bunlarla ilgili konuşup kendi oyunlarını oluşturabileceklerini sonrasında da kese kâğıtlarını anaokuluna yollayabileceklerini söyleyiniz.
- Tüm ailelerden geri gelen kese kâğıtlarındaki doğadan toplanan nesnelere sınıfınızda bir öğrenme merkezi oluşturabilirsiniz ve çocukları bu merkezde oynamaya özendirilebilirsiniz.

'En Son Ne Zaman?' oyunu aracılığıyla ebeveynlerin kendilerinin ve çocuklarının doğal dış dünyayla nasıl ve ne sıklıkla bağlantıda olduğunu düşünerek doğada olmanın önemine dikkatleri çekilmiş olacaktır.

ÇAMURLU ELLER

- Ebeveynlere bugünkü aile eğitimi buluşmasında tıpkı çocuklar gibi bol bol oyun oynayacağınızı belirtiniz. Katılımcı ebeveynlerin üç renk mandaldan birini seçebileceklerini ve her bir mandalın bir görevi temsil ettiğini söyleyiniz fakat bu görevlerin ne olduğunu hemen açıklamayınız. Hangi renk mandalın hangi görevi temsil ettiğini anlamaları için daha önceden hazırlayıp duvara asmış olduğunuz mandallarla aynı renkteki kâğıtların önüne geçmelerini söyleyiniz.
- Duvardaki kâğıtların arkasını çevirmelerini ve orada yazan görevi okumalarını isteyiniz. *Mavi mandal, mandala yapma görevi, sarı mandal çamur mutfağı görevi, yeşil mandal, doğada nesnelere kullanarak esnek, açık uçlu materyallerle resim yapma görevi.*
- Ebeveynlerin mandal renklerine göre gruplarına ayrılmasını sağlayınız ve görevlerini yerine getirebilmeleri için gereken malzemeleri öncesinde mutlaka temin etmiş olunuz. Mandala ve resim yapma görevleri için çokça doğadan toplanmış doğal nesnelere (taş, yaprak, midye kabuğu, dal parçası gibi) gereksiniminiz olacaktır. Çocukların çiçekleri, yaprakları dallarından koparmalarını sadece dökülmüş olanları toplayabileceklerini mutlaka hatırlatınız. Çamur mutfağı için ise bolca çamur yeterli olacaktır.
- Herkese görevi yerine getirmek üzere serbestçe çalışabileceği alan ve zaman veriniz. Onlar çalışırken siz de aralarında dolaşarak onlara yardım edebilirsiniz ya da siz de kendinize bir görev edinebilirsiniz.
- Ebeveynlerin bu deneyimle ilgili olarak birbirleriyle sohbet etmesini, süreçle ilgili duygu ve düşüncelerini öğrenmeye çalışınız. Ebeveynlerin yaptıklarını fotoğraflayınız ve okulunuzda *Çamurlu Eller* adlı bir sergi düzenleyeceğinizi söyleyerek eserlerini burada sergilemek üzere izinlerini alınız.
- Ebeveynlere doğanın doğallığından ve zenginliğinden yararlanmanın öneminden bahsediniz. Çocuklarının da doğada oynamaktan ne kadar zevk aldığını ve bu durumun onların gelişimini olumlu yönde nasıl etkilediğini açıklayınız.
- Bazı ebeveynleriniz çamurla oynamak ya da doğadaki nesnelere dokunmak konusunda hassasiyet gösterebilir, bu kişileri zorlamadan isterlerse sadece izleyebileceklerini söyleyerek rahatlatabilirsiniz.
- İlerleyen bir tarihte aile eğitimi buluşması kapsamında yaptığınız çamurlu eller oyununu çocuklarla da oynayınız

ÇAMURLU ELLER

ve çocukların da oyun sırasında fotoğraflarını çekiniz. Çocukların ve ebeveynlerin fotoğraflarını ve mandala, çamur ve açık uçlu esnek malzemelerle yaptıkları eserlerini aynı sergide sergileyiniz. Bu serginin doğa ile ilişkisine dikkat çekiniz.

- ➔ Son olarak çocuklarla birlikte doğadan topladığınız tüm nesnelere doğaya bırakınız ve onların yerinin doğa olduğunu söyleyiniz.

'Çamur Eller' oyunu aracılığıyla ebeveynlerin çocukken oynadıkları oyunları hatırlamaları, çocuklarıyla empati kurabilmeleri ve doğanın zenginliğinden yararlanma fikrini geliştirilmelerine fırsat yaratılacaktır. Doğada ve doğadan nesnelere öğrenmenin nasıl desteklenebileceğine dair farkındalıklarının desteklenmesi sağlanabilecektir.

DEDİN Mİ DEMEDİN Mİ?

- ➔ Aile eğitim buluşmalarına gelen ebeveynlere bir sözcük kavanozu hazırladığınızı ve bazı sözcükleri kâğıtlara yazıp içine attığınızı ve herkesin kavanozu elden ele geçirerek içinden bir sözcük çekmesini isteyiniz.
- ➔ Bu sözcükleri kullanıp kullanmadıklarını, en çok hangi durumlarda, neden kullandıklarını anlatmalarını isteyiniz.
- ➔ Sözcük kavanozundaki sözcükler ebeveynlerin hiç kullanmadığı sözcükler de olabilir. Bu durumda ebeveynlerden çocuklarıyla konuşurken özellikle sıklıkla kullandıkları sözcükleri kendilerinin söylemesini isteyebilirsiniz ve bu sözcükleri de sözcük kavanozuna ilave edebilirsiniz.
- ➔ Kavanozunuzdaki sözcüklerden bazıları şunlar olabilir: *Koş, dinle, incele, dur, atla, sallanma, yavaş ol, oyna, tırman, hadi, kokla, yapma, uzağa gitme, dikkat et, dışarı çıkma, elleme, çok konuşma, terleme, sula, çabuk ol, yuvarlan, dokun, dik, çok karıştırma, yemini ver, güneşte kalma, izle, topla, dışarı çık, sakın dökme, kay, besle, koşma, acele etme, koru, gölgede dur, dön, sessiz ol, bak, otur, sev, dene, hayal et, saklan, takip et, üstünü ıslatma, say, doldur, bekle, ek vb.* Bu sözcüklerle ilgili olarak ebeveynlerin günlük yaşamsal deneyimlerini örneklerle açıklamalarını isteyiniz.
- ➔ Aile eğitimi buluşmasının bu aşamasında çocuklarının daha fazla dışarıda olması, doğada öğrenmesi ile ilgili olarak anne ve babaların düşüncelerini öğrenmeye çalışınız.

'Dedin mi Demedin mi?' oyunu aracılığıyla, ebeveynlerin çocuklarıyla iletişim dillerini, çocuklarına karşı gösterdikleri tutum ve davranışlarını yeniden gözden geçirmelerine olanak sağlanmış olacaktır.

BUNLARI BİLİYOR MUYDUNUZ?

- Aile eğitimi buluşmasına ebeveynler gelmeden önce, onlarla paylaşmak üzere doğa, bitkiler, hayvanlar gibi bilgi notları hazırlayınız ve toplantı başladığında *Bunları Biliyor muydunuz?* notlarınızın yazılı olduğu kartları ebeveynlere dağıtınız.
- Ebeveynlerin, ellerindeki notları diğer ebeveynlerle paylaşmaları için bir süre veriniz.
- Ebeveynlere çocuklarına her gün doğa ile ilgili yeni bir şey öğretme sorumluluğu verebilirsiniz. Bunun için ailelere referans kaynaklar temin edebilirsiniz. Böylece doğayı tanıyan, anlayan ve koruyan çocukların yetişmesine siz de katkı sağlamış olursunuz.

'Bunları Biliyor muydunuz' oyunu aracılığıyla, aile eğitimi buluşmasına katılan ebeveynler arasındaki etkileşimin artmasına, doğa hakkında yeni ve farklı bilgiler öğrenmeleri için fırsat yaratılmış olunacaktır.

GERİ VE İLERİ BİLDİRİM ZAMANI

Aile eğitimi buluşması tamamlandığında ön gördüğünüz kazanımlara hangi seviyede ulaşıldığını anlayabilmek için **Aile Eğitimi Buluşma Günlükleri**'ni ya da sizin kendi geliştirdiğiniz geri ve ileri bildirim araçlarını kullanabilirsiniz.

Bu aile eğitimi buluşması sona erdiğinde bir sonraki aile eğitimi buluşması eğitim konusu hakkında bilgilendirmenizi yapınız. Ebeveynlere katılımlarından dolayı teşekkür mektubu ve katılım belgelerini hazırlayınız.

AİLECE TAKVİMİ

- Çocuğunuzla birlikte ıslak toprağın üstüne dal parçasını kalem gibi kullanarak resim yapın, çizgiler çizin.
- Dökülmüş yaprakların üzerinde yürüyün. Sonra gözlerinizi kapayın ve bu kez yaprakların ayağınıza değdiği zaman çıkardığı sesleri de dinleyin.
- Yaprak bulmaca oynayın. Siz bir yaprak gösterin. Yaprakın hangi ağaca, bitkiye ait olduğunu çocuğunuzun bulmasını isteyin.
- Dışarıda olduğunuzda hareket hâlinde olan şeyleri bulma oyunu oynayın.
- Çamurla oynamasına izin verin hatta birlikte oynayın.

- Yağmur yağdığında çizmelerinizi ve yağmurluğunuzu giyip yağmurda çocuğunuzla birlikte yürüyün.
- Çocuklara kış uykusundan bahsedin.
- Doğaya böceklerin ve diğer hayvanların yiyebileceği türden yiyecekler bırakın.
- Çocuğunuzla karıncaları takip edin ve yuvalarına giden yollar hakkında konuşun.
- Doğa yürüyüşüne çıkın ama kesinlikle kulaklık takmayın ki doğanın seslerini duyabilin.
- Çocuğunuzla doğaya çıktığınızda doğadan nesnelere koleksiyonu yapmak için yanınızda mutlaka bir kutu bulundurun. Evinize döndüğünüzde bunları inceleyerek onlar hakkında konuşun.
- Doğadaki sesleri dinleme oyunu oynayın. Bunun için hiç konuşmadan sadece sesleri dinlemek üzere kendinize rahat bir yer seçin.
- Gece karanlıkta yürüyüşe çıkın; gece, karanlık, ışık, gölge hakkında sohbet edin.
- Çocuğunuzla doğa ile ilgili dergilere abone edin, birlikte doğa belgeselleri izleme günleri düzenleyin.
- Kâğıda bazı çizgiler çizin ve bu çizgileri doğada bulması için çocuğunuzla keşif gezisine çıkın. Doğadaki nesnelere kullanarak bu çizgileri modellemesini isteyin.
- Ağaçların kökleri görülebilir durumda ise kökler hakkında sohbet edin.
- Avucunuzdaki çizgileri inceleyin ve bu çizgilere benzeyen damarları olan yaprakları bulmaya çalışın.
- Çocuğunuza doğa gözlem defteri hediye edin. Doğaya çıktığınızda ilgisini çeken şeylerin resmini çizmesini ya da uygun ise defterine yapıştırmasını isteyin.

Kendi önerilerinizi ekleyerek Ailece Takvimini zenginleştiriniz ve ailelerin de kendi önerilerini takvime yansıtması için onları motive ediniz.

EBEVEYNLER İÇİN AKLINIZDA BULUNSUN NOTLARI

Aşağıda belirtilen notları, kendi ebeveyn grubunuzun gereksinimlerini göz önünde bulundurarak geliştirebilir ve değiştirebilirsiniz. Bu bölüm bir öğretmen olarak ebeveynlerinize karşı kullanabileceğiniz hatırlatmalar konusunda konuşma dilinde hazırlanmıştır.

- Çocuklar dışarı çıkınca değil, evde kapalı kalınca hastalanma oranları artar. Doğa çocuğunuza iyi gelir. Unutmayın ki çocuklarınızı dışarıda oynamaya çıkartmak için kötü hava yoktur, sadece iyi seçilmemiş giysiler vardır. Her mevsimde çocuğunuzun dışarıda daha fazla zaman geçirmesine fırsat yaratınız.
- Çocuğunuzun bilgisayar, telefon gibi ekran başında geçirdiği zamanı kısıtlayınız. Doğada toprakla, böceklerle uğraşmasına, koşmasına, düşmesine, terlemesine kıyamadığınız çocuğunuzun, uzun süre ekran başında kalmasıyla maruz kaldığı sağlık sorunlarını önemseyiniz. Bazen ekran bağımlılığının yol açtığı yaralanmaların doğadaki yaralanmalardan daha derin izler bırakacağını unutmayınız.
- Sürdürülebilir beslenme için sebze ve meyve ağırlıklı yerel ve ekolojik ürünleri mevsiminde tüketmenin çok önemli olduğunu unutmayınız.
- Gerçeğine erişebilmek varken yani ağaca dokunabilmek, çiçeği koklayabilmek, kuşların cıvıltısını dinleyebilmek mümkün iken, çocuklarınızı sadece kâğıda çizilmiş bir ağaç, çiçek ve kuş ile baş başa bırakmayın. Doğaya çıkarın ve doğada ağacın canlı yüzeyine dokunmasına, kokusunu hissetmesi izin verin.
- Çocuğunuzun doğada kirlenmesinden çekinmeyin, ruhu ve zihninin aydınlandığını ve arındığını düşünerek kendinizi sakinleştirin, bırakın çocuğunuz üstünü kirlentsin.
- Bir sınıfın içine doğanın tüm zenginliklerini sığdıramazsınız ancak sınıfı doğaya çıkararak sınıfın duvarlarını kaldırabilirsiniz ve çocukları muhteşem bir çeşitlilikle buluşturabilirsiniz.
- Çocukların doğayı koruyabilmesi için önce doğayı sevmesi gerekir. Doğayı sevebilmesi için de doğayı tanıması gerekir. Doğayı tanıması için de doğada zaman geçirmesi gerekir. O hâlde çocuklarınızı daha fazla doğayla baş başa bırakınız.

3. BÖLÜM

AİLE VE TOPLUM

KATILIMI

AİLE VE TOPLUM KATILIMI

Bir şeyleri değiştirmek isteyen insan önce kendinden başlamalıdır.

KONFÜÇYÜS

OKUL ÖNCESİ EĞİTİM PROGRAMININ kalıcılığını, etkililiğini sağlamak, başarısını artırmak, eğitimde istenilen hedeflere ulaşmak için okul öncesi eğitimin temel ilkelelerinde de belirtildiği gibi eğitim sürecine aile ve toplumun etkin katılımı önemlidir. Bu doğrultuda aile katılımı bölümünde; aile katılımının önemi, yararları, amaçları ve öğretmenlerin ailelerin çocuklarının eğitimine ve erken çocukluk eğitimi programlarına katılımlarını sağlamak amacıyla yapabilecekleri aile katılım çalışmalarına yer verilmiştir. Toplum katılımı bölümünde ise toplum katılımının önemi, ilkeleri, yararları, amaçları ve toplum katılımı etkinlik örnekleri bulunmaktadır.

AİLE KATILIMI

Eğitimin ilk ve en iyi merkezi evdir.

(SAMUEL SIMAYLS)

Çocuğun gelişiminde ve eğitiminde okul ve ev ortamı önemli bir yere sahiptir. Bu nedenle ev ve okul arasında etkili bir iletişim kurulması gerekmektedir. Okul ve aile arasında iş birliği kurmanın en etkili yollarından biri de aile katılımıdır.

Aile Katılımı ve Aile Katılımının Önemi

Çocuk, ailede ilk edindiği eğitim deneyimlerinden sonra kurumsal eğitimin ilk kademesi olan erken çocukluk eğitimine geçer ve bu eğitim aileden ayrı düşünülemez. Çocuğun gelişimini desteklemek ve eğitiminde istenen düzeyde başarıyı sağlamak için ailenin ve erken çocukluk eğitim kurumlarının iş birliği içinde olması gerekir.

Aile katılımı, ailelerin çocuklarının gelişimi ve eğitimi ile eğitim programına katkı sağlamak için erken çocukluk kurumlarında yapılan çalışmalara katılım gösterdiği bir süreç ve organize edilmiş etkinlikler bütünüdür. Bu süreçte aile, çocuğa bakım veren kişiler, öğretmen ile okul etkileşim ve iletişim içindedir.

Aile katılımı; ebeveynleri çocuk gelişimi ve eğitimi konusunda bilgilendirmek, ebeveynlik becerilerini geliştirmek, sosyal duygusal olarak destek vermek ve toplumsal kaynaklara ulaşmada onlara yardımcı olmaktır.

Programda aile katılımına yer verilerek okulda verilen eğitimin ailede, ailede verilen eğitimin okulda desteklenmesi ve pekiştirilmesi sağlanır. Çocukların öğrenme deneyimleri ve akademik becerileri desteklenmekle birlikte ailelerin bilinçlenmesi de sağlanır. Aile katılımı ile öğretmenler, aileleri okul öncesi eğitim programı ve çocuklarının gelişimleri hakkında bilgilendirirken aileler de okul programına ve amaçlarına katkıda bulunurlar.

Aile katılımı çalışmalarıyla aile ve okul birbirini daha iyi tanımakta ve çocuğun yararı için birlikte çalışabilmektedir. Okul ile aile arasında olumlu bir iletişim ve iş birliği sağlandığında eğitim ve öğretim istenen düzeyde gerçekleşmektedir.

Ailelerin, okulun ve okul yönetiminin karar verme sürecine katılım göstermesi, kurumunun amaçları, politikası ve etkinlikleri hakkında söz sahibi olması aile katılımının eksiksiz bir şekilde tamamlanması açısından önemlidir. Ailelerin çocuklarının eğitim sürecini etkileyen konularda söz sahibi olmaları, onların aile katılımı çalışmalarına daha istekli katılmalarını da sağlayabilir.

Okul öncesi eğitim programında önemli bir yeri olan aile katılımına aile, öğretmen ve yöneticilerin gereken önemi vermesi ve birlikte çalışması çok önemlidir.

Aile Katılımının Amaçları

Erken çocukluk eğitiminde aile katılımının temel amacı, eğitimde devamlılığı ve bütünlüğü sağlamaktır. Bu temel amaç doğrultusunda şekillenen diğer amaçlar şunlardır:

AİLE KATILIMININ AMAÇLARI

- Ailenin çocuğunu tanımasını sağlamak, bütün gelişim alanlarıyla ilgili aileyi bilinçlendirmek ve desteklemek.
- Çocuklarının gelişim ve eğitimine destek olmalarını sağlamak.
- Çocuğun ailedeki öğrenme ortamına katkıda bulunmak ve öğrenmeyi daha etkili hâle getirmek.
- Doğru ebeveyn tutumları kazandırmak.
- Çocuklarının olumsuz davranışlarına nasıl rehberlik edeceklerini öğretmek ve olumlu davranışlarının devamlılığını sağlamak.
- Çocuğun evdeki öğrenme ortamını zenginleştirmek ve aileye çocuğun ev ortamında kazanabileceği deneyimler hakkında bilgi vermek.
- Çocukların buldukları ortamdan kaynaklanan farklılıkları gidermek ve fırsat eşitliği sağlamak.
- Öğretmenin aile ile olumlu iletişim kurarak çocuğu daha iyi tanımasını sağlamak.
- Ev ile okul arasında bağları güçlendirerek, çocuğun gelişimini evde ve okulda desteklemek, kazanımların sürekliliğini, tutarlılığını sağlamak.
- Ailenin etkinliklere katılımını sağlayarak, erken çocukluk eğitimi konusunda farkındalığını artırmak.
- Kapsayıcı eğitim bağlamında tüm çocukların okula uyum sağlamasına yardım etmektir.

Aile Katılımının Yararları

Aile katılımının çocuk, aile, öğretmen ve okul açısından önemli katkıları bulunmaktadır. Bunlar aşağıda sıralanmaktadır:

AİLE KATILIMININ YARARLARI

ÇOCUK AÇISINDAN

- Eğitimin devamlılığını sağlama
- Bilişsel, dil, fiziksel gelişim ve sağlık, sosyal, duygusal olmak üzere tüm gelişim alanlarını destekleme
- Okula karşı olumlu tutum geliştirme
- Okul başarısını artırma
- Ev ve okul arasındaki eğitim farklılıklarını giderme
- Olumlu benlik kazandırma
- Güvende hissetme
- Yetişkinle etkili iletişim kurma

AİLE AÇISINDAN

- Okul ve eğitim politikası hakkında bilgi edinme
- Çocuk gelişimi eğitimi ile ilgili bilgi ve deneyim kazanma
- Çocuklarının gelişimlerini desteklemeye yönelik bilgi edinme
- Çocuğu tanıma
- Kendi rolleri, beceri ve yetenekleri konusunda güven duyma
- Diğer ailelerle iletişim kurma, bilgi ve deneyim paylaşımı sağlama

ÖĞRETMEN AÇISINDAN

- Çocuk hakkında bilgi edinme ve tanıma
- Okul öncesi eğitim programını etkili uygulama
- Okul öncesi eğitim programının amaçlarına daha kolay ulaşma
- Ailelerle etkili iletişim kurma
- Kendine güven duyma
- Mesleki doyum sağlama

OKUL AÇISINDAN

- Okul ve aile iş birliğini sağlama
- Okulun ve eğitimin amaçlarına daha kolay ulaşma
- Ailelerle etkili iletişim kurma
- Olumlu okul atmosferi yaratma
- Sorumlulukları paylaşma
- Okulun verimliliğini ve kalitesini artırma

AİLE KATILIMI ÇALIŞMALARI

Çalışmak, sevginin gözle görülebilir hâlidir.

HÂLİL CİBRAN

Aile katılım çalışmaları, okul ve aile arasında iletişim ve iş birliği sağlamada önemli bir yere sahiptir. Aile ve öğretmen, etkili bir iletişim kurduklarında ve beraber çalıştıklarında çocuklar için nitelikli bir eğitim ortamı oluşturulmuş olacaktır. Bu nedenle aile katılımı çalışmaları, okul öncesi eğitim programının ayrılmaz ve vazgeçilmez bir parçası olarak düşünülmelidir.

Ailelerin eğitim sürecine katılımını ve bu katılımın sürekliliğini sağlamak için hazırlanan çalışmaların ailelerin ihtiyaçlarına göre farklı etkinlikleri içerecek, tüm aile üyeleri ve çocuğa bakım veren kişileri kapsayacak şekilde planlanması gerekmektedir.

Erken çocukluk eğitiminin kalitesini artırmak, çocuğun gelişimini desteklemek, aileleri bilgilendirmek ve eğitimin etkin bir parçası hâline getirmek, öğretmenlerin çalışmalarını etkin kılmak adına aile katılımı çalışmalarına önem verilmeli ve bu çalışmalar yaygın biçimde gerçekleştirilmelidir.

Öğretmenler, ailelerin ihtiyaçlarını ve erken çocukluk eğitimi kurumunun bulunduğu çevrenin özelliklerini de dikkate alarak, ailelerin okul öncesi eğitim programına katılımını sağlamak amacıyla aşağıdaki aile katılımı çalışmalarını yapabilirler:

AİLE KATILIMI ÇALIŞMALARI

- Tanışma Toplantısı
- Geliş/Gidiş Zamanı
- Ebeveyn/Veli Toplantısı
- Grup/Eğitim Toplantısı
- Bireysel Görüşme
- Telefon Görüşmesi
- Konferans

- Haber Mektubu
- Yazışma
- Portfolyo/ Gelişim Dosyası
- Gelişim Raporu
- Görsel ve İşitsel Kayıtlar
- Fotoğraf
- İnternet Temelli Uygulamalar (e-posta, web sayfası, anlık mesajlaşma uygulamaları, sosyal medya gibi)
- Bülten

- Ebeveyn Köşesi
- Dilek Kutusu
- Duyuru/ Haberleşme Panosu
- Eğitim Panosu
- Kitapçık
- Broşür
- Afiş

- Eğitim Etkinliklerine Katılım
- Ev Ziyareti
- Özel Günlerde Okula Davet
- Yıl Sonu Sergisi

Tanışma Toplantısı

Çocuklar, aileler ve öğretmenler açısından erken çocukluk eğitimine başlama süreci önemli bir süreçtir. Aile ortamından ilk kez ayrılan çocukların, ev ortamından farklı özellikler taşıyan okul ortamına uyum sağlaması beklenmektedir. Alanyazında okula olumlu bir başlangıcın, yaşamdaki akademik başarı ve sosyal uyumu olumlu etkilediği belirtilmektedir. Çocukların, okula uyum sürecini etkileyen en önemli etkenlerden biri kuşkusuz ailedir. Ailelerin, çocuklarına ve okula yönelik beklentileri, tutumları, iletişimleri çocukların okula uyum sürecini etkilemektedir. Bu nedenle çocuklar ve aileler, erken çocukluk eğitimine geçiş sürecinde bilgilendirilme ve desteğe ihtiyaç duymaktadır. Çocukların ve ailelerin kaygılarını gidermek, çocuklara okul ortamını sevdirmek için öğrenme ortamları ile öğretmenlerini tanımalarını sağlamak önemlidir. Ayrıca öğretmen de aile ve çocuk hakkında bilgi sahibi olacaktır. Okula kayıt sürecinde doldurulması beklenen Çocuk ve Aile Tanıma Formu (Ek 1) kayıt sürecinde doldurulmamış ise tanışma toplantısında ailelere dağıtılarak çocuk ve aile hakkında bilgi alınabilir. Okula ön hazırlık olarak aileler, okul açılmadan okula davet edilerek tanışma toplantısı yapılabilir.

Nasıl Uygulayalım? Nelere Dikkat Edelim?

- Toplantıya okul yöneticisi, öğretmenler ve diğer personelin katılımı sağlanmalıdır.
- Toplantıda okul, okul öncesi eğitim programı, okul personeli tanıtılarak yapılacak çalışmalar hakkında bilgi verilmelidir.
- Ailelerin beklentilerini, duygu ve düşüncelerini paylaşmalarına fırsat verilmelidir.
- Okulun imkânları dikkate alınarak ailelere küçük ikramlarda bulunulabilir.
- Genel toplantı sonrasında öğretmenler, gruplarındaki çocuklara ve ailelere sınıfları gezdirerek onların eğitim ortamını görmelerini sağlamalıdır.
- Küçük grup içinde ailelerin ve çocukların, diğer ailelerle tanışmaları için bir tanışma etkinliği yapılmalıdır.
- Öğretmen, kendi grubunda yapacağı çalışmalar ve ailelerden beklentileri hakkında bilgi vermelidir.
- Ailelerin görüşleri alınarak onların da duygu ve düşünceleri dinlenmelidir.

Geliş/Gidiş Zamanı

Ailelerin, çocuklarını okula getirdikleri ve okuldan almaya geldikleri zamanlarda onlarla kurulan iletişim önemlidir. Okula geliş gidiş zamanlarında öğretmenin aileleri karşılaması, onlara isimleri ile hitap etmesi, kısa sohbetler yapması ailelere kendilerine değer verildiği duygusunu hissettirecektir. Ailelerle bu kısa sürede kurulan iletişim, olumlu ve sağlıklı iletişimin temelini oluşturur.

Nasıl Uygulayalım? Nelere Dikkat Edelim?

- Kurumun fiziksel özelliklerine göre aileler, geliş zamanlarında karşılanarak ve gidiş zamanlarında uğurlanarak onlarla kısa sohbetler edilebilir.

- ➔ Aileler o günün programı, sınıf ile ilgili güncel olaylar ve gelişmeler hakkında bilgilendirilebilir.
- ➔ Çocuğun gelişimi, o gün sınıfta yaptıkları ve yaşanan eğlenceli bir durum aile ile paylaşılabilir.
- ➔ Aileler de çocuğun ev ortamında yaşadığı olaylar veya duygular hakkında öğretmene bilgi verebilir.
- ➔ Öğretmen, bu görüşmelerin kısa süreli olmasına ve günlük eğitim planını aksatmamasına özen göstermelidir.
- ➔ Geliş gidiş zamanlarında ailelerle yapılan kısa sohbetlerin, dönem içinde yapılması gereken bireysel görüşmelerden farklı olduğu unutulmamalıdır.

Ebeveyn/Veli Toplantısı

Ebeveyn/veli toplantıları; okulun politikası, okulda uygulanan eğitim programı, okulun yapmayı planladığı çalışmalar hakkında aileleri bilgilendirmek onların görüş ve önerilerini almak açısından önemlidir. Toplantılar, aile öğretmen ilişkisi ve çocukların gelişimi açısından etkilidir. Aile ve öğretmen arasında etkili iletişim sağlamak için aile ve çocuk hakkında bilgi sahibi olmak gerekir. Bu nedenle okula kayıt sürecinde doldurulması beklenen "Çocuk ve Aile Tanıma Formu (Ek 1)" kayıt sürecinde ve tanışma toplantısında doldurulmamış ise aileler ile yapılacak ilk ebeveyn/veli toplantısında dağıtılarak çocuk ve aile hakkında bilgi alınabilir. Toplantılar aracılığıyla ailelerin, çocuk gelişimi ve eğitimi ile ilgili bilgilerinin artırılması ve ebeveynlik becerilerinin desteklenmesi sağlanabilir.

Nasıl Uygulayalım? Nelere Dikkat Edelim?

- ➔ Toplantılar, eğitim öğretim sürecinde her iki dönemin başında ve sonunda olmak üzere en az dört defa yapılmalıdır. Ayrıca okulun programına göre düzenli aralıklarla da ebeveyn/veli toplantıları sayısı artırılabilir.
- ➔ Toplantıların gün ve saati ile ilgili ailelerin görüş ve önerileri alınmalıdır.
- ➔ Ebeveyn/veli toplantısı için ailelere mutlaka önceden davetiye veya yazışma yoluyla yazılı duyuru göndermek, birkaç gün kala da hatırlatma yapmak gerekmektedir.
- ➔ Ailelere gönderilen yazıda toplantının yeri, saati ve gündemde yer alan maddeler hakkında bilgi verilmelidir.
- ➔ Ailelerle yapılan toplantılarda eğitim kurumunun ve öğretmenin amaçları, eğitim programı, kurumda yapılacak aile katılım çalışmaları, ailelerden beklentiler, aile eğitim buluşmalarının konuları, çocukların okuldaki bir günü ve genel olarak sınıfın gelişim durumu gibi bilgiler paylaşılabilir.
- ➔ Ailelerin beklentileri, görüş, öneri ve eleştirileri dinlenmelidir.
- ➔ Ebeveyn/veli toplantılarında sınıfın genel durumu ve çocukların gelişimi konuşulmalı ve tartışılmalı, bir aile ya da çocuk ile ilgili özel bir durum konuşulmamalıdır.

Ebeveyn/Veli Toplantısı Davetiye Örneği

Sevgili Ailemiz,

İlk veli toplantımız ..... tarihinde ..... günü, saat ..... sınıfımızda yapılacaktır. Çocuklarımızı en iyi şekilde desteklemek, erken çocukluk eğitimini konuşmak, hedeflerimizden, ihtiyaçlarımızdan ve beklentilerimizden bahsetmek için sizleri okulumuza bekliyoruz.

Toplantımızda sizleri görmek, birlikte yapacağımız çalışmalarını planlamak için bizler çok heyecanlıyız. Bu heyecanımızı paylaşabilmek dileğimizle...

Sınıf Öğretmeniniz

Grup/Eğitim Toplantısı

Grup/eğitim toplantısı, aileleri çocuklarının gelişimi ve eğitimi konusunda bilgilendirmek ve ebeveynlik becerilerini geliştirmek, eğitim sürecinde yaşanan ya da yaşanabilecek durumlara farklı bakış açıları kazandırmak adına önemlidir. Toplantı konuları ailelere uygulanan Aile Eğitimi İhtiyaç Belirleme Formu'nda (Ek 2) yer alan ve ailelerin eğitim almak istedikleri; erken çocukluk eğitiminin önemi, çocukla etkili iletişim, oyun ve oyuncak, erken okuryazarlık becerileri gibi çocuk gelişimi ve eğitimi ile ilgili konularda olabilir. Öğretmen, ailelerin ihtiyaçları doğrultusunda hazırlayacağı toplantılarda aile eğitimi buluşması örnek konularından yararlanabilir.

Bu toplantıda aile üyelerinin aile içi rollerini, kişisel gelişimlerini, öz güven ve öz farkındalıklarını, toplum içindeki rollerini, ilişkilerini desteklemeye ve çocuklarıyla olan ilişkilerinde yeni yöntemler geliştirmelerine odaklanılır. Grup/eğitim toplantısı, hem aile ve öğretmen ilişkisi hem de çocukların gelişimi açısından oldukça etkilidir. Grup/eğitim toplantısında aileler grupta konuşurken yaşadıkları problemin sadece kendilerine özgü olmadığını fark eder ve uyguladıkları yöntemleri birbirleri ile paylaşarak empati kurma becerilerini geliştirirler. Ayrıca diğer ailelerin deneyimlerinden faydalanarak çözüm yolları bulabilirler. Bu toplantılar sayesinde öğretmenler, aynı anda birden fazla aileye ulaşarak zamanı iyi kullanabilir ve ailelerin deneyimlerinden yararlanabilirler. Grup/eğitim toplantısı, uyum haftası ve eğitim öğretim süreci içinde düzenli aralıklarla yapılabilir. Grup/eğitim toplantısı için belirlenen konular, veli toplantılarında ve özel günlerde okula davet çalışmalarında ailelerle paylaşılabilir.

Nasıl Uygulayalım? Nelere Dikkat Edelim?

Toplantı öncesinde

- Erken çocukluk eğitim kurumlarında ailelerle çalışmaya başlarken ailelerin ihtiyaçlarını belirlemek amacıyla gönderilen "Aile Eğitimi İhtiyaç Belirleme Formu'n-

da (Ek 2) yer alan ailelerin en çok ihtiyaç duydukları eğitim konuları grup/eğitim toplantısının konusu olarak belirlenmelidir.

- ➔ Toplantı konu başlığı seçilirken ailelerin ve çocukların güçlü yönlerini destekleyecek olumlu başlıklar seçilmelidir.
- ➔ Yapılacak toplantının zamanına karar verirken ailelerin görüşleri alınarak onlar için uygun olan gün ve zaman belirlenmelidir.
- ➔ Toplantı yerinin aydınlatma, havalandırma ve ısı durumu gibi fiziksel koşulları uygun olmalıdır. Ailelerin birbirini görebilecekleri şekilde "U" düzeninde oturmaları sağlanmalıdır. Toplantı sırasında gereken materyaller önceden hazırlanarak kontrolleri yapılmalıdır.

Toplantı sırasında

- ➔ Beklentiler açıklanarak ailelerin beklentileri dinlenmeli, aileler iş birliğine davet edilmelidir.
- ➔ Ailelere eşit davranılmalıdır.
- ➔ Ailelerle göz kontağı kurulmalı, onlara saygılı ve hoşgörülü davranılmalı, konuşmaya teşvik edilerek cesaretlendirilmelidirler.
- ➔ Otoriter tutumdan ve aileleri yargılamaktan kaçınılmalı, sabırlı olunmalıdır.
- ➔ Eğitim düzeylerine uygun ifadeler ve örnekler ile akıcı bir dil kullanılmalıdır.
- ➔ Toplantı, konuşmanın bir ebeveynin kontrolü altına girmesine ve amacının dışına çıkılmasına izin vermeden yönetilmelidir.
- ➔ Toplantıda hatalı, eksik bilgi verilmemelidir.
- ➔ Toplantıda tüm aileler ile ilgili genel konular konuşulmalı ve tartışılmalı, bir aile ya da çocuk ile ilgili özel bir durum konuşulmamalıdır.
- ➔ Sorunlara gerçekçi şekilde yaklaşılmalı, çocuklar birbiriyle kıyaslanmamalıdır.
- ➔ Toplantı konusunun içeriğine uygun olarak zaman iyi kullanılmalıdır.
- ➔ Toplantı sonunda ailelerle birlikte değerlendirme yapılmalı, ailelere bir sonraki toplantının konusu ve zamanı belirtilmelidir.

Bireysel Görüşme

Bireysel görüşmeler; aileye çocuğun gelişimi ve eğitimi, okuldaki durumu hakkında bilgi vermek ve karşılaşılan bir problem durumunu aile ile birlikte çözüme ulaştırmak amacıyla yapılır. Kurumun uyguladığı programın aile üzerindeki etkisini öğrenmek, aileyi daha iyi tanımak ve iletişim kurmak için bireysel görüşmeler oldukça önemlidir. Bireysel görüşmelerde hem aileler hem de öğretmenler çocuk hakkında detaylı bilgi edinme fırsatı bulurlar.

Aileler, ebeveyn/veli, grup/eğitim toplantıları veya konferanslarda çocuklarının özel durumlarını konuşamadıkları için bireysel görüşmelerde çocuklarının gelişimini, güçlü ve geliştirmeye açık yönlerini, bir problem durumunu ve çözüm yollarını, benimsen-

mesi gereken tutum ve davranışları öğretmen ile bireysel olarak konuşabilirler. Çocukları ile ilgili duydukları kaygıyı ve yaşadıkları sorunları ifade edebilirler. Bu sayede bireysel görüşme yapan ebeveynler dinlenme, anlaşılma, endişe, duygu ve sorunları ifade etme ve çatışmaları çözme fırsatı elde ederler.

Nasıl Uygulayalım? Nelere Dikkat Edelim?

- Her çocuğun ailesi ile düzenli ve planlı olarak bireysel görüşme yapılmalıdır.
- Öğretmen, ailelerin de görüşlerini alarak bir bireysel görüşme takvimi hazırlamalıdır.
- Aileler ile düzenli görüşmeler, dönemde en az bir kez olmak üzere yılda iki kez yapılmalıdır.
- Sadece bir sorun ortaya çıktığında değil olumlu gelişmeleri paylaşmak için de bireysel görüşmeler yapılmalıdır.
- Ailelerden görüşme talebi geldiğinde de görüşme takvimi beklenmeden görüşme yapılmalıdır.
- Evde ya da okulda oluşabilecek yeni durumlarda da bireysel görüşmeler yapılmalıdır.
- Görüşmelerin amacı açıklanmalı, çocuğun gelişim durumu ve davranışları hakkında aileye bilgi verilmelidir.
- Bireysel görüşmelerde çocuğun gelişimiyle ilgili bilgi vermek için portfolyoda bulunan gelişim kontrol listeleri, gelişim ölçekleri, öğretmen gözlem ve anekdot kayıtlarından, zaman içinde çocuğun yaptığı çalışma ürünlerinden (resim, etkinlik örnekleri gibi) yararlanılmalıdır.
- Çocukla ilgili paylaşılması gereken olumsuz bir durum varsa konuşmaya çocuğun olumlu özellik ve davranışlarıyla başlanmalıdır.
- Problem durumunu çözmek için aile ile birlikte hareket etmenin önemi belirtilerek bu konuda destek istendiği ifade edilmelidir.
- Ailelerden çocuğun evdeki davranışları ve olaylar hakkında bilgi alınmalı, durumlar karşılıklı olarak paylaşılmalıdır.
- Aileleri yargılayıcı ifadeler kullanılmamalıdır.
- Görüşmeler için uygun bir ortam, ailelerin kendilerini rahat ve güvende hissedecekleri bir atmosfer sağlanmalıdır.
- Görüşmelerin kesintiye uğramasına izin verilmemelidir.
- Bireysel görüşmede ele alınan konular ile ilgili gelişmeleri aileye iletilebilir, aileden de bilgi alınabilir ve öğretmenin, çocuğun durumunu takip ettiğinin bir göstergesi olarak da yazışmalar yapılabilir.

Telefon Görüşmesi

Aileyle iletişim kurmak için sık kullanılan araçlardan biri de telefon görüşmeleridir. Telefon görüşmesi sadece acil durumlarda, problem durumlarını iletme amacıyla değil öğretmen, çocukların ve ailelerin ihtiyaç hissettiği durumlarda, çocuğun gelişimi ile ilgili olumlu bilgiler vermek amacı ile de yapılabilir. Telefon görüşmesi, çocuğun eğitim kurumuna gelmediği günlerde aile tarafından bilgi almak amaçlı kullanılabilir. Yüz yüze görüşme olanağı bulamayan ailelere, çocuklarının becerileri, deneyimleri ve okulda yapılan etkinlikler hakkında bilgi verilebilir. Aileler, öğretmenin telefonla arayarak özellikle olumlu yorumlar yaptığını duymaktan çok hoşlanırlar. Telefon görüşmesi, ailenin öğretmenlerle hızlı iletişim kurması, çocuğu hakkındaki sorularını sorup merakını gidermesi ve iletişim sürecinin sürdürülmesi açısından önem taşımaktadır.

Telefon görüşmelerinde duyguları ve sözsüz olarak iletilen mesajları anlamak zor olabileceğinden telefon görüşmesi ile ailelere duygusal ve hassas konularda bilgi vermekten kaçınılmalıdır. Çocuğun başarı ve olumlu davranışlarını telefon görüşmesi yolu ile paylaşmak, öğretmen ve aile arasında olumlu iletişim kurulmasını sağlamaktadır.

Nasıl Uygulayalım? Nelere Dikkat Edelim?

- Aile aranmadan önce konuşulacak konular belirlenmelidir.
- Aile arandığında konuşma için uygun olup olmadıkları sorularak eğer uygunlarsa konuşmaya devam edilmelidir.
- Öğretmen önce kendini tanıtmalı, çocuk hakkında bilgi vermeli ve çocuk ile ilgili olarak olumlu yorumlarda bulunmalıdır.
- Görüşme süreci, sadece öğretmenin konuştuğu bir süreç hâline gelmemeli, ailenin konuşma ve kendini ifade etmesi için fırsat verilmelidir.
- Sorunlar telefon görüşmesinde tartışılmamalı, bireysel görüşmede aile ile yüz yüze konuşularak çözümlenmelidir.
- Aile ile olumlu iletişim kurularak paylaşılacak durum paniğe yol açmayacak şekilde sade ve anlaşılır bir şekilde anlatılmalıdır.
- Görüşme kısa tutulmalıdır.
- Görüşme, gürültüden uzak bir ortamda yapılmalıdır.
- Aile ile konuşulanlar, mesleki etik ilkeleri kapsamında gizli kalmalı ve başkaları ile paylaşılmamalıdır.
- Duyuruların hızla yayılması için ailelerden izinleri alınarak telefon listesi yapılmalı, bu liste tüm ailelere dağıtılmalı ve telefon zinciri oluşturulmalıdır. Telefon listesi çocuğun adı, anne babanın veya çocuğa bakım veren kişinin adı ve telefon numaraları yazılarak oluşturulabilir. Telefon zinciri, aileler arasındaki ilişkilerin artmasına da yardımcı olmaktadır.
- Ailelere, acil durumlar dışında öğretmeni arayabilecekleri gün ve saat belirtilebilir.
- Telefon görüşmeleri için zaman uygun olmadığında aile için telefona mesaj da bırakılabilir.

Konferans

Konferanslar ailelere çocuk gelişimi ve eğitimi, ebeveyn tutumları, çocuk yetiştirirken karşılaşılan güçlükler gibi konular hakkında bilgi vermek ve paylaşımda bulunmak amacıyla düzenlenebilir. Konferans konuları ailelerin ilgi ve ihtiyaçları, çocuklarının içinde bulunduğu yaş dönemi özellikleri ve o döneme ait yaşanabilecek sorunlarla ilgili olmalıdır. Yıl içinde belirli aralıklarla ailelerin ihtiyaç duydukları, merak ettikleri konular hakkında bilgi edinmeleri için uzman kişiler çağrılarak konferanslar düzenlenebilir. Konferanslar, ailenin okul ve toplum ile olumlu iletişim kurması, çocuk gelişimi ve eğitimi, ebeveynlik becerileri ile ilgili bilgi edinmesi, programın parçası olduğu ve görüşlerine değer verildiğini hissetmesi açısından önem taşımaktadır.

Nasıl Uygulayalım? Nelere Dikkat Edelim?

- Konferansın belli bir plan çerçevesinde olmasına dikkat edilmelidir. Amaçlar, ailelerin ihtiyaç duydukları pratik bilgileri içeren konulardan başlanarak belirlenmelidir.
- Konferansın konusu; kurum yöneticisi, uzman ve öğretmenleri tarafından belirlenmelidir.
- Konferansın kim tarafından verileceği, hangi konuda, ne zaman yapılacağı hakkında ailelere önceden bilgi verilmelidir.
- Konferans; belirlenen konularda öğretmen, yönetici ya da davet edilen bir uzman tarafından verilebilir.
- Konferansın başlığı içeriği yansıtmalı ve genel olmamalıdır.
- Sunumu yapan kişi, ailelerin soru sorup örnekler vererek aktif katılmasını sağlamalı ve etkileşimli bir toplantı yürütmelidir.
- Davet edilen uzmana önceden çocukların ve ailelerinin özellikleri, beklentileri hakkında bilgi verilmelidir.
- Konferans için ilgi çekici bir davetiye hazırlanmalı ve bu davetiye önceden ailelere ulaştırılmalıdır.
- Konferans davetiyesi, haberleşme panosu, haber mektubu, internet temelli uygulamalar yoluyla da ailelere iletilmelidir.
- Konferans ortamı ses, ışık ve ısı açısından uygun şartlarda hazırlanmalıdır.
- Kullanılacak araç ve gereçler önceden kontrol edilmelidir.
- Konferans bir saatten fazla sürecekse ara verilerek ailelere su, çay, kahve ikramı yapılabilir.

Konferans Davetiye Örneği

Sevgili Ailemiz,

“Çocuğumuzla kaliteli zaman geçirmek için neler yaparız?” konusu için en önemli adımlardan biri iyi ve etkili iletişim kurmaktır. Çocuklarınızla iyi ve etkili iletişim kurmak, kaliteli zaman geçirmek için yaptığınız çabalara yenilerini eklemek adına sizi uzmanımız .....’ın vereceği konferansımıza bekliyoruz.

Tarih : ...../...../.....

Yer : .....

Saat : .....

NOT: Konferans gününde sizler konferansımıza katılırken okulumuzda çocuklarımız için ..... Öğretmenimiz “Merak Ediyorum, Soruyorum, İnceliyorum, Keşfediyorum” etkinliği yapacaktır.

Haber Mektubu

Haber mektubu, aileleri okuldaki haberler ve program etkinlikleri hakkında haberdar etmek, çocuklarının gelişimini desteklemek için evde yapabilecekleri etkinlikler ve çocuğun okulda öğrendiği bir kavramı evde nasıl pekiştirileceği hakkında bilgi vermek amacıyla hazırlanan bir iletişim aracıdır. Haber mektubu, okuldaki gelişmeler, planlamalar, planlamalar hakkında aileyi bilgilendirmek için hazırlanabilir.

Haber mektubu, ailelerin yakın zamanda hangi kazanımların gerçekleştirildiğini ve bu kazanımların planlanan yeni etkinliklerle nasıl bağlantılı olduğunu görmesi açısından önemlidir. Haber mektubu aracılığıyla aileye sürekli ve yoğun bilgiler göndermek yerine ailenin bilgi alması gereken noktalar iletilir. Erken çocukluk eğitim kurumlarından ailelere günlük, haftalık, 15 günlük ve aylık gibi belirlenen farklı zaman dilimlerinde düzenli aralıklarla haber mektupları gönderilebilir.

Nasıl Uygulayalım? Nelere Dikkat Edelim?

- Haber mektubu çocuk gelişimi ve eğitimi ile ilgili bilgiler, programda uygulanan ve planlanan etkinlikler, programdaki değişiklikler, çocuklar ve ailelerle ilgili olaylar, okuldaki projeler gibi konular hakkında hazırlanmalıdır.
- Haber mektubunun arkasına anne ve babaları bilgilendirici makaleler, web siteleri, kitap, sosyal etkinlik önerileri ve çocukların gelişimini destekleyen etkinlikler eklenerek çocuklarının ilgi alanlarını genişletmeleri ve evdeki öğrenme deneyimleri için fırsatlar yaratmaları sağlanabilir.
- Haber mektubunda metinler, kısa, sade ve anlaşılır biçimde yazılmalıdır.
- Yazı tipine ve tasarımına dikkat edilmeli, önemli noktalar farklı yazı tipi, koyu font gibi yollarla vurgulanmalıdır.

- İçeriğin daha ilgi çekici hâle getirilmesi için fotoğraf veya grafiklerden yararlanılabilir.
- Haber mektubu çocuklar ile birlikte hazırlanabilir.
- Haber mektubunda ailelere, çocuklarıyla birlikte gerçekleştirebilecekleri, iş birliğini destekleyici projeler, etkinlikler önerilebilir.
- Ailelere önerilen etkinlikleri uygularken neler deneyimledikleri sorulmalı ve aile katılım çalışmalarının takibi, sürekliliği sağlanmalıdır.
- Aileden görüş ya da herhangi bir materyal isteniyor ise bu mektuba karşılık olarak ailenin kime bilgi vereceği ya da kiminle bağlantı kuracağı bildirilmelidir.
- Haber mektubu, aile sayısı kadar çoğaltılmalı ve her aileye ulaşıp ulaşmadığı kontrol edilmelidir.
- Haber mektubu internet temelli uygulamalar aracılığıyla da ailelere iletilebilir.

Haber Mektubu Örneği:

PAZARTESİ

1

Değerli ailelerimiz,

Geçen hafta cuma günü sizlerden çocuklarımızın pazartesi günü evinizde bulunan bir şapkayı takarak sınıfımıza gelmelerini istemiştik. Tüm çocuklarımız şapkaları ile geldi. Sizlere desteğiniz için teşekkür ederiz.

Şapkalarımızı taktık, dans ettik, dans ederken benzer ve farklı olan şapkaları bulduk, düz ve desenli olanları, aynı renk olanları grupladık, hızlı yavaş şekilde şapkalarımızı takıp çıkarma oyunu oynadık.

Türkçe etkinliğimizde getirdiğimiz şapkalardan birini seçtik. Bu şapkanın çok uzak yerlerden geldiğini söyleyerek “Nereden geldiği, buraya kadar nasıl geldiği, kimin şapkası olabileceği, o kişi kaç yaşında?” gibi soruları çocuklarımızla düşündük ve kendi şapka hikâyemizi oluşturduk. Hikâyemize bir de isim bulduk “GEZMEYİ SEVEN ŞAPKA”

Evde ne yapalım?

Siz de evde “Hikâye Oluşturalım” etkinliği yapabilirsiniz. Bir eşya göstererek o eşya ile ilgili veya hikâyeye bir giriş cümlesi söyleyerek (çok yağmurlu bir gündü, sabah erkenden uyandım. vb) hikâyenize başlayabilirsiniz. Hikâyenizi oluşturabilir ve ona bir isim de bulabilirsiniz.

SALI

2

Sınıfımızda bulunan blok, tak sök oyuncaklar kutular, boya kalemi, marakas, gibi farklı nesnelere topladık. Gözlerimizi kapattık, topladığımız nesnelere birbirine vurarak seslerini dinledik, hangi nesnenin sesi olduğunu bulduk. Dinlediğimiz benzer sesleri gruplama oyunu oynadık.

Koş koş bahçeye koş
Oyna oynama boş
Sınıfımız kalsın boş
Haydi, bahçeye koş

Tekerlemesini söyleyerek bahçemize çıktık. Ama öncesinde koş, boş, boş sözcüklerinin benzerlikleri ile ilgili konuştuk. Bugün bahçede nerede, ne gördük? Çalışmamız için çocuklarımız küçük kâşifler oldu.

ÇARŞAMBA

3

Bugün Güneş'in babası sınıfımıza gelerek kendi mesleği olan "terzi" mesleğini çocuklarımıza tanıttı. Kendisine tekrar teşekkür ederiz.

Evde ne yapalım?

Siz de çevrenizde bulunan kişilerin meslekleri hakkında çocuklarınızla konuşabilirsiniz.

PERŞEMBE

4

Okul Dışarıda Günü'ne katıldık, bütün etkinliklerimizi dışarıda yaptık. Bahçemizde inceleme gezileri yaparken topladığımız yapraklar ve ağaç dallarıyla kendi sanat eserlerimizi oluşturduk.

CUMA

5

Küçük gruplara ayrıldık. Yerlere büyük boy resim kâğıtları ve farklı boyalar, fırçalar koyduk. Müziği açıp resim kâğıtlarının etrafında dans ettik. Müzik durunca resim çalışması yaptık. Daha sonra müziği kapatmadık ve müziğin ritmine dikkat ederek resim yaptık. Müzik hızlandığında hızlandık, yavaşladığında yavaşladık.

Önümüzdeki haftalarda sınıfımızda sıfır atık etkinlikleri yapacağız. Bunun için kutu kapakları, kutular, kumaş parçaları, tuvalet, havlu kâğıt ruloları, boş şişeler ve boş kavanozları okulumuza getirmenizi rica ediyoruz.

İyi hafta sonları dileklerimizle...

Yazışma

Okul aile arasında çift yönlü iletişim kurmak için kullanılan yazışmalar, öğretmen ile aile arasındaki ilişkinin ve iş birliğinin güçlenmesi için önemli fırsatlar sunar. Eğitim öğretim yılının başında başlayan yazışmalar ile birçok ailenin okula başlamadan önce yaşadığı endişeleri yenmeleri için yardımcı olunabilir. Örneğin aileye bir tanışma yazısı gönderebilir. Böylece aile, bu tanışma yazısının içeriği ve niteliğinden çocuğunun öğretmeni hakkında ilk izlenimlerini edinebilir. Öğretmen aileye, bir konuda destek istemek, öneriler sunmak, bir konferansı veya toplantıyı duyurmak, eğitim süreci hakkında bilgi vermek, gelecekle ilgili planlarını anlatmak gibi nedenlerle yazışma notları gönderebilir. Yazışma yoluyla aileyle, çocuğun okuldaki etkinliklere katılımı, sağlık durumu, yemek yeme, uyuma gibi rutinlerdeki durumu, büyüme ve gelişimindeki ilerlemeler paylaşılırken bir yandan da ailenin çocuğuyla olan ev yaşantısı ve deneyimleri hakkında da karşılıklı iletişim kurulabilir.

Yazışmalar, öğretmenin çocuklar hakkındaki düşünceleri, önemli olaylara ilişkin kısa bilgiler vermek ve bir problem durumu hakkında aileleri bilgilendirmek için hazırlanabilir. Ailelerle yapılan bireysel görüşmede ele alınan bir problem durumu ile ilgili gelişmeleri aileye iletme için yapılan yazışmalar, öğretmenin çocuğun durumunu takip ettiğinin bir göstergesi olacaktır. Yazışmalar okul ve aile arasında iş birliği ve iletişimi sağlayacaktır.

Nasıl Uygulayalım? Nelere Dikkat Edelim?

- Yazışmada kısa, sade bir dil kullanılmalıdır, metinde yazım ve dil bilgisi hataları olmamalıdır.
- Genellikle olumlu mesajlar verilmelidir.
- Karşılıklı yazışmalarda öğretmenin veya ebeveynin adı soyadı ve yazışmanın tarihi yazılmalı, olası iletişim çatışmalarına karşı arşivlenmelidir.
- Yazışmada dikkat edilmesi gereken en önemli nokta gizliliklerdir. Ailelerin, öğretmenlerden gelen veya onların öğretmene giden yazılarının iki taraf arasında kalacağı konusunda güven duymaları sağlanmalıdır.
- Yazışmada okuyucunun anlamayacağı kısaltmalar kullanılmamalıdır.
- Yazışma not kâğıtları kullanılarak gerçekleştirilebileceği gibi bir iletişim defteri tutularak da gerçekleştirilebilir.
- Yapılan yazışma sadece aileden materyal, ücret gibi şeyleri istemek için yapılmamalı, özellikle olumlu durumların paylaşılması için de ailelere yazılar gönderilmelidir.
- Çocuklarda gelişim özelliklerine uyumlu olmayan davranışlar gözlemlendiğinde yazışmalarda bildirilmemeli, ailelerle yüz yüze görüşülmelidir.
- Yazışmalar, internet temelli uygulamalar aracılığıyla da ailelere iletilebilir.

Yazışma Örnekleri

Öğretmenden Aileye Yazışma Örneği:

Tarih: .....

Sevgili ..... Ailesi,

Bu hafta çocuklarımızla rakamları tanımaya yönelik etkinlikler yapıyoruz. Nil (Rumuz) 1'den 10'a kadar rakamları tanıyarak, rakamlarla nesnelere yan yana getirdi. Nil'in matematik becerileri ile ilgili bu gelişimini sizlerle paylaşmak istiyorum.

Siz de Nil'le birlikte evde ve dışarda bir rakam dedektifi olup rakam bulmaca oyunu oynayabilirsiniz. Bakalım kim, nerede, hangi rakamları bulacak? Böylece çocuğunuzun rakamları tanımaya yönelik becerilerini destekleyebilirsiniz. Çocuğunuzla eğlenceli vakit geçirmeniz dileğiyle.

Öğretmeni .....

Okul Yönetiminden Aileye Yazışma Örneği:

Değerli Aile,

..... eğitim-öğretim yılında sizlerle birlikte olacağımız ve çocuğunuzun gelişimini sizlerle paylaşacağımız için çok mutluyuz.

Kurumumuz (kurum adını belirtebilirsiniz ..... Pazartesi günü açılacaktır. Çocukların okula uyumunu kolaylaştırmak ve ev ortamından okul ortamına etkili bir geçiş yapmalarını sağlamak amacıyla okulumuzda ilk günler eğitim süresi kısa tutulacaktır. Bu nedenle çocuklar,

..... Pazartesi günü 09:00 ile 10:30 arası,

..... Salı günü 09:00 ile 11:15 arası,

..... Çarşamba günü 09:00 ile 12:00 saatleri arasında okula geleceklerdir.

..... Perşembe gününden itibaren yarım günlük eğitime kayıt olan çocuklar saat 12:00'ye, tam günlük eğitime kayıt olan çocuklar ise 15:15' e kadar okula devam edeceklerdir.

..... eğitim-öğretim yılının sağlıklı, mutlu, keyifli ve başarılı bir yıl olmasını diliyoruz.

Sevgi ve saygılarımızla,

Okul Müdürü

Portfolyo/Gelişim Dosyası

Portfolyolar, çocukların bir veya daha fazla alandaki becerisini, yeteneklerini çabasını, ilerlemesini ve başarısını sergileyen amaca yönelik sistematik olarak toplanan gelişimsel ürün dosyasıdır. Portfolyolar, erken çocukluk dönemindeki çocukların gelişimini ve öğrenme sürecini anlamak için değerli bir araçtır. Portfolyolar çocukla ilgili kısa ve uzun vadede karar almak ve çocuğun bütünsel olarak gelişimini desteklemek amacıyla kullanılır. Erken çocukluk döneminde portfolyo hazırlamak zor ve zaman alıcı bir süreç olarak görülebilir. Ancak bu zorlukların önüne geçmek için öğretmenlerin kullanabileceği bazı stratejiler bulunmaktadır.

Nasıl Uygulayalım? Nelere Dikkat Edelim?

- Portfolyo oluşturma sürecinde öncelikle portfolyoya yönelik bir planlama yapılması gerekir. Portfolyo içeriğinde hangi ürünlerin yer alacağı, hangi değerlendirme araçlarının kullanılacağı, ne sıklıkta ürün toplanacağı, çocukların kendi çalış-

malarının seçim ve değerlendirmelerine ne ölçüde dâhil olacağı sürece başlamadan önce planlamalıdır.

- ➔ Sistematik bir biçimde kanıt toplayabilmek için portfolyolar farklı gelişim veya beceri alanlarını temsil eden bölümlere ayrılarak hazırlanabilir.
- ➔ Portfolyolarda önemli olan çocuğun gelişim sürecinin doğru bir biçimde ortaya konulmasıdır. Ancak bir portfolyonun değerlendirme aracı olarak kabul edilebilmesi için çocuğun gelişimi ve ilerlemesine yönelik kanıtlar içermesi gerektiğinin unutulmaması gerekir.
- ➔ Portfolyolara konulabilecek kanıtlar çocuğun bilişsel, dil, fiziksel gelişim ve sağlık, sosyal ve duygusal gelişimini gösteren dokümanlar ve ürünler, çalışma örnekleri, projeler, çocuğa ait kişisel bilgiler, fotoğraflar, video kayıtları, ses kayıtları, öğretmenin yapmış olduğu gözlem kayıtları, anekdot kayıtları, gelişim kontrol listeleri, standart test sonuçları ve ailelerle yapılan görüşmelerin raporları şeklinde ele alınabilir.

Portfolyoların Saklanması

Portfolyonun nasıl saklanacağına karar vermek önemli bir konudur. Portfolyolar, çeşitli şekillerde saklanabilir.

- ➔ Portfolyoların saklanacağı materyal belirlenirken materyalin sağlamlığına, boyutuna ve çok fazla yer kaplamamasına dikkat edilmelidir.
- ➔ Özellikle üç boyutlu çalışma örneklerini saklamak için farklı boy ve nitelikte kutular kullanılabilir.
- ➔ Çevrim içi ortamları kullanmak, portfolyoları saklamak için kullanılacak diğer bir yöntemdir.
- ➔ Portfolyoları saklarken dikkat edilmesi gereken diğer bir husus, öğretmenler ve çocuklar için portfolyoların kolay erişilebilir olmasıdır. Erişilebilirlik, portfolyoların öğretmen ve çocuklar tarafından incelenmesine, eklemeler yapılmasına ve çocukların portfolyolarıyla rahatça vakit geçirip düzenlemesine olanak tanır.

Portfolyo Sürecine Katılım

Okul öncesi dönemde portfolyoların paydaşları çocuklar, öğretmenler ve aileler olarak kabul edilir. Bu sebeple öğretmenler portfolyo sürecine başlamadan önce aileleri ve çocukları portfolyo sürecine dâhil etmeye teşvik etmelidir. Portfolyoda çocuğun katılımı önemlidir. Çocukların katılımı olmadan nitelikli bir portfolyo hazırlamak mümkün değildir.

- ➔ Çocukların portfolyolarında yer alacak belgelerin bir kısmını seçme sorumluluğuna sahip olması gerekir. Öğretmen dönem başında çocukların portfolyolarında nasıl bir sorumluluk almaları gerektiğine yönelik bir oryantasyon süreci başlatılabilir. Çocuklara nasıl bir portfolyo hazırlanacağı, alacağı rollerin neler olacağı, yıl boyunca nasıl çalışma örnekleri toplanacağına ilişkin bilgi verilmelidir.
- ➔ Çocuk, portfolyosunda yer alan ürünleri inceleyip değerlendirmeye ve gözden geçirmeye teşvik edilmelidir. Bunun için öğretmenin belirleyeceği düzenli aralıklarla çocuklarla bir araya gelinerek portfolyoya seçilen çalışma örneklerini tartışmak gerekmektedir.

- Portfolyolar, aileleri çocuğun eğitim sürecine katmada çok değerli araçlardır. Aileleri çocuklarının portfolyosuna dâhil etmek için fotoğraflar kullanılabilir. Çocuğun fotoğrafları bir slayt hâline getirilip yapılacak görüşmelerde ailelere sunulabilir.
- Aileler çocuğun portfolyosuna eklemek için aile albümü hazırlamaya veya evdeki önemli olayların fotoğraflarını paylaşmaya teşvik edilebilir.
- Portfolyoya aileler için özel bir alan eklemek aileleri portfolyo sürecine dâhil etmek için bir yöntem olarak kullanılabilir.
- Etkili bir biçimde hazırlanmış portfolyo, öğretmen-aile görüşmelerine kaynaklık eder. Özellikle çalışma örnekleri, fotoğraflar ve gözlemlerin ailelerle paylaşılacak portfolyo verileri olduğu unutulmamalıdır.
- Ailelerle öğretmenin belirleyeceği düzenli aralıklarla bir araya gelinerek portfolyo toplantıları düzenlenmelidir. Bu toplantılarda portfolyodaki ürünler ailelerle paylaşılmalı, ailelere çocuklarının gelişimi, güçlü yönleri, yetenekleri ve gelişime açık yönleri hakkında bilgi sahibi olmaları sağlanmalıdır.
- Dönem sonlarında öğretmen, aile ve çocuğun bir araya geldiği portfolyo sunum günleri düzenlenmelidir. Portfolyo sunum günlerinde öğretmen ve aile çocuğa çalışmaları ve hedefleri hakkında sorular sormalı; çocuğun öğretmen ve ailesiyle beraber hedeflerini gerçekleştirmek için planlamalar yapması sağlanmalıdır.

Portfolyo Paylaşım Günü Davetiye Örneği

Merhaba Değerli Aileler,

Biz ..... sınıfı olarak çocuklarınızla birlikte güzel bir yılı geride bıraktık. Bu süreçte sizlerin desteğiyle çocuklarınızla keyifli çalışmalar yaparak farklı deneyimler yaşadık, yaşadıkça öğrendik, öğrendikçe daha çok keyif aldık ve ..... eğitim öğretim yılının sonuna geldik.

Çocuklarınızın yıl boyunca öğrenme merakı, sevinci ve heyecanı ile süreçte yaşadıkları deneyim ve gelişimini sizlerle paylaşmayı sabırsızlıkla bekliyoruz. Sizlere, tüm içeriğini çocuklarınızla birlikte belirleyip hazırladığımız portfolyo dosyalarımızı sunmak istiyoruz.

Portfolyo paylaşım gününde sizleri aramızda görmekten mutluluk duyacağız.

Sevgi ve saygılarımızla,

..... Öğretmeni

Yer : .....

Tarih : .....

Saat : .....

Gelişim Raporu

Çocuğun bilişsel gelişim, dil gelişimi, fiziksel gelişim ve sağlık, sosyal ve duygusal gelişim ve değerler alanlarını kapsayan tutum, bilgi, beceri, davranış gibi kazanımlarını ve desteklenmesi gereken gelişimsel özelliklerini ortaya koymak amacıyla portfolyoya dayalı olarak gelişimsel değerlendirmeler yapmak gerekmektedir. Bu değerlendirmeler, dönem sonlarında olmak üzere yılda iki kez Gelişim Raporu (Bkz. Okul Öncesi Eğitim Programı Ek 2) hazırlanarak ailelerle paylaşılmalıdır.

Nasıl Uygulayalım? Nelere Dikkat Edelim?

- ➔ Gelişim raporlarında çocuğun tüm gelişim alanları hakkında bilgiye yer verilmelidir.
- ➔ Rapor yazılırken çocuğun kendi gelişim sürecine ve öğrenme hızına dikkat edilmelidir.
- ➔ Rapor hazırlanırken programdaki kazanılması beklenen davranışların, kazanılıp kazanılmadığına dikkat edilmelidir.
- ➔ Raporda iyi, orta, zayıf ya da güzel, katıldı, katılmadı gibi ifadelerin *yer almamasına* dikkat edilmelidir.
- ➔ Raporda öncelikle çocuğun olumlu özellikleri ve kazandığı beceriler, daha sonra geliştirilmesi ve desteklenmesi gereken becerileri yazılmalıdır.
- ➔ Raporda çocuklar arasında bireysel farklılıklar olduğu belirtilerek ailelerin duymasına neden olabilecek ifadelerden kaçınılmalıdır.
- ➔ Raporda çocukların özel yetenekleri, ailelerin desteklemesi gereken alanlar, ailelerin yapabilecekleri ile ilgili öneriler ve özellikle belirtilmesi gereken noktalara yer verilmelidir.

Gelişim Raporu Örneği:

Okul Adı:

Öğretmenin Adı ve Soyadı:

Rapor Tarihi: ...../...../20.....

Çocuğun Adı ve Soyadı:

Cinsiyeti:

Okula Başlama Tarihi: ...../...../20.....

Bilişsel Gelişim:

Nesne veya varlıkları renk, şekil ve büyüklük özelliklerine göre gruplar. Örneğin kare, daire, üçgen şekillerini tanır ve özelliklerini söyler. Etkinliklere odaklanır ve dikkat süresi uzundur. Yaşadığı olayları veya olaylarla ilgili görselleri oluş zamanına göre sıralar. İleriye doğru birer birer ritmik sayma yapar. Adımlarını veya karışını kullanarak nesnelere ölçer. Olaylarla ilgili tahminde bulunur, örneğin hava durumuna yönelik nasıl giyineceğini tahmin eder. Karşılaştığı problemlere çözüm yolları bulur.

Dil Gelişimi:

Dinlediklerinde yeni olan sözcükleri fark eder ve anlamlarını sorar. Öğrendiği yeni sözcükleri uygun yerlerde kullanır. Verilen görsel materyallerle ilgili hikâye oluşturur. Hikâyenin oluş sırasına göre resimleri inceler ve sorular sorar. Arkadaşlarıyla konuşmayı başlatır, sürdürür ve sonlandırır. İletişim kurarken duygu ve düşüncelerini rahatlıkla ifade eder. Dil bilgisi kurallarına uygun cümleler kurar.

Fiziksel Gelişim ve Sağlık:

Verilen yönergelere uygun hareketleri yapar. Örneğin oyun etkinliklerinde tek ve çift ayak sekerek hazırlanan parkurda ilerler. Arkadaşıyla karşılıklı olarak topu atar ve atılan topu tutar. Ayrıca topu yerde sektirir. Kalem doğru tutar, kalem kontrolünü sağlar ve çizgi çizme, boyama çalışmaları yapar. Etkinliklerde verilen malzemeleri yırtma, kesme, katlama ve yapıştırma konusunda başarılıdır.

Bedeni ile ilgili temizlik kurallarını uygular. Özellikle etkinliklerden sonra ellerini yıkama konusuna dikkat eder. Öğün zamanlarında uygun miktarda yemek yer. Beslenme sırasında kaşık ve çatalı uygun şekilde kullanır.

Sosyal ve Duygusal Gelişim ve Değerler:

Verilen sorumluluğu yerine getirir. Kendi isteği ile etkinliklere başlar ve bitirir. Arkadaşlarıyla rahat iletişim kurar. Duygu ve düşüncelerini paylaşır. Ayrıca olumsuz duygularını da ifade eder. Yaptığı çalışmaları arkadaşlarına anlatır. Onların da yaptığı çalışmaları dinler.

Görüş ve Öneriler:

Arkadaşlarıyla iletişim kurmayı, oyun oynamayı, el becerisi gerektiren etkinlikler yapmayı ve paylaşmayı seviyor. Resim yapmaktan çok keyif alıyor. Bu ilgisinin devam etmesi için evde gerekli ortamı sağlayarak destek olabilirsiniz.

Görsel ve İşitsel Kayıtlar

Erken çocukluk eğitimi kurumunda gün içinde yaşananların ses ya da görüntü kaydının alınabilmesi için ses kayıt cihazı, fotoğraf makinesi, mümkünse kamera gibi kayıt cihazlarının bulundurulması önemlidir. Erken çocukluk eğitimi kurumunda uygulanan günlük etkinlikler öğretmen için doğal olmasına rağmen aileler için özel bir anlam taşıyabilir.

Bu nedenle öğretmen, çocukların yeni öğrendiği bir şarkıyı, şiiri, tekerlemeyi, parmak oyununu, arkadaşları ile konuşmalarını, ilginç bir olay karşısındaki izlenimlerini, kendi oluşturdukları hikâyeleri ses veya görüntü kayıt cihazına kaydederek, bilgisayar ortamına aktararak ve sosyal ağlar aracılığıyla ailelerle paylaşılabilir. Bu yolla aileler, çocuklarının yaşadıkları olayları doğrudan izleyebilir ve çocuklarının heyecanlarına, yaşantılarına ortak olabilir. Öğretmenler, kaydedilen görüntüleri ailelere gönderebilir ya da bireysel görüşmelerde ailelerle birlikte izleyebilirler. Aynı şekilde aileler de evde ya da dışarıda çocuklarının diğer aile üyeleri ya da arkadaşları ile birlikte aldıkları ses ve görüntü kayıtlarını okula gönderebilirler.

Nasıl Uygulayalım? Nelere Dikkat Edelim?

- Video ve ses kayıtları alınmadan önce ailelerden izin alınmalıdır.
- Tüm ailelerin katıldığı toplantılarda izlenecek kayıtların, çocukların özel görüntülerini içermemesine dikkat edilmelidir.
- Bu yöntemle aileler, çocuklarının okulda yaptığı etkinlikler, sınıfta ya da bahçede oynadıkları oyunlar, inceleme gezileri ve okul sistemi hakkında daha fazla bilgi sahibi olabilirler.
- Çocukların aileleriyle birlikte evde ve okul dışında yaptığı etkinliklerle ilgili görüntüleri/kayıtları sınıfa getirerek arkadaşlarıyla paylaşması, çocuğun bir grup önünde kendini ifade etmesini ve özgüvenini geliştirebilir.
- Öğretmen, sınıf içi etkinliklere katılmayan ve iletişime geçmeyen bir çocuğun ailesinden elde edeceği bu tip bir kayıt ile çocuğa ilişkin gelişimsel bir değerlendirme yapabilir.
- Görsel ve işitsel kayıtların sınıftaki çocukların sosyoekonomik ve sosyokültürel yapısına uygun olmasına dikkat edilmelidir.

Fotoğraf

Fotoğraflar, ailelerin eğitim programı hakkında bilgi edinmelerine ve programda yer alan etkinlikleri görmelerine yardımcı olur. Ayrıca ailelerin çocuklarının okulda yaptıkları etkinlikleri görerek evde yapmaları ve çocuklarıyla nitelikli zaman geçirmeleri açısından da imkân sağlayabilir.

Öğretmen, çocukların görüntülerini almak için erken çocukluk eğitimi kurumunda bir fotoğraf makinesi bulundurmalıdır. Sınıfta gerçekleşen önemli olaylar, çocukların öğrenme merkezlerinde oynarken oluşturdukları ürünler, gösterdikleri önemli gelişim özellikleri, programdaki etkinliklerin uygulanması, hatırlanması gereken durumlar, olaylar ve yapılan geziler sırasında fotoğraf çekilmelidir.

Nasıl Uygulayalım? Nelere Dikkat Edelim?

- Aileler, çocuklarının eğitim kurumunda çekilecek fotoğrafları hakkında önceden bilgilendirilmeli ve ailelerden çekim için izin alınmalıdır.
- Kurumda yapılan etkinlikler ve bu etkinliklerin aşamalarını anlatan fotoğraflardan bir pano hazırlanabilir.
- Fotoğraflardan albüm hazırlanıp ailelere gönderilebilir.
- Fotoğraflarla slayt gösterisi oluşturularak aile buluşmalarında gösterilebilir.
- Çocukların gelişimleri ile ilgili özel anların fotoğrafları çekilerek ailelere hediye edilebilir.
- Önceden yapılan etkinliklerle ilgili fotoğraflar belirli aralıklarla çocuklara gösterilebilir. Süreçte neleri, nasıl yaptıkları ile ilgili deneyimlerini hatırlamak çocukların bellek gelişimlerine destek olabilir.
- Fotoğraflar, internet temelli uygulamalar aracılığıyla ailelere iletilebilir.
- Ailelerden çocuklarının aile bireyleri ile beraber farklı ortamlarda (müzedeki piknikte, köyde, tatilde, kamp ortamında, sporda, oyun oynarken, spor etkinliği yaparken, müzik aleti çalarken, özel günlerde gibi) çekilmiş olan fotoğraflarını göndermeleri istenebilir. Bu fotoğraflar okuldaki eğitim sürecini destekleyecek şekilde kullanılabilir. Böylece okul dışında çocuklar tarafından yapılan etkinlikler ya da yaşadığı yeni bir durum hakkında öğretmenler ve çocuğun arkadaşları bilgi sahibi olurken aileler de okulda çocuklarına önem verildiğini hissedebilir.

İnternet Temelli Uygulamalar

Teknolojinin gelişmesiyle birlikte çevrim içi iletişim ile kişiler arası iletişim farklı bir boyuta taşınmıştır. Artık bireyler internetin mekân ve zaman kısıtlaması olmadan sunduğu iletişim olanağından faydalanmaktadırlar. Aile ve okul arasında da etkileşimin güçlü olması için çağın gerektirdiği alternatif iletişim yollarını kullanmak gerekmektedir. Bu amaçla internet temelli uygulamalar (e-posta, web sayfası, anlık mesajlaşma uygulamaları, sosyal medya gibi) kullanılabilir.

Nasıl Uygulayalım? Nelere Dikkat Edelim?

- İnternet temelli yapılacak uygulamaları kullanmaya başlamadan önce ailelerle toplantı yapılmalıdır.
- Toplantıda uygulamanın hangi amaçla ve nasıl kullanılacağı konusunda ailelere bilgi verilmelidir.
- Toplantıda ailelerden, çocukların fotoğraf ve videolarının paylaşılması konusunda izinleri alındıktan sonra e-posta veya anlık mesajlaşma uygulaması grubu oluşturulmalıdır.
- Ailelerle iletişim kurabilmek için e-postalar kullanılabilir. E-postalar, ailelerin evde çocukları ile yapabilecekleri etkinlik önerilerini, sınıfla ilgili haberleri, günlük etkinlik görsellerini iletme ve okula getirilmesi istenilen materyalleri bildirmek amacıyla kullanılabilir.

- ➔ Web siteleri, ailelerle iletişim kurmak için kullanılabilir diğer bir yöntemdir. Okulun veya öğretmenin adına oluşturulan web siteleri aracılığıyla aileler okul ve çocukla ilgili birçok bilgiye rahatlıkla ulaşabilirler. Burada dikkat edilmesi gereken en önemli husus web sitelerinin sık sık güncellenmesidir.
- ➔ Anlık mesajlaşma uygulamaları son yıllarda öğretmen ve aileler arasında iletişimi sağlamak için sıklıkla kullanılan çevrim içi ortamlardır. Özellikle bu uygulamaların grup sohbeti özelliklerinden faydalanılarak ailelerle paylaşılacak bilgiler tüm grup ile aynı anda paylaşılarak zamandan tasarruf edilebilir.
- ➔ Sınıfta yapılan etkinliklerle ilgili görsel, işitsel içerikler, ailelerle paylaşılacak bilgiler, duyurular ve hatırlatmalar oluşturulan e-posta ve anlık mesajlaşma uygulamaları grubu üzerinden ailelerle paylaşılabilir.
- ➔ Hazırlanan haber mektupları, yazışmalar, e-posta ve anlık mesajlaşma uygulamaları aracılığı ile gönderilebilir.
- ➔ İnternet temelli uygulamaların sadece ailelere bilgi vermek, haberleşmek ve iletişim sağlamak amacıyla kullanılması gerektiği unutulmamalıdır.
- ➔ Özellikle anlık mesajlaşma uygulamalarının hangi saatler arasında kullanılacağı hakkında aileler önceden bilgilendirilmelidir. Tatil günleri ve geç saatlerde yazışma yapılmamasına özen gösterilmelidir.
- ➔ Kullanılacak uygulamaların sohbet ortamına, özel gün kutlamalarına dönüştürülmemesine dikkat edilmelidir. Öğretmen, gerekli gördüğü durumlarda grup ayarlarını yeniden düzenleyerek yaşanabilecek sorunların önüne geçmelidir.
- ➔ Anlık mesajlaşma uygulamalarında ses tonu, yüz ifadesi, vücut dili, duygu yansıtılmadığı için iletişim sorunları yaşamamak adına yazışmalarda dikkatli olunmalıdır.
- ➔ Her ailenin bu tür teknolojik imkânlarla sahip olmadığı göz önünde bulundurularak ailelerle iletişimde geleneksel iletişim yöntemlerine de yer verilmelidir.

Bülten

Bülten; aileleri çocuk gelişimi ve eğitimi, eğitim programı konusunda bilgilendirmek açısından büyük önem taşır. Aileler için düzenli olarak bülten hazırlanabilir.

Birkaç sayfadan oluşan bültenler hazırlanabileceği gibi eğitim kurumunda ailelerin rahatlıkla görebileceği yerlere asılan bültenler de hazırlanabilir. Bültenlerde ailelere, çocuklarının yaptıkları etkinlikler, öğrendikleri oyunlar, şarkılar, şiirler, gittikleri geziler, etkinlik fotoğrafları, sınıftaki olaylar (sınıf içi etkinliğe aile katılımı, sınıfa herhangi bir konuda uzman birinin konuk olarak gelmesi gibi), evde çocukları ile birlikte yapabilecekleri etkinlikler ve oyun örnekleri, çocuk gelişimi ve eğitimi gibi çok farklı konularda bilgi verilebilir.

Nasıl Uygulayalım? Nelere Dikkat Edelim?

- ➔ Öğretmen, dönemin başında yapılan ilk toplantıda bültenlerin hangi yöntem ile iletileceği konusunda ailelerle görüşmeli ve ailelerin tercih ettiği yöntemleri kaydetmelidir.

- Bültenlerde sade, basit ve anlaşılır bir dil kullanılmasına özen gösterilmelidir.
- Bültenler çocuk sayısı kadar çoğaltılarak ailelere iletilebilir, bir pano hazırlanarak ailelerin görmesi sağlanabilir, haber mektuplarının arkasına eklenebilir veya haberleşme panolarında yer verilebilir.
- Bültenler, internet temelli uygulamalar ile ailelere ulaştırılabilir.

Ebeveyn Köşesi

Ebeveyn köşesi, ailelerin çocuklarını okula bırakırken veya alırken vakit geçirebilecekleri bir köşedir ve bu ortama ihtiyaçları vardır. Okul ortamında bir odanın olmadığı durumlarda okulun uygun bir bölümü ailelere ayrılarak ebeveyn köşesi hazırlanabilir. Ebeveyn köşesi, ailelerin öğretmen ve diğer ailelerle etkileşimini sağlayan ve ebeveynlik becerilerini desteklemeye yönelik kaynakların (broşür, bülten panosu, afiş, makale kutusu gibi) olduğu bir ortam olabilir. Okulun imkânları doğrultusunda okulda ailelere ait bir odanın olması, okulun onlara önem verdiğini gösterir.

Nasıl Uygulayalım? Nelere Dikkat Edelim?

- Okulun imkânları dâhilinde bu köşede bitkiler, resimler, rahat koltuklar ve sandalyeler bulunabilir. Bu köşeye su, çay, kahve gibi içecekler konulması, ailelerin kendilerini rahat hissetmeleri ve programa daha fazla katılmalarını sağlayacaktır.
- Ebeveyn köşesinde ailelerin bilgilendirilmesi için çocuk gelişimi ve eğitimi ile ilgili ve farklı konularda kaynak kitaplar, makaleler, broşürler ve kataloglara yer verilebilir.
- Aileler, bu köşe hakkında bilgilendirilerek kaynaklardan yararlanmaları için teşvik edilebilir.
- Köşeye ailelerin görüşlerini yazabilecekleri sınıf/okul defterleri konabilir.
- Köşeye ailelerin ev ortamında çocukları ile yapabilecekleri etkinlik örnekleri, kurumda pişen ve çocukların sevdikleri yemek tarifleri, kendilerinin okuyabilecekleri kitap listeleri gibi farklı materyaller konularak dikkatleri çekilebilir.
- Köşede çocukların etkinlikler sırasında çekilmiş fotoğraflarından derlenen albümler de bulundurulabilir, aileler çocuklarının anaokulu deneyimlerini bu şekilde izleme şansı bulabilirler.

Dilek Kutusu

Aileler, dilek kutusu aracılığıyla sözel olarak ifade edemedikleri düşüncelerini daha rahat bir şekilde ifade edebilirler.

Nasıl Uygulayalım? Nelere Dikkat Edelim?

- Dilek kutusu okulda ailelerin görebileceği uygun bir yere konulmalıdır.
- Aileler kurum, kurumun yaptığı uygulamalar ve eğitim programlarına yönelik eleştirilerini, beklentilerini, isteklerini ve önerilerini iletmek için dilek kutusunu kullanabilecekleri hakkında bilgilendirilmelidir.

- ➔ Düzenli aralıklarla dilek kutusuna atılan yazılar okul idaresi ve öğretmenler tarafından değerlendirilerek ailelerin düşünceleri, istek ve önerileri dikkate alınmalıdır.
- ➔ Ailelere yazdıklarının dikkate alındığını göstermek için ailelerle yapılan toplantılarda dilek kutusuna gelen yazılar hakkında bilgi verilmelidir.

Duyuru/Haberleşme Panosu

Okul ve aileler arasında iletişim ve haberleşmeyi sağlamak, ailelere düzenli olarak bilgi vermek amacıyla hazırlanan görsel iletişim araçlarıdır. Bu panolar, çocukların sınıf içindeki öğrenmeleri hakkında ailelerle bilgi paylaşımı için de etkili bir yoldur. Haberleşme/duyuru panosu, ailelerin çocuklarını okula getirdikleri ya da okuldan aldıkları zaman rahatlıkla görüp okuyabilecekleri yerlere yerleştirilmelidir. Bu panoda günlük eğitim planı, okulda yapılan/yapılacak etkinlikler ile ilgili fotoğraflar ve özel notlar, planlanan geziler, haftalık yemek listesi, sınıfta yaşanan olaylar hakkında kısa notlar, okulla iletişim kurabilmek için gerekli telefon numaraları, çocuk gelişimi ve eğitimi ile ilgili aileleri bilgilendirmek üzere hazırlanan etkinliklerin (kitap, tiyatro, sinema, konferans, kongre, afiş, broşür, gazete kupürleri gibi) duyuruları yer alabilir.

Nasıl Uygulayalım? Nelere Dikkat Edelim?

- ➔ Haberleşme panosundaki bilgiler, kısa sürede ve kolay okunabilecek nitelikte olmalıdır.
- ➔ Büyük puntolar ve farklı materyaller kullanılarak dikkat çekici bir şekilde hazırlanmalıdır.
- ➔ Resim ve fotoğraf gibi görsel uyarıcılarla birlikte desteklenmelidir.
- ➔ Ailelerin ilgisini çekmek için hem içerik hem de tasarım açısından düzenli olarak değiştirilmeli, bilgiler güncellenmelidir.
- ➔ Panoya ailelerin dikkati çekilmeli, ailelerin yazıları okuma durumları gözlenmelidir.
- ➔ Panoda eve gönderilen haber mektuplarının örnekleri bulundurulabilir.
- ➔ Aileleri ilgilendiren okul etkinliklerinin ilanları, aile görüşmeleri, özel etkinliklerin ilanları, geziler için izin kâğıtlarının son teslim günü gibi hatırlatıcı notlar bulundurulabilir.
- ➔ Aile katılımı çalışmaları ve yardımlarından dolayı aileler için hazırlanan teşekkür notlarına panoda yer verilebilir. Bu kısa notlar aracılığı ile hem aile-öğretmen arasında samimi ilişkilerin kurulması hem de diğer ailelerin çalışmalara destek olmaları teşvik edilmiş olacaktır.

Eğitim Panosu

Eğitim panosu, dönem başında yapılan ihtiyaç belirleme çalışması sonucunda ailelerin en çok bilgilenecek istedikleri konularda veya kurumun belirlediği farklı konularda hazırlanabilir. Eğitim panosunun o yıl içinde kaç konuya yönelik olarak ve hangi sıklıkta hazırlanacağı belirlenmelidir. Eğitim panosunun düzenli aralıklarla hazırlanmasına dikkat edilmelidir.

Nasıl Uygulayalım? Nelere Dikkat Edelim?

- Pano, ailenin rahatça görebileceği bir yerde olmalı ve ailelerin dikkati panoya çekilmelidir.
- Konuyu anlatan, ilgi çekici, büyük puntolarla yazılmış bir başlık olmalıdır.
- Konuya ilişkin uyarıcı yazılar ve resimler olmalıdır. Yazı ve resimler arasında uyum olmalıdır, resimler yazıyı desteklemelidir.
- Çok uzun yazılar yerine ailelerin kısa zamanda okuyabilecekleri metinler tercih edilmelidir.
- Ailelerin ihtiyaçları doğrultusunda eğitim panolarındaki başlıklar belli aralıklarla değiştirilmelidir. Panoda "Erken Çocukluk Eğitiminin Önemini Merak Ediyor Musunuz? Bana Kitap Okur Musunuz?" gibi başlıklara yer verilebilir.
- Eğitim panosunu destekleyecek konu ile ilgili afiş asılabilir.
- Eğitim panosunda yer alan konunun önemli noktaları ele alınarak broşür hazırlanıp panonun yanına konulabilir.
- Panoda yer alan konular güncellenmelidir. Yeni konu hazırlanırken pano, belirli bir süre boş bırakılarak ailelerin konunun değiştiğini fark etmeleri sağlanmalıdır.

Kitapçık

Okulun tarihçesi, felsefesi, misyonu, vizyonu, hedefleri, işleyişi, kuralları, eğitim programı, okulla ilgili temel bilgiler, özel günler, aile katılım çalışmaları, ailelerin iletişime geçebilecekleri telefon numaraları, eğitimle ilgili bazı önemli bilgileri içeren aile el kitapçığı okulun ilk açıldığı dönemlerde ailelere iletilmelidir. Kitapçıklar, ailelerin çocuk ve eğitimle ilgili yeni bilgileri ve gelişmeleri izleyebilmeleri ve çocuklarının yaptığı çalışmalardan haberdar olmalarını sağlamak amacıyla hazırlanarak evlere gönderilebilir. Kitapçıklar, öğretmen tarafından veya içerdiği konunun kapsamına göre çocuklarla birlikte hazırlanabilir. Bu kitapçık türleri şunlardır:

Okul yönetimi ve öğretmen tarafından hazırlanan kitapçıklar

- Çocuk gelişimi ve eğitimi ile ilgili rehber kitapçıklar
- Gezi kitapçıkları
- Etkinlik kitapçıkları

Öğretmen ve çocuklar tarafından hazırlanan kitapçıklar

- Yemek kitapçıkları
- Bireysel kitapçıklar

Okul yönetimi ve öğretmen tarafından hazırlanan kitapçıklar: Çocuk gelişimi ve eğitimi ile ilgili konuları içeren çocuk ve disiplin, çocuğu dinlemek, çocukla konuşmak, çocuk ve oyun, çocuk ve kitap gibi konularda aileleri destekleyecek rehber kitapçıklar, erken okuryazarlık çalışmalarını içeren kitapçıklar, müze, sanat galerisi, bilim merkezi, gezi, gözlem sonucu hazırlanabilecek gezi kitapçıkları, ailelerin çocuklarıyla birlikte

evde yapabilecekleri, okulda yapılan etkinlikleri desteklemeye yönelik etkinlik kitapçıklarından oluşmaktadır.

Öğretmen ve çocuklar tarafından hazırlanan kitapçıklar ise çocukların en çok sevdiği yemeklerin tariflerinin bulunduğu kitapçıklar, "Hoşlandığım şeyler", "Nelere gülerim?", "En Çok Görmek İstediklerim" gibi durumlarla ilgili bireysel kitapçıklar olarak hazırlanıp ailelere gönderilen kitapçıklardır. Bu kitapçıkların yazıları öğretmen tarafından yazılabilir, resimlenmesi çocuklar tarafından yapılabilir. Her çocuğa özgü bireysel kitapçıklar hazırlanabileceği gibi genel olarak tüm sınıfı ilgilendiren konularda da kitapçıklar hazırlanabilir.

Nasıl Uygulayalım? Nelere Dikkat Edelim?

- ➔ Kitapçıklar, ailelerin günlük yaşamlarında kullanabileceği ve ev ortamında çocuğunun eğitimine katkı sağlayabilecek pratik bilgileri ve görselleri içermelidir.
- ➔ Kitapçıklar, farklı boyut ve şekillerde, ilgi çekici şekilde hazırlanmalıdır.
- ➔ Kitapçıklarda yazılar yazım kurallarına uygun, kısa ve okunaklı bir şekilde hazırlanırken yazıları destekleyici resimler olmalıdır.
- ➔ Kitapçıklarda kullanılan metin dili sade ve anlaşılır olmalıdır.

Broşür

Broşürlerin, okul ve aile arasında yazılı iletişimin sağlanmasında önemli bir rolü vardır. Broşür okul yönetimi, öğretmen veya rehberlik servisi tarafından hazırlanabilir.

Nasıl Uygulayalım? Nelere Dikkat Edelim?

- ➔ Kurumun tanıtımı, sağlık, hijyen, beslenme gibi ihtiyaç duyulan her konuda broşür hazırlanabilir.
- ➔ Ailelerin dönem başında belirlenen eğitim ihtiyaçlarını dikkate alan çocukla iletişim, çocuğun gelişiminde oyuncakların rolü, çocuk kitapları gibi çocuk gelişimi ve eğitimi ile ilgili konularda ve ailelerin evde yapabilecekleri etkinliklerle ilgili olabilir.
- ➔ Okul öncesi döneme yönelik hazır broşürler de kullanılabilir.
- ➔ Broşürler tek sayfalı olabileceği gibi birkaç sayfalık küçük kitapçıklar hâlinde de olabilir.
- ➔ Kapak tasarımının ilgi çekici ve içeriği yansıtır nitelikte olmasına özen gösterilmelidir.
- ➔ Broşürde aileleri bilgilendirecek ilgi çekici, kısa ve net metinler yer almalıdır.
- ➔ Okunabilirliği artırmak için kullanılan dil sade ve akıcı olmalıdır.
- ➔ Gereksiz bilgilerden kaçınılmalıdır.
- ➔ Yazıları tamamlayan görsellere yer verilmelidir.
- ➔ Görsellerin sade olması ve çok karmaşa yaratmamasına özen gösterilmelidir.

Afiş

Aileleri bazı konularda bilgilendirmek, sınıfça uygulanan projelerin tanıtımı, aile eğitimlerine yönelik destek materyalleri tanıtmak gibi amaçlarla afiş hazırlanabilir.

Nasıl Uygulayalım? Nelere Dikkat Edelim?

- Afişler iletişim, oyun ve oyuncak, çocuk gelişimi ve eğitimi gibi konularda hazırlanabilir.
- Afişte dikkat çekici ana bir mesaj ve mesajı destekleyen bir resim olmalıdır.
- Afişler, ailelerin görebileceği yerlere asılmalıdır.
- Afişlerin düzenli aralıklarla değiştirilmesine özen gösterilmelidir.
- Erken çocukluk dönemine yönelik hazır afişler de kullanılabilir.

Eğitim Etkinliklerine Katılım

Ailelerin çocuklarını sınıf ortamında görmeleri, yapılan etkinlikler ve çalışmalar hakkında fikir edinmeleri, okulu tanımaları açısından sınıf içi ve dışı etkinliklere katılmaları önemlidir. Eğitim etkinliklerine aile katılımı süresi; çocukların gelişim özellikleri, dikkat süreleri, etkinlik içeriği, öğretmenin ve ailenin bu çalışmaya ayırdığı zaman dilimi göz önünde bulundurularak planlanmalıdır.

Nasıl Uygulayalım? Nelere Dikkat Edelim?

- Ailelerin katılabileceği eğitim etkinliklerini belirleyebilmek için "Ailenin Eğitim Etkinliklerine Katılım Tercih Formu" (Ek 3) kullanılmalıdır.
- "Ailenin Eğitim Etkinliklerine Katılım Tercih Formu" ebeveyn/veli toplantıları, haber mektupları, yazışma, internet temelli uygulamalar gibi çalışmalar aracılığıyla ailelere ulaştırılabilir.
- "Ailenin Eğitim Etkinliklerine Katılım Tercih Formu'nun" değerlendirilmesi sonucunda ailelerin programda katılabilecekleri etkinlikler belirlenmeli ve planlanmalıdır.
- Ailelerle birlikte etkinliklerin hangi gün ve saatte yapılacağı belirlenmelidir.
- Ailelerin eğitim etkinliklerine katılımı hazırlık, uygulama ve değerlendirme basamaklarını içermelidir.
- Eğitim etkinliklerine aile katılımı sağlanırken ailenin, bir süre sınıf ortamını gözlemledikten sonra çocuklarla etkileşime geçmesine fırsat verilmelidir.
- Ailelerin sınıf içi ve dışında şu etkinliklere katılımı sağlanabilir:
  - Gözlemci olarak okulda bulunma,
  - Materyal hazırlanmasında ve onarımında görev alma,
  - Öğrenme merkezlerinin hazırlığında yardımcı olma,
  - Sosyal etkinlikler, alan gezileri, açık hava etkinliklerinde öğretmene yardımcı olma,

- Sınıfta yeteneğine uygun bir etkinlikte yer alma (şarkı söyleme, enstrüman çalma, yiyecek hazırlama gibi),
  - Çocuklarla birlikte eğitim programında yer alan Türkçe, oyun, hareket, müzik, fen, sanat ve okul dışı öğrenme gibi etkinlikleri gerçekleştirme,
  - Sınıfta öğretmen tarafından planlanan bir etkinlikte görev alma.
- ➔ Ailelerle katılacakları etkinlik öncesinde ne yapacakları, nelere dikkat etmeleri gerektiği konuşulmalıdır.
- ➔ Aileler, sınıf ortamında çocuklarla yalnız bırakılmamalı ve onlara süreçte destek olunmalıdır.
- ➔ Ailelerin katıldığı etkinliğin sonunda değerlendirme yapılmalıdır. Katılımlarından dolayı teşekkür edilmelidir.
- ➔ Veli toplantısı gibi toplantılarda eğitim etkinliklerine katılan ailelerin deneyimlerini paylaşmaları sağlanabilir. Bu, diğer aileleri de katılım göstermeleri için motive edebilir.

Ev Ziyaretleri

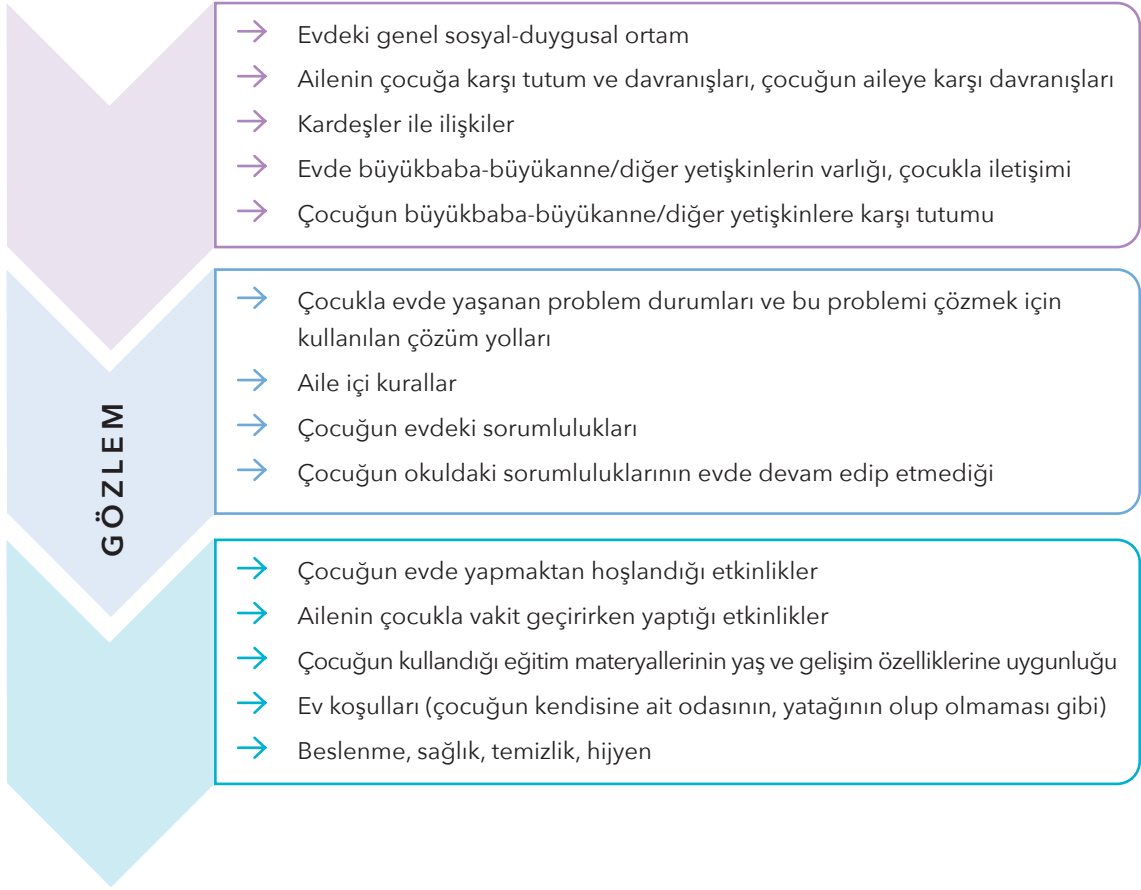
Ev ziyaretleri, öğretmenlerin, ailenin çocuğuna karşı tutum ve davranışlarını, çocukla ilgili beklentilerini öğrenme, aileyi tanıma ve çocuğun ev ortamını zenginleştirebilmek için kullanılan en iyi yollardan birisidir. Ev ziyaretleri, aile katılımını sağlamak ve aile bireyleri ile öğretmen arasındaki iletişimi güçlendirmek, karşılıklı güven geliştirmek açısından güçlü bir çalışmadır.

Ev Ziyaretlerinin Amaçları

- Çocuğun aile üyeleri ile olan ilişkilerini ev ortamında gözlemleyerek çocuk ve aile hakkında bilgi edinmek,
- Çocuğun gelişimi ve eğitimi konusunda aileyi bilinçlendirmek,
- Çocuğun desteklenmesi gereken gelişim alanları hakkında aileyi bilgilendirmek,
- Aileye okuldaki çalışmalar hakkında bilgi vermek,
- Ailenin okulla iş birliği yapmanın önemini fark ederek aileyi sürece katmak,
- Öğretmen-çocuk arasındaki iletişimi güçlendirmek,
- Çocuğun okula uyum sürecini hızlandırmak,
- Evin öğrenme ortamı olarak nasıl kullanılacağı konusunda ailelere model olmak,
- Ev koşulları yetersiz olan çocukların öğrenme ortamını zenginleştirmek,
- Ev ortamında çocuğun gelişim sürecine hangi materyallerle nasıl destek verileceği konusunda rehberlik etmektir.

Yukarıdaki amaçlar doğrultusunda yapılan ev ziyaretleri, çocuğu ve aile üyelerini yaşam alanında gözlemlene şansı verdiği için çocuğu daha iyi tanımak ve aileyi desteklemek için değerli bir kaynaktır. Ev ziyaretleri öğretmenlerin, özellikle okula gelemeyen ailelere ulaşabilmesinde ve aralarındaki ilişkileri güçlendirmesinde önemli rol oynamaktadır.

Öğretmen, ev ziyareti sırasında şunları gözlemleyebilir:

Öğretmenin ev ziyareti sırasında yaptığı gözlemler, ev ortamının çocuğu nasıl etkilediğini anlamasına ve çocuğu daha doğru değerlendirmesine yardımcı olur. Ev ziyaretleriyle çocuğun okulda edindiği kazanımlar, ev ortamında ailenin katılımıyla pekiştirilmiş olacaktır. Ev ziyaretleri dönem içinde en az bir kez olmak üzere düzenli aralıklarla ve yılda en az iki kez yapılabilir.

Nasıl Uygulayalım? Nelere Dikkat Edelim?

- Ev ziyaretlerinden önce ziyaretin amacı, ne zaman olacağı ve süresi hakkında aileye bilgi verilmelidir.
- Ev ziyaretinin yapılacağı gün ve saati öğretmen ve aile birlikte planlamalıdır.
- Aileyi rahatlatmak amacıyla bütün çocukların evlerine ziyarette bulunulacağı söylenmelidir.
- Ziyaret sırasında her iki ebeveynin ve diğer aile üyelerinin olmasına özen gösterilmelidir.
- Ziyaret en fazla bir saat sürmelidir. Aileler ve çocuklarla gerçekleştirilecek etkileşimli etkinliklere yer verilmelidir.
- Ev ziyaretinde ailelere, çocukları ile yapabilecekleri etkinlikler hazırlanabilir.
- Ev ziyaretlerinde ailenin ihtiyacına göre aile eğitimi buluşmaları konularına yer verilebilir.

- ➔ Ailelerin, çocuklarının gelişimi ve eğitimini destekleyecek eğitim ortamlarını nasıl hazırlayacaklarına yönelik bilgiler verilebilir.
- ➔ Aileye, çocuklarının gelişimi ve eğitiminde önemli ve değerli oldukları hissettirilmelidir.
- ➔ Süreçte aile-çocuk gözlemi üzerine odaklanılmasına dikkat edilmelidir.
- ➔ Ziyaret sırasında çay, kahve, su gibi basit ikramlar dışında diğer ikramların kabul edilmemesine dikkat edilmelidir.
- ➔ Ev ziyareti gözlemleri, ziyaret sonrası "Ev Ziyareti Formu"na" (Ek 4) kaydedilmeli ve ziyaret sırasında not almamaya özen gösterilmelidir.
- ➔ Ev ziyaretlerinin okul yönetimi tarafından oluşturulmuş bir komisyon ile birlikte yapılmasına dikkat edilmelidir. Bu komisyon bir okul yöneticisi, okul rehber öğretmeni ve grup öğretmenin yer almasıyla oluşturulur.
- ➔ Ziyaret sonrasında öğretmen, memnuniyetini bildirerek değerlendirme yapmalı ve aile ile sonraki ziyareti planlamalıdır.
- ➔ Öğretmen, ziyaret sırasında edindiği bilgileri sadece çocuğun eğitimini desteklemek için kullanılmalıdır.

Özel Günlerde Okula Davet

Özel günlerde okula davet, ailelerin okulun politikasını, program etkinliklerini ve okulda yapılan çalışmalarını anlamaları bakımından önemlidir. Ayrıca ailelerin çocuklarının oynadıkları, etkinlik yaptıkları ortamları görmeleri; okul hakkında daha fazla bilgi edinmelerini sağlarken merak ve endişelerini gidermektedir. Özel günlerde aileler, okula davet edilerek ailelerin okulda çocuklarıyla etkili vakit geçirmesi, ailelerin birbirini tanıması ve iletişim kurması sağlanmaktadır.

Nasıl Uygulayalım? Nelere Dikkat Edelim?

- ➔ Dünya Çocuk Günü, Hayvanları Koruma Günü, Çevre Koruma Haftası, Enerji Tasarrufu Haftası, Kütüphane Haftası gibi özel gün ve haftalara yönelik etkinlikler planlanarak aileler okula davet edilebilir.
- ➔ Okul yönetimi; çocuk ve aile oyun zamanı, çocukla keşif, ailelerle kahvaltı gibi özel günler planlayarak aileleri okula davet edebilir.
- ➔ Özel günler için yapılan etkinliklerde mutlaka her çocuğun aile üyelerinden birisinin gelebilmesine, çocuğun yalnız kalmamasına dikkat edilmelidir. Anne ve baba gelemiyorsa diğer aile üyeleri de etkinliğe davet edilebilir.
- ➔ Ailelerin özel günlere katılımı için gönderilecek davetiyeler çocuklarla birlikte hazırlanabilir.
- ➔ Özel günlerin doğum günü gibi kutlamalara dönüşmemesine dikkat edilmelidir.
- ➔ Davetiyeler, en az iki hafta önceden gönderilerek ailelerin kendi programlarını ayarlamalarına fırsat sağlanmalıdır. Daha sonra çalışma ailelere hatırlatılmalıdır.

- Ortam, ailelerin birbirlerini tanınmasına fırsat verecek ve rahat hissetmelerini sağlayacak şekilde düzenlenmelidir,
- Okulun imkânlarına göre yiyecek ve içecek ikramı yapılabilir.

Yıl Sonu Sergisi

Erken çocukluk eğitimi kurumlarında, çocukların yıl boyunca yaptıkları resimler, proje çalışmaları gibi ürünlerinin yer aldığı yıl sonu sergisi hazırlanarak aileler okula davet edilebilir.

Nasıl Uygulayalım? Nelere Dikkat Edelim?

- Yıl sonu sergisi için davetiye hazırlanmalıdır.
- Her çocuğun ürünlerine aynı sayıda yer verilmelidir.
- Öğretmen çocuğun ürünlerine müdahalede bulunmamalı, çocuk kendi ürününü sergilemelidir.
- Erken çocukluk eğitimi kurumunun imkânları dâhilinde ikramlarda bulunulabilir.

TOPLUM KATILIMI

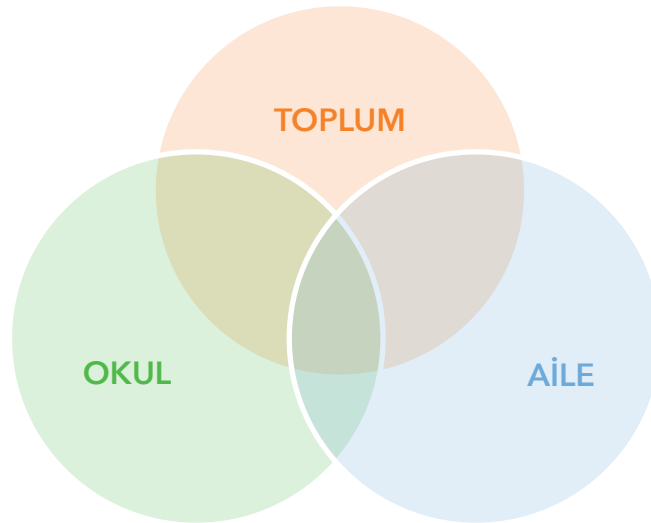
Çocuklar geleceğimizin güvencesi, yaşama sevincimizdir, bugünün çocuğunu yarının büyüğü olarak yetiştirmek hepimizin insanlık görevidir.

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

Erken çocukluk eğitim kurumları ve toplum birbirlerinden etkilenen sosyal kurumlardır. Bu nedenle çocukların eğitiminde aile, okul ve toplumun iş birliği önem taşımaktadır.

Toplum Katılımı ve Önemi

Aile, aile ortamı, eğitim kurumu ve içinde buldukları toplum, çocukların gelişimini ve eğitimini büyük ölçüde etkileyen önemli faktörlerdir. Aile, okul ve toplum arasında kurulan güçlü bağlar ve iş birliği, çocuğun bütünsel gelişimini destekler. Kaliteli bir erken çocukluk eğitimi, ailelerin yanı sıra toplumun katılımını da teşvik eder. Çocukların gelişiminin en üst düzeyde desteklenmesinde ve çocukların sağlıklı büyümesinde bütün paydaşların katılımı, iletişim, iş birliği ve uzlaşma içinde olmaları, okul aile ve toplum sistemlerinin ortaklık ilişkisi içinde hareket etmeleri önemlidir. Öğretmenler ve aileler arasındaki ortaklıklar, çocuk için olumlu yönde gelişim sağlar. Erken çocukluk eğitim programları ve kurumlarının toplum ile kurdukları ortaklık ve iş birliği, kurumların etkili çalışmasına destek olur. Bakım ve eğitim hizmetleri adına tüm paydaşlar arasında kurulan bu iş birliği, olumlu ilişkileri arttırarak çocukların olumlu yönde deneyim elde etmelerini kolaylaştırır.

Sağlıklı bir birey yetiştirmek için aile, okul ve toplum arasında uyumlu, tutarlı ve etkili ilişkiler kurulmalıdır. Bunun için de erken çocukluk eğitimi kurumlarının ve öğretmenlerin, çocuğun eğitiminde aile ve toplumu paydaş olarak görmesi, etkinliklerini aile, okul ve toplum iş birliği ilkesi doğrultusunda düzenlemesi gerekmektedir.

Erken çocukluk eğitiminde toplum katılımı, erken çocuklukta bakım ve eğitim hizmetleri veren eğitim kurumları, personel, aileler ve toplum kuruluşları arasında kurulan bağlantılar ve iş birliğini ifade etmektedir. Bu iş birliği ve bağlantılar, çocukların gelişiminin desteklenmesi ve akademik başarısının artırılmasında önemli rol oynamaktadır. Çocuklar, hem okul-aile ilişkileri hem de içinde buldukları toplum aracılığıyla sosyal, duygusal, zihinsel ve fiziksel açıdan bütüncül olarak gelişmektedirler. Çocuklar için toplumun kalitesi ve farklı topluluklarla iç içe olmak, onların hem çevreleriyle hem de oradaki bireylerle bağlantı kurmalarını ve buldukları ortamlardaki bireylerin rollerini anlamalarını sağlamakta, onları hayata hazırlamaktadır. Toplum katılımı, çocukların dış dünyayla olan ilişkilerinde, toplumun nasıl çalıştığını keşfetmelerinde, toplumsal değerleri kazanma, aidiyet duygusu ve benlik gelişimlerinde büyük bir öneme sahiptir.

Toplum Katılımı Amaçları

Toplum katılımının etkili olabilmesi için amaçlarının belirlenmesi ve amaçlarına uygun bir şekilde toplum katılımı etkinliklerinin planlanması ve uygulanması gerekmektedir. Toplum katılımının amaçlarına aşağıda yer verilmiştir:

TOPLUM KATILIMININ AMAÇLARI

- Aileyi toplumun sunduğu olanaklar hakkında bilinçlendirmek ve bu olanakları kullanarak çocuğun desteklenmesine yardım etmek.
- Kurumlar arasındaki paylaşımlar, farklı uygulamalar hakkında bilgilenmeyi ve iş birliğine yönelik çalışmaları artırmak.
- Yapılan paylaşım ve iş birliği ile kurumun yeterliliğini, etkinliğini geliştirmek.
- Farklı kurum ve kuruluşların olanaklarından yararlanılmasını sağlamak.
- Aileleri çocuklarının gelişimi adına ihtiyaç duydukları her alanda (çocuk gelişimi, bakımı, sağlığı ve akademik beceriler gibi) desteklemek.
- Aile ve toplum imkânları sayesinde ortaklık kurarak çocukta öğrenmenin sürekliliğini sağlamak.
- Güçlü ve kapsamlı toplum sistemleri ile dezavantajlı aileler ve çocuklarının eğitime katılımını kolaylaştırıp fırsat eşitliğini sunmak.
- Toplum katılımı sürecinde planlanan etkinlikler ve kaliteli hizmetler aracılığıyla çocuk ve toplum refahını desteklemek.

Erken çocukluk eğitiminde kalitenin geliştirilmesi bakımından da oldukça önemli olan toplum katılımı planlı, sistemli ve sürdürülebilir olmalıdır. Bu bağlamda aile katılımı çalışmaları; çocuğun okul, aile ve toplum içindeki yaşamını kapsayacak şekilde planlanmalı ve uygulanmalıdır. Eğitim kurumları çocuğun akademik ve sosyal becerilerini geliştirmede görev ve sorumluluklarını aile ve toplumla paylaşmaya açık olmalıdır. Aynı zamanda erken dönemlerden itibaren, çocuğun kişisel gelişimini destekleme ve topluma dâhil olabilmesi için neler yapılması gerektiği konusunda aileye ve topluma

rehberlik yapma sorumluluklarını da yerine getirmelidir. Toplum üyeleri de eğitim kurumundan gelen çeşitli önerileri değerlendirmeli, kendileri de toplum katılımı konusunda yeni fikirler üretmeli ve var olan çalışmalara aktif olarak destek vermelidir. Kaliteli erken çocukluk eğitimi uygulamaları için toplumun bütün kesimlerinden destek alınarak, toplum katılımının yüksek düzeyde gerçekleştirilmesi hedeflenmelidir. Bu noktadan hareketle Millî Eğitim Bakanlığı 2024 Okul Öncesi Eğitim Programına "Toplum Katılımı" bölümü eklenerek programda aile ve toplum katılımı olarak ele alınmıştır.

TOPLUM KATILIMI İLKELERİ

- Öğretmen öncelikle yakın çevre olanaklarını tanımalı ve kaynakları tespit etmeli, daha sonra kaynaklardan nasıl yararlanabileceğine ilişkin plan yapmalı ve bir takvim oluşturmalıdır.
- Toplum katılımı etkinlikleri düzenlenirken öncelikle sağlık ve güvenlik tedbirlerine dikkat edilmeli, gerekli izinler alınmalıdır.
- Toplum katılımı etkinlikleri Türk Millî Eğitimi'nin Genel Amaçları, Okul Öncesi Eğitimin Amaçları ve Temel İlkeleri, okul politikası, yaklaşım ve hedefleri ile Türk toplumunun değerleri ile uyumlu olmalıdır.
- Toplumun okul öncesi kurum için önemli bir kaynak ve destek olduğu ilkesinden hareketle il, ilçe ve köy yerleşimlerinin yöneticileri, diğer yerel yönetimler ve gönüllü kuruluşlarla gerekli iletişim ve iş birliği yapılmalıdır.

Toplum Katılımının Yararları

Toplum katılımının çocuk, aile, öğretmen, okul ve toplum açısından önemli katkıları bulunmaktadır. Bunlar aşağıda sunulmuştur:

TOPLUM KATILIMININ YARARLARI

ÇOCUK AÇISINDAN

- Tüm gelişim alanlarını bütünsel olarak destekleme
- Eğitimde devamlılık ve fırsat eşitliği sunma
- Akademik becerileri geliştirme
- Toplumdaki kurum, kuruluş ve bireylerle etkili iletişim kurma
- Toplumsal aidiyet duygusu geliştirme
- Toplumsal değerleri keşfetme
- Olumlu benlik geliştirme
- Hayata hazırlama
- Gönüllülüğü geliştirme

AİLE AÇISINDAN

- Okul ve toplumla bağlarını güçlendirme ve iş birliği yapma
- Çocuğun gelişimi ve eğitimi ile ilgili hizmet ve destek alma
- Etkili iletişim kurma
- Demokratik katılım sağlama
- Etkin vatandaşlık bilinci geliştirme
- Ebeveynlik becerileri ve liderliğini artırma
- Toplumun rolünü ve gücünü fark etme
- Toplumsal rolünü fark etme
- Gönüllülüğü geliştirme

ÖĞRETMEN AÇISINDAN

- Toplum hakkında bilgi edinme ve iş birliği yapma
- Toplumla etkili iletişim kurma
- Kaliteli erken çocukluk bakım ve eğitim hizmetleri sunma
- Nitelikli eğitim programları hazırlama ve uygulama
- Mesleki ve kişisel gelişimini destekleme ve motive olma
- Çocukların gelişimi ve eğitimi ile ilgili hizmet ve destek alma
- Gönüllülüğü geliştirme

OKUL AÇISINDAN

- Gerçekçi hedefler belirleme ve amaca ulaşma
- Okul iklimini ve programlarını iyileştirme
- Toplumla etkili iletişim kurma
- Toplumdan okul ihtiyaçları için hizmet ve destek alma
- Topluma etkili hizmet sunma
- Verimli ve etkili çalışma, başarılı olma
- Fırsat eşitsizliğini azaltma
- Şeffaflık ve hesap verebilirliği yaygınlaştırma
- Sorunları hızlı, ekonomik ve sürdürülebilir biçimde çözme

TOPLUM AÇISINDAN

- Okul ve aileden ihtiyaçları doğrultusunda hizmet ve destek alma
- Toplumu oluşturan sistemlerle (okul, aile, sivil toplum kuruluşları, yerel yönetimler gibi) etkili iletişim kurma ve iş birliği yapma
- Erken çocukluk eğitiminin önemi hakkında farkındalık sağlama
- Toplumsal kalkınmayı sağlama

TOPLUM KATILIMI ETKİNLİKLERİ

Eğitim çocuğu önce dünyada, sonra da özel çevrelerde varlığını sürdüreceği şartlara hazırlamak demektir.

(VOLFRANG VAN GÖTE)

Okul-aile ve toplum iş birliği kapsamında yapılan etkinlikler, çocuk ve ailenin ihtiyaçları ile toplumsal kaynakların kullanımına yönelik olarak planlanmalıdır. Öğretmen ve okul yönetimi, toplum katılımı etkinliklerini planlarken yakın çevre olanaklarını tanıyarak tarihî, kültürel ve doğal kaynakları, kamu ve özel sektördeki kurum, kuruluşları, sivil toplum kuruluşlarını belirlemeli ve ardından bu kaynakları nasıl kullanacağına karar vermelidir. Aşağıda okulda ve okul dışında yapılabilecek toplum katılımı başlıkları altındaki etkinlik örneklerine yer verilmiştir:

TOPLUM KATILIMI ETKİNLİKLERİ

Okulda yapılabilecek toplum katılımı etkinlikleri

Okul dışında yapılabilecek toplum katılımı etkinlikleri

Okulda Yapılabilecek Toplum Katılımı Etkinlikleri

- Okul öncesi eğitimi kurumu bünyesinde Aile Eğitimi Rehberi'nin içeriğinde yer alan aile eğitim buluşmalarına çevredeki okul öncesi dönem çocuğa sahip ailelerin de davet edilerek "Aile Eğitim Buluşmaları" günü düzenlenmesi ve aile eğitimi yapılması,
- Yerel yönetim birimleri ve sivil toplum kuruluşlarının katılımıyla okulun boyanması, okul bahçesinin düzenlenmesi, ağaçlandırılması, oyuncak ve materyallerin tamir edilmesi gibi etkinliklerin yapılması,
- Yerel yönetim birimleri ve sivil toplum kuruluşlarının katılımıyla kermes düzenlenmesi, özel gün veya yerel festivallere katılım etkinlikleri yapılması,
- Yakın çevredeki halk eğitim merkezi ile iş birliği yaparak bir kursiyer veya öğretmenin okula davet edilmesi ve çocuklarla birlikte eğitici oyuncak, kukla gibi etkinlikler yapılması,
- Kadın üretim kooperatiflerinin, o bölgedeki gönüllü kuruluşlarla birlikte okulda yöresel ürünlerin yapımı ile ilgili olarak çocukların katılabileceği etkinlikler düzenlenmesi,

- Gönüllülük zincirleri kurulması, okulun bulunduğu çevredeki yaşlı bireylerin okul öncesi eğitim kurumuna gelerek çocuklara kitap okuması, enstrüman çalması, el sanatları atölyelerinde etkinlik yaptırması,
- Huzur evleri ile iş birliği yapılarak karşılıklı ziyaretler planlanması ve bu kapsamda "tombala, satranç oynama, mektup yazma, kitap okuma, geleneksel oyunlar oynama, masal anlatma, şarkı söyleme, çeşitli sanat çalışmaları yapma gibi etkinliklerin düzenlenmesi,
- Okul öncesi eğitimi alan çocukların yaşlı bakım evlerinde yaşayanlara manevi destekte bulunmak ve hastanelerdeki, rehabilitasyon merkezlerindeki gazilere moral vermek, şükranlarını belirtmek için resim çizip mektup yazması,
- Öğretmenlerin ailelere bilgilendirici toplantılar düzenleyerek veya bilgi notları hazırlayarak toplumsal kaynakları tanıtmaları ve böylece ailelerin ilgilendikleri etkinlikleri seçip katılması. Örneğin yakın çevrede açılan bir bebek/çocuk kütüphanesinin broşürünü ailelere vererek ailelerin çocukları ile birlikte buraları ziyaret etmesi için rehberlik edilmesi ya da okula kütüphaneden görevlilerin davet edilerek kütüphanenin tanıtımının yapılması,
- Okulların öğretmen eğitim seminerlerine, gerekli durumlarda yakın çevredeki kurum ve kuruluşlardan uzman davet etmesi. Örneğin pandemide sağlık kuruluşlarından sağlık çalışanlarının davet edilmesi,
- Çevre ve iklim değişikliği, ağaçlandırma, orman yangınları gibi problemlerle baş etmek ve toplumsal farkındalığın artırılması amacıyla toplum liderlerinin/mesleki uzmanların okul öncesi eğitim kurumu çocuklarının, ailelerin ve okul çalışanlarının bilinçlendirilmesi amacıyla eğitimler düzenlenmesi. Edinilen bilgilerin daha geniş çevrelerle paylaşılması ve toplumun farkındalığının artırılması,
- Okul öncesi eğitim kurumu bünyesinde hayvan barınaklarındaki yetkililerin çocuk ve aileleri hayvan barınakları ve ihtiyaçları konusunda bilgilendirme toplantısının düzenlenmesi. Bu toplantıya çevredeki ailelerin de davet edilmesi,
- Toplumdaki dans kursu öğretmenlerinin çocuklara ve ailelere dans dersleri vermesi, bu kapsamda "Dans Ediyoruz" etkinliğinin düzenlenmesi.

Okul Dışında Yapılabilecek Toplum Katılımı Etkinlikleri

- Okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden çocuklar ve ailelerinin geri dönüşüm için atık malzemeleri (pet şişe, karton kutu, şişe kapağı gibi) toplayıp biriktirmesi, bunları ilgili yerel yönetimlere vermesi,
- Bir kütüphanede veya hastanede yatan çocuklara okul öncesi eğitim kurumu velileri ve öğretmenlerinin kitap okuması,
- Toplumsal gönüllülük çalışmalarına ailelerin katılması. Örneğin örgü atölyeleri, el sanatları atölyelerinde ailelerin hazırladığı ürünlerin kermeslerde satılarak toplanan paranın devlet koruması altındaki çocuklar ve hasta çocukların ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla harcanması veya hibe edilmesi,

- ➔ Kamu kurum ve kuruluşları, özel kuruluşlar bünyesindeki sanat ve müzik atölyeleri, yemek atölyeleri gibi atölyelere geziler planlanarak, okul-toplum buluşmalarıyla çocuklara beceri edindirme etkinliklerinin düzenlenmesi. Örneğin sanat atölyesinde çocuklarla ebru sanatı çalışmaları, seramik atölyesinde heykel çalışmaları yapılması. Çevrede bulunan müzeler ile iş birliği yapılarak okul dışı ortamlarda çocuklarla eğitim yapılması. Örneğin Ankara Anadolu Medeniyetleri Müzesi'nde drama çalışması, Malatya Oyuncak Müzesi'nde sanat çalışması, Hatay Zeugma Mozaik Müzesi'nde çocuklarla etkinlikler, Ankara Altınköy Açık Hava Müzesi'nde geleneksel meslekleri tanıma çalışması,
- ➔ Çevre ve iklim değişikliği olayları, ağaçlandırma, orman yangınları gibi problemlerle baş etmek ve toplumsal farkındalık geliştirilmesi için toplum liderlerinin/ mesleki uzmanların, okul öncesi eğitim kurumu çocukları, aileleri ve çalışanlarını bilinçlendirme çalışmaları yapılması. Bu konularda toplumun da farkındalığını artırmak için çocukların yürüyüşler yapması, ailelerin bağış toplaması,
- ➔ Hayvan barınakları için okul öncesi eğitim kurumundaki çocuk ve ailelerin hayvanların gazete, eski havlu, battaniye ve gıda gibi ihtiyaçları için yardım toplaması ve toplanan bağışların barınağa teslim edilmesi,
- ➔ Yerel halk ve çocuğu okul öncesi eğitim kurumuna devam eden ailelerin sahipsiz hayvanlara destek olmak amacıyla "*Bir Hayvan Sahiplen*" kampanyası düzenlenmesi ve bu amaçla yerel yönetimlerle iş birliği yapılması,
- ➔ Okul öncesi eğitim kurumu personeli, aileler ve yakın çevrede yaşayan halkın katılımıyla kitap ve oyuncak toplama kampanyalarının yapılması. Toplanan kitapların ve oyuncakların kontrollerinin yapıp ailelerle birlikte tamir edilerek ihtiyacı olan okul öncesi eğitim kurumlarına ve diğer okullara, çocuk evlerine, çocuk evleri sitesine, çocuk hastanelerine bağışta bulunulması,
- ➔ Öğretmenlerin, çocuklarla birlikte sağlık personeli, emniyet personeli, askerî personel için topluma yaptıkları hizmetlere yönelik teşekkür kartları, mektuplar hazırlayıp göndermeleri,
- ➔ Ailelerin çocuklarıyla birlikte çevrelerindeki ihtiyaç sahibi insanların alışverişinde ve ev işlerinde yardımcı olmaları,
- ➔ "*Çevremizi Güzelleştirelim*" çalışması yapılarak aileler ve çocuklarla birlikte kumsalda, doğada veya parkta çöplerin toplanması, mahallede ağaç ve kır çiçekleri dikilmesi,
- ➔ İhtiyaç sahibi bireyler için konserve yiyecek hazırlanması ve hazırlanan gıdaların yerel bir gıda bankasına veya kilere bağışlanması,
- ➔ Kadın sığınma evlerindeki kadınlar için halkın da desteği alınarak yardım kampanyaları düzenlenmesi ve yardımda bulunulması,
- ➔ Çocuklar ve aileler ile toplumdaki ihtiyaç sahibi bireyler için yardım kolileri hazırlanması,
- ➔ Dezavantajlı durumdaki aileler ve bireyler için yiyecek, mevsime uygun giysiler, oyuncaklar, kişisel bakım ve temizlik malzemeleri toplanarak teslim edilmesi,

- Okul öncesi eğitim kurumuna devam eden çocuklar ve öğretmenlerinin, eğitim-öğretim döneminin başında ihtiyaç sahibi bir çocuğa sırt çantası ve okul malzemesi bağışlanması amacıyla mahalle esnaf ziyaretleri yapılması,
- Açık hava sinema günleri, konserler, festivaller düzenlenerek yerel halkla, mahalle esnafı ile buluşma günleri gibi okul, aile toplum dayanışma etkinlikleri düzenlenmesi,
- Mahallede sokak hayvanlarının barınması için kulübeler yapma, hayvanları besleme ve koruma konusunda okul, aile toplum dayanışma etkinlikleri düzenlenmesi,
- Yerel yönetimlerce açık havada kitap okuma etkinlikleri düzenlenmesi. Okul öncesi eğitim kurumlarının personelinin, çocukların ve ailelerin birlikte etkinlikler düzenlemesi, yazar-okur buluşmaları yapılması,
- Sivil toplum kuruluşları, toplum gönüllüleri, aileler ve çocuklarla birlikte ağaçlandırma çalışmaları yapılması,
- Yerel yönetimler tarafından organize edilerek çiftçi pazarlarından öğretmen, aile ve çocukların alışveriş yapması,
- Okul öncesi eğitim kurumunun bahçesini düzenleme, meyve-sebze yetiştirme, park ve bahçelerin temiz tutulması amacıyla toplumdaki esnaftan yardım alınması, farklı meslek gruplarındaki bireylerin okul öncesi kurumuna gelerek meslekleri ile ilgili bilgilendirme paylaşımlarında bulunmaları ya da çocukların onları ziyaret etmeleri için organizasyon yapılması,
- Mevsim geçişlerinin uçurtma festivalleri gibi bayram havasında kutlanması, bu festivallere çevredeki tüm çocuklar ve ailelerinin katılımının sağlanması.

Eğitimin hedeflerinden biri, yaşamın değerini öğretmek olmalıdır.

(ABRAHAM MASLOV)

Erken çocukluk eğitimi ve gelişimine katkı veren örneklerde de belirtildiği gibi toplum çocuğun yararını gözetmeli, çocuğu merkeze almalı ve çocuğun toplumdaki diğer bireylerce görünürlüğünü sağlamalıdır; örnek verilen etkinlikler de bu amaca hizmet etmektedir. Toplumdaki karar vericiler, uzmanların, yöneticilerin kısacası toplumdaki diğer bireyleri hem etkileme hem de onlar adına karar verme gücüne sahip insanların bu amaçlara hizmet eden katkılar sunması ve bu noktada inisiyatif alması değerlidir. Karar vericilerin ya da uzmanların girişimleri ile toplumun, öncelikle çocuğun eğitimi ve gelişimine olan katkısına dair farkındalığı artacaktır. Farkındalığın artırılmasının ardından toplumun aktif katılımı da mümkün olabilir. Böylece toplumdaki bireyler de artık çocuğun yararını gözeten, görünürlüğünü artıran ve çocuğu merkeze alan ufak ama değerli adımlar atar hâle gelebilirler. Çocuk, çekirdek ailesi dışındaki insanlarla ve ortamlarda sağlıklı ve kendini iyi hissettiği ilişkiler geliştiremediği takdirde içinde bulunduğu toplumun bir parçası olarak kendini göremez. Çocuğun bulunduğu topluma karşı sağlıklı şekilde geliştireceği aidiyet duygusu ileriki yaşları için değerli ve kimlik inşası için oldukça önemlidir.

EKLER

Ek 1

ÇOCUK VE AİLE TANIMA FORMU

Değerli Aile,

Çocuğunuzun erken çocukluk eğitimi alması konusunda gösterdiğiniz duyarlılık için sizi kutluyoruz. Erken çocukluk eğitiminin çocuğunuzun çok yönlü gelişimine önemli katkıları olacaktır. Sizin gibi bizler de çocuğunuzun en iyi koşullarda büyümesine, gelişmesine ve öğrenmesine rehberlik ve tanıklık etmek istiyoruz.

Bu süreçte çocuğunuzun yüksek yararını gözeterek birlikte yol alabilmek için çocuğunuzla ilgili gözlemlerinizi ve paylaşmak istediğiniz deneyimlerinizi öğrenmek için heyecan ve merak içindeyiz. Aşağıdaki sorulara vereceğiniz samimi yanıtlarınız ile çocuğunuz ve bir ebeveyn olarak sizleri daha yakından tanıma fırsatı bulabileceğimizi düşünüyoruz. Tüm çocuklar ve sizin çocuğunuz için burada olduğumuzu bildirmek isteriz.

OKULUMUZA HOŞGELDİNİZ!

1. Çocuğunuz bu okula başlamadan önce başka bir okula gitti mi?
2. Başka bir okula gitmediyse bugüne kadar bakım ve eğitiminden kim sorumluydu?
3. Çocuğunuz okula gönderme nedeninizi açıklayınız?
4. Okuldan beklentileriniz nelerdir?

ÇOCUĞUNUZUN GELİŞİM ÖYKÜSÜ

1. Çocuğunuz kaç aylıkken yürüdü?
2. Çocuğunuz ilk sözcüğünü ne zaman söyledi?
3. Tam bir cümle kurmaya kaç yaşında başladı? (En az üç sözcüğü yan yana kullanmalı.)
4. Dışkı kontrolünü kaç yaşında kazandı?
5. İdrar kontrolünü kaç yaşında kazandı?
6. Sizden birkaç saat ayrı kalmaya ne zaman başladı?
7. Çocuğunuz ya da aileniz ile ilgili mutlaka bilmemiz gerektiğini düşündüğünüz özel bir durum var ise ve paylaşmak isterseniz lütfen belirtiniz.

ÇOCUĞUNUZUN UYKU, BESLENME VE TUVALET ALIŞKANLIĞI

1. Çocuğunuzun uyku alışkanlıklarını belirtiniz.

- Kendiliğinden uyur.
- Kendi odasında uyur.
- Uyurken parmak emer.
- Geç uyur.
- Sallanarak uyur.
- Gündüz uyur.
- Diğer.....

2. Çocuğunuzun beslenme alışkanlıklarını belirtiniz.

- Kendi kendine yemek yer.
- Yemek seçer. (Seçtiği yemeği belirtiniz.....)
- Yardımla yemek yer.
- Aşırı yemek yer.
- Çok az yer.
- Diğer.....

3. Çocuğunuzun tuvalet alışkanlığını belirtiniz.

- Bir yetişkin desteği olmadan kendi tuvaletini yapar.
- Tuvalet sonrası temizliğini yapar.
- Gece ve gündüz altını ıslatır/kakasını altına yapar.
- Diğer.....

ÇOCUĞUNUZUN KİŞİSEL VE DUYGUSAL ÖZELLİKLERİ

1. Çocuğunuzun tanımlayan en belirgin özelliklerini yazınız.

.....

.....

.....

2. Çocuğunuzun çeşitli durumlar karşısındaki olası duygu ve davranışlarını açıklayınız:
  - o Çocuğunuzu neler mutlu eder?
.....
  - o Çocuğunuzu neler üzer?
.....
  - o Çocuğunuzu neler kızdırır?
.....
  - o Çocuğunuzu neler korkutur?
.....
3. Çocuğunuz, istemediği bir şey olduğunda nasıl tepki gösterir?
4. Çocuğunuz yeni bir ortama girdiğinde veya yeni birisiyle tanıştığında ne tür tepkiler verir? (Mutlu, heyecanlı, hırçın, utangaç, girişken gibi.)
5. Çocuğunuzun özellikle yapmaktan çok hoşlandığı şeyler nelerdir? (Oyun oynamak, öykü dinlemek, resim yapmak, doğada olmak, arkadaşlarıyla olmak, çizgi film izlemek, dijital oyunlar oynamak gibi.)
6. Çocuğunuz için psikolog, çocuk gelişimci, özel eğitimci, psikolojik danışman, çocuk ruh sağlığı uzmanı gibi bir uzmana başvurmanızı gerektiren bir durum oldu mu? Olduysa belirtiniz.
7. Çocuğunuzun oynamayı tercih ettiği oyun ve oyuncakları belirtiniz.

EBEVEYN TUTUMU

1. Çocuğunuz ağladığında ya da huzursuzlandığında sakinleştirmek için neler yaparsınız?
2. Çocuğunuzun hangi davranışlarını onaylarsınız? Onayladığınızı ona nasıl gösterirsiniz?
3. Çocuğunuzun hangi davranışlarını onaylamazsınız? Onaylamadığınızı ona nasıl ifade edersiniz?

Ek 2

AİLE EĞİTİMİ İHTİYAÇ BELİRLEME FORMU

Değerli Aileler,

Bu form, okulumuzda sizlerin katılımı ile düzenleyeceğimiz aile eğitim buluşmaları için ihtiyaç duyduğunuz konuları, katılım sıklığınızı ve size uygun olan katılım saatinizi belirlemek amacıyla hazırlanmıştır.

Aşağıda belirtilen konulardan ihtiyaç duyduğunuz ve eğitim almak istediğiniz konuları önem sırasına göre numaralandırmanız beklenmektedir. Ayrıca bu konular dışında eğitim almak istediğiniz konuları da aşağıda belirtilen bölüme yazabilirsiniz.

Aile Bireyinin Adı ve Soyadı : .....

Çocuğun Adı ve Soyadı : .....

Çocuğun Doğum Tarihi : ...../...../20.....

Çocuğun Cinsiyeti : .....

Tarih : ...../...../20.....

Aile Eğitim Buluşma Konuları:

- Erken Çocukluk Eğitiminin Önemi
- Çocukların Yaşlara Göre Gelişim Özellikleri ve Gereksinimleri
- Ebeveyn Tutumları
- Çocukla Etkili İletişim
- Çocuklarda Olumlu Davranış Geliştirme
- Çocuk Hakları
- Çocuk, Oyun ve Oyuncak
- Çocuk ve Kitap
- Çocuk ve Teknoloji
- 21. Yüzyıl Becerileri
- Sosyal ve Duygusal Beceriler
- Günlük Yaşam Becerileri
- Erken Okuryazarlık Becerileri
- Okul Dışı Öğrenme, Doğada Öğrenme

Bu konular dışında eğitim almak istediğiniz diğer konular:

.....

.....

.....

Aile eğitim buluşması için uygun gördüğünüz sıklık:

- Her hafta
- 2 haftada bir
- Ayda bir
- Her dönemde bir kez

Aile eğitim buluşmasına katılım gösterebilmeniz için uygun gördüğünüz zamanı ve saati belirtiniz:

.....

.....

.....

Aile eğitim buluşmalarından beklentileriniz:

.....

.....

.....

Ek 3

AİLENİN EĞİTİM ETKİNLİKLERİNE KATILIM TERCİH FORMU

Değerli Aileler,

Bu form okul öncesi eğitim programındaki etkinliklere katılım sağlamanız için yapabileceğiniz çalışmaları belirlemek amacıyla hazırlanmıştır. Aşağıdaki çalışmalardan yapmak istediklerinizi, gün ve saat tercihlerinizi belirtiniz. Ayrıca yapabileceğiniz diğer çalışmaları da yazabilirsiniz.

Sizlerin katılımıyla gerçekleştireceğimiz çalışmalar için şimdiden teşekkür ederiz.

Eğitim Etkinliklerine Katılım Sağlayacak Aile Bireyinin

Adı ve Soyadı : .....

Çocuğun Adı ve Soyadı : .....

Çocuğun Doğum Tarihi : ...../...../20.....

Çocuğun Cinsiyeti : .....

Tarih : ...../...../20.....

- Hareket çalışmaları yaptırabilirim.
- Oyun oynayabilirim ve yeni oyunlar öğretebilirim.
- Hikâye anlatabilirim.
- Şarkı söyleyebilirim ve yeni şarkılar öğretebilirim.
- Artık materyallerle etkinlik yaptırabilirim.
- Deneyler yaptırabilirim.
- Mutfakla ilgili etkinlikler düzenleyebilirim; çocuklarla birlikte kek, poğaça, turşu gibi yiyecek hazırlayabilirim.
- Dikiş, kalıp çıkarma, işleme, örgü gibi el işleri gösterebilirim.
- Mesleğimi tanıtabilirim.
- Çocuklarla fotoğraf çekimi gezileri yapabilirim.
- Enstrüman çalabilirim.
- Koleksiyonumu (resim, farklı ülkelere ait objeler gibi) çocuklara gösterip anlatabilirim.
- Evcil hayvanım var, okula getirebilirim.
- Drama yaptırabilirim.
- Çalıştığım kuruma davet ederek tanıtımını yapabilirim.

- Gezilerde yardım edebilirim.
- Doğa gezileri düzenleyip doğa araştırmacılığı konusunda rehberlik edebilirim.
- Okul tarafından düzenlenen toplantılarda yardım edebilirim.
- Materyal ve araç hazırlamada yardım edebilirim.
- ğrenme merkezlerinin hazırlanmasında yardım edebilirim.

Yapabileceğiniz diğer çalışmaları belirtiniz:

.....

.....

Katılım göstereceğiniz tarih (gün-saat):

.....

Ek 4

EV ZİYARETİ FORMU

Ev Ziyareti Formu, ziyaret edilen evdeki çocuğu ve aile üyelerini doğal ortamlarında gözlemleyerek çocuğu ve aileyi daha iyi tanımanız amacıyla hazırlanmıştır. Bu formda ev ortamı gözlemlerinizi, çocuk, anne, baba ve diğer aile üyeleri arasındaki iletişimi, ev ortamı sürecinde yapacağınız çalışmaları, aileye vereceğiniz önerileri ve ev ziyareti sürecine yönelik değerlendirmelerinizi not etmeniz gerekmektedir.

Okul Adı : .....

Öğretmenin Adı ve Soyadı : .....

Çocuğun Adı ve Soyadı : .....

Çocuğun Cinsiyeti : .....

Ev Ziyaretinde Görüşülen Aile Bireyi : .....

Bakım Veren Kişinin Adı ve Soyadı : .....

Ziyaret Tarihi-Saati : ...../...../20.....

EV ORTAMI GÖZLEMİ	EVET	HAYIR	AÇIKLAMALAR
Ev ortamı genel olarak düzenlidir.			
Ev ortamı aydınlık ve havadardır.			
Çocuğun kendine ait odası vardır.			
Çocuğun kardeşiyle/başka bir aile bireyi ile paylaştığı bir odası vardır.			
Çocuğun odasındaki eşyalar (masa, sandalye, dolap, yatak gibi) gelişimine uygundur.			
Çocuğun yaşına ve gelişim özelliklerine uygun oyuncakları vardır.			
Çocuğun oyuncaklarının konulduğu dolap/kutu/sepet/sandık gibi eşyalar vardır.			
Çocuğun yaşına ve gelişim özelliklerine uygun kitapları vardır.			
Evde televizyon bulunmaktadır.			
Evde bilgisayar, tablet, cep telefonu gibi teknolojik araçlar bulunmaktadır.			
Ev ortamı çocuk için güvenlidir.			

ÇOCUK, ANNE ve BABA İLETİŞİMİNE YÖNELİK GÖRÜŞLER

Ev ortamındayken aile üyelerinin birbirleriyle ve çocuklarıyla olan etkileşimleri ile ilgili dikkat çekici gözlemler yazılır.

EV ORTAMI SÜRECİ

Öğretmenin ev ziyaretinde yapabileceği çalışmalar:

- Aile ve çocuğun birlikte yapabileceği etkinlikler (Oyun örneği, getirilen hikâye kitabının okunması ve aileye bırakılması, sanat etkinlikleri gibi)
- Evdeki artık materyallerle oyuncak yapımı
- Aile Eğitimi Rehberi aile eğitim buluşmaları konularından birinin uygulanması

Yukarıda örnek verilen veya öğretmenin planlayacağı çalışmalar bu bölüme yazılır.

AİLEYE VERİLEN ÖNERİLER

Çocuğa, aileye ve ortama ilişkin geliştirilmesi ve desteklenmesi gereken özellikler aileler ile paylaşılarak öneriler oluşturulur ve bu bölüme yazılır.

DEĞERLENDİRME

Ev ziyaretinin aile, çocuk, öğretmen ve amacına ulaşma durumu açısından değerlendirilmesi yapılır.

Bir sonraki ev ziyaretinde yapılabilecek çalışmalara yönelik görüşler bu bölüme yazılacaktır.

ARKA KAPAK İÇİ

**ERKEN ÇOCUKLUK EĞİTİMİNDE
KALİTE VE ERİŞİMİN
ARTTIRILMASI PROJESİ**

İNSAN KAYNAKLARININ
GELİŞTİRİLMESİ
PROGRAM OTORİTESİ

unicef
her çocuk için

